

IES DE BRIÓN

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA

Adrian Requejo Doval

CURSO 2021-2022

ÍNDICE

1. Introducción e contextualización.....	8
2. Valores éticos de 1º de ESO.....	10
2.1. Introducción.....	10
2.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	10
2.3. Concreción de obxectivos.....	11
2.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliáveis.....	12
2.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	31
2.6. Materiais e recursos didácticos.....	32
2.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	32
2.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	34
2.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	36
2.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia.....	36
2.11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	36
2.12. Medidas de atención á diversidade.....	37
2.13. Concreción dos elementos transversais.....	37
2.14. Actividades complementarias e extraescolares.....	37
2.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	38
2.16. Plan lector.....	38
2.17. Plan TIC.....	38
3. Valores éticos de 2º da ESO.....	39
3.1. Introducción.....	39
3.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	39

3.3. Concreción de obxectivos.....	39
3.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliáveis.....	40
3.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia,.....	41
3.6. Materiais e recursos didácticos.....	56
3.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	56
3.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	56
3.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	59
3.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia.....	61
3.11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	61
3.12. Medidas de atención á diversidade.....	62
3.13. Concreción dos elementos transversais.....	62
3.14. Actividades complementarias e extraescolares.....	62
3.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	63
3.16. Plan lector.....	64
3.17. Plan TIC.....	64
4. Valores éticos 3º da ESO.....	65
4.1. Introducción.....	65
4.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	65
4.3. Concreción de obxectivos.....	66
4.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliáveis.....	67
4.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia,.....	82
4.6. Materiais e recursos didácticos.....	83
4.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	83

4.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	86
4.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	88
4.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia.....	88
4.11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	89
4.12. Medidas de atención á diversidade.....	89
4.13. Concreción dos elementos transversais.....	89
4.14. Actividades complementarias e extraescolares.....	90
4.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	90
4.16. Plan lector.....	91
4.17. Plan TIC.....	91
5. Valores éticos 4º da ESO.....	92
5.1. Introducción.....	92
5.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	92
5.3. Concreción de obxectivos.....	93
5.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis.....	94
5.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	110
5.6. Materiais e recursos didácticos.....	110
5.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	111
5.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	113
5.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	115
5.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia.....	115

5.11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	116
5.12. Medidas de atención á diversidade.....	116
5.13. Concreción dos elementos transversais.....	116
5.14. Actividades complementarias e extraescolares.....	117
5.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	117
5.16. Plan lector.....	118
5.17. Plan TIC.....	118
6. Filosofía 4º da ESO.....	119
6.1. Introducción e contextualización.....	119
6.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	119
6.3. Concreción dos obxectivos por curso.....	119
6.4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	120
6.5. Consideracións metodolóxicas que require a materia.....	144
6.6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	145
6.7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado....	145
6.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	150
6.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	152
6.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias.....	152
6.11. Medidas de atención á diversidade.....	152
6.12. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.....	153
6.13. Actividades complementarias e extraescolares programadas por cada departamento didáctico.....	153
6.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	153

6.15. Plan lector.....	154
6.16. Plan TIC.....	154
7. Filosofía 1º de Bacharelato.....	155
7.1. Introducción e contextualización.....	155
7.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	156
7.3. Concreción de obxectivos por curso.....	156
7.4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	157
7.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	192
7.6. Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.....	193
7.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	193
7.8. Medidas de atención á diversidade.....	196
7.9. Concreción dos elementos transversais.....	196
7.10. Actividades complementarias e extraescolares.....	196
7.11. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	196
7.12. Plan lector.....	198
7.13. Plan TIC.....	199
8. Historia da Filosofía 2º de Bacharelato.....	199
8.1. Introducción.....	199
8.2. Obxectivos de etapa.....	200
8.3. Concreción dos obxectivos xerais da materia.....	202
8.4. Competencias clave.....	203
8.5. Contidos e temporalización.....	203
8.6. Criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e contribución ao desenvolvemento de competencias clave de cada unidade didáctica.....	204
8.7. Consideracións metodolóxicas que require a materia.....	230
8.8. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	231
8.9. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumado.....	232

8.10. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	234
8.11. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	236
8.12. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.....	236
8.13. Medidas de atención á diversidade.....	237
8.14. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.....	237
8.15. Actividades complementarias e extraescolares.....	237
8.16. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	237
8.17. Plan lector.....	239
8.18. Plan TIC.....	239
9. Psicoloxía 2º de Bacharelato.....	239
9.1. Introducción e contextualización.....	239.
9.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	240
9.3. Concreción dos obxectivos por curso.....	240
9.4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	241
9.5. Consideracións metodolóxicas que require a materia.....	272
9.6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	272
9.7. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	274
9.8. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	277
9.9. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.....	277
9.10. Medidas de atención á diversidade.....	277
9.11. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.....	277

9.12. Actividades complementarias e extraescolares programadas por cada departamento didáctico.....	278
9.13. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	278
9.14. Plan TIC.....	279

1. Introducción e contextualización

A programación didáctica deste curso 2021-2022 serve de marco para a unificación dos criterios dos distintos profesores e profesoras que imparten materias asociadas a este departamento (pertenzan ou non a el) e serve como punto de referencia para a orientación do traballo do noso alumnado. A programación pretende responder ás esixencias da normativa referente ás actividades docentes para este curso académico, coa concreción dos obxectivos, que se pretenden acadar, a metodoloxía que se vai empregar, a distribución temporal da materia que se impartirá e os sistemas de avaliación e recuperación que se van seguir, facendo especial fincapé nos contidos mínimos esixibles para cada unha das materias que deberá impartir.

Como, na actualidade non existe máis membro nato do departamento que O Xefe de Departamento, a programación didáctica servirá de referencia para aquel profesorado que imparta materias afíns, aínda que non poida requirirse por parte do Xefatura de Filosofía o seu cumprimento posto que este profesorado está exento da asistencia as reunións de departamento. A través desta Programación o Departamento establece bases para a coordinación con outros programas, especialmente no eido das actividades complementarias e extraescolares e das actividades da Biblioteca.

O Departamento de Filosofía do IES de Brión, segundo o Real Decreto 665/2015, de 17 de xullo, ten asignadas as materias seguintes:

- VALORES ÉTICOS 1º, 2º, 3º E 4º DE ESO: materia específica do novo currículo LOMCE para ESO, optativa coa materia de Relixión. Nesta materia o obxectivo fundamental é a formación en valores do alumnado, proporcionando neste momento da súa formación capacidades e actitudes que permitan unha xestión autónoma e moral da súa conduta. Se fará énfase sobre todo nas actividades prácticas.
- A FILOSOFÍA DE 1º DE BACHARELATO: é unha materia troncal común do Bacharelato LOMCE.
- PSICOLOXÍA 2º de Bacharelato. É unha materia optativa de libre configuración para todas as modalidades do bacharelato LOMCE.
- HISTORIA DA FILOSOFÍA de 2º de Bacharelato é unha materia específica da modalidade do bacharelato de Humanidades e Ciencias sociais.
- FILOSOFÍA 4º ESO: Materia optativa no último curso de Educación Secundaria obrigatoria. 3 horas semanais.
- ANTROPOLOXÍA: Materia optativa no primeiro curso de Bacharelato. 2 horas semanais. Non conta co alumnado suficiente polo que non se impartirá.
- ÉTICA E FILOSOFÍA DO DEREITO: materia optativa no primeiro curso de Bacharelato. 2 horas semanais. Non conta co alumnado suficiente polo que non se impartirá.

PROFESORADO DO DEPARTAMENTO:

O departamento de filosofía está integrado polo seguinte profesorado:

Adrián Requejo Doval, funcionario en prácticas e Xefe do seminario. (Departamento unipersoal)

No presente curso escolar hai profesorado doutros departamentos encargados de impartir Valores éticos. Son os seguintes:

MATERIAS IMPARTIDAS POR CADA PROFESOR:

Adrián Requejo Doval:

Historia da Filosofía 2º de Bacharelato 4 horas, Psicoloxía 2º de Bacharelato 3 horas, Filosofía 1º Bacharelato 6 horas, Filosofía 4º da ESO 3 horas, Valores éticos 3º da ESO 2 horas. (Total 18 horas).

Delia Gándara Agra: Valores éticos 1º ESO (2 horas)

Manuel Lorenzo Santos: Valores éticos 1º ESO (1 hora)

Rosa María Quinteiro Rendo: Valores éticos 2º ESO (3 horas)

Antonio Pérez Fernández: Valores éticos 4º ESO (4 horas).

Entendemos que o obxectivo metodolóxico fundamental no ensino desta disciplina non debe centrarse só na filosofía se non en todos os eidos que teñen no seu proceso de desenvolvemento a razón como base. Neste sentido, á filosofía, como materia no bacharelato, lle corresponde a tarefa fundamental de transmisión de pautas racionais que nos ofrezan criterios para avaliar os nosos coñecementos e a súa función social. O feito de razoar e o uso do linguaxe é o que nos permite interiorizar o noso ser social, de aí a importancia que outorgaremos ó uso adecuado da linguaxe, xa que nunha sociedade de complexidade cada vez máis crecente como a nosa, na que os xoves terán que usar rexistros moi diferentes, e preciso desenvolver unha capacidade racional que nos permita valorar e comprender o significado das diferentes opcións que se nos presentan. Esta concepción converte ó profesor máis en mediador que en transmisor de coñecementos, a transmisión de pautas racionais debería ser, en todo caso, o método máis adecuado que para ser autónomo. Por iso é preciso atender ao obxectivo metodolóxico fundamental que debe cumprir o ensino da filosofía na súa función integradora dos saberes: neste sentido, é importante que os xoves aprendan a distinguir os distintos tipos de saber e a considerar o seu valor, así como a reconsiderar os campos diferentes da verdade, porque a razón ten que ver coa verdade, pero non é a mesma verdade a que se pode atopar no campo das matemáticas que no da historia.

Outro principio metodolóxico importante é facer entender que se todo coñecemento ten que ver coa razón, pensar e razoar é algo que esixe un esforzo que se desenvolve a no traballo, no estudo e na reflexión, de aí o valor pedagóxico do esforzo como un medio para o aprendizaxe. Tamén consideramos importante aprender a desenvolver a capacidade de escoitar os demais, de poñerse no lugar do outro, xa que a razón non se nota sómente cando un argumenta se non tamén cando un comprende argumentos. Ser racional é ser capaz de desenvolver unha capacidade de diálogo, de poder ser persuadido por argumentos, non só persuadir os demais con argumentos. Como dixo Amos Oz “imaxinar ó outro é un potente antídoto contra o fanatismo e o odio. Creo que os libros que nos fan imaxinar ó outro poden facernos máis inmunes contra as estratagemas do mal”. Compartimos, pois, o espírito que animou a Ilustración no que se reivindicou o valor da lectura como instrumento educativo e civilizador.

De acordo con estes obxectivos básicos, preferiranse clases interactivas, actividades de grupo, autoavaliación, exercicios de ampliación ou reforzo. Para reforzar o cumprimento desta praxe, contamos no centro con aulas de informática, o que permite acceder e ter dispoñíbeis todos os contidos curriculares da disciplina de Filosofía, a partir dos distintos recursos didácticos que están á nosa disposición.

2. Valores éticos de 1º de ESO

2.1. Introducción

A materia de valores éticos debe atender a unha formación integral da persoa e afondar no tratamento transversal dos problemas. O decreto que regula esta materia apunta, a oportunidade que “brindaa materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Dado que a materia ten unha presenza semanal de 1 hora, semella importante seleccionar moi ben a metodoloxía e os contidos a desenvolver e potenciara continuidade con outros cursos e niveis.

2.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

É fundamental o tratamento que esta materia fai de algunhas das competencias básicas do currículo:

- CSC: o respecto polo outro, o respecto á regras do debate, a busca dun consenso e a eliminación de prexuízos.

- CCL: na necesidade de rigor e claridade de expresión. A lectura de textos de pensadores relevantes da nosa cultura aumenta a capacidade lingüística e reflexiva.
- CAA: na busca autónoma de respostas, o crecemento persoal e cognitivo e o aprecio pola creatividade o respecto.
- CCMT: a través da crítica e análise das achegas científicas e tecnolóxicas e a súa influencia nos valores e na vida dos individuos.
- CD: a través dos traballos colaborativos de busca de información nas redes e procesamento da información e comunicación por diferentes canles.

2.3. Concreción de obxectivos

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

j) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

2.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliáveis

Valores éticos. 1º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A dignidade da persoa				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. O concepto problemático de persoa. Significado etimolóxico. ▪ B1.2. Características da persoa: independencia, racionalidade e liberdade. ▪ B1.3. Dignidade da persoa: a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando o seu significado etimolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.2. Describe as características principais da persoa: substancia independente, racional e libre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	persoa como ser moral.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.3. Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Adolescencia: crise de identidade, formación de grupos e influencia do grupo no/na adolescente. ▪ B1.5. Desenvolvemento da autonomía persoal na adolescencia. Control da conduta e escolla de valores éticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Comprender a crise da identidade persoal que xorde na adolescencia e as súas causas, e describir as características dos grupos que forman e a influencia que exercen sobre os seus membros, coa finalidade de tomar conciencia da necesidade que ten, para seguir medrando moralmente e pasar á vida adulta, do desenvolvemento da súa autonomía persoal e do control da súa conduta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.2.1. Coñece información, de fontes diversas, arredor dos grupos de adolescentes, as súas características e a influencia que exercen sobre os seus membros na determinación da súa conduta, e realiza un resumo coa información obtida. ▪ VEB1.2.2. Elabora conclusións sobre a importancia que ten para o/a adolescente desenvolver a autonomía persoal e ter o control da súa propia conduta conforme aos valores éticos libremente elixidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ f ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Personalidade: factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno ambiental que inflúen na súa construción. Capacidade de autodeterminación no ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Describir en que consiste a personalidade e valorar a importancia de enriquecela con valores e virtudes éticas, mediante o esforzo e a vontade persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.3.1. Identifica en que consiste a personalidade e os factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno que inflúen na súa construción, e aprecia a capacidade de autodeterminación no ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. A razón e a liberdade na estruturación da personalidade e na escollo dos valores éticos que a conformarán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Xustificar a importancia que ten o uso da razón e a liberdade no ser humano para determinar "como quere ser", elixindo os valores éticos que desexa incorporar á súa personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.4.1. Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar cos seus propios actos a estrutura da súa personalidade. ▪ VEB1.4.2. Realiza unha lista dos valores éticos que estima como desexables para integralos na súa personalidade, e explica as razóns da súa elección. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. A intelixencia emocional e o seu papel no 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Analizar en que consiste a intelixencia emocional e valorar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.5.1. Define a intelixencia emocional e as súas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 1º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> desenvolvemento moral da persoa. ▪ B1.9. Emocións, sentimentos e vida moral. ▪ B1.10. Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional. 	<ul style="list-style-type: none"> a súa importancia no desenvolvemento moral do ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> características, valorando a súa importancia na construción moral do ente humano. 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.5.2. Explica en que consisten as emocións e os sentimentos, e como se relacionan coa vida moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.5.3. Atopa, disertando en grupo, a relación entre algunhas virtudes e valores éticos e o desenvolvemento das capacidades de autocontrol emocional e automotivación, tales como a sinceridade, o respecto, a prudencia, a temperanza, a xustiza e a perseveranza, entre outras 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Habilidades emocionais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Estimar a importancia do desenvolvemento da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.6.1. Comprende en que consisten as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Valores éticos. 1º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m 	<p>segundo Goleman.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12. Habilidades emocionais e virtudes éticas. ▪ B1.13. Introspección: autoconhecimento, autocontrol e autonomía. 	<p>intelixencia emocional e a súa influencia na construción da personalidade e o seu carácter moral, con capacidade de empregar a introspección para recoñecer emocións e sentimentos no seu interior, para mellorar as súas habilidades emocionais.</p>	<p>habilidades emocionais que, segundo Goleman, debe desenvolver o ser humano, e elabora un esquema explicativo arredor do tema, en colaboración en grupo.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.6.2. Relaciona o desenvolvemento das habilidades emocionais coa adquisición das virtudes éticas, tales como a perseveranza, a prudencia, a autonomía persoal, a temperanza, a fortaleza da vontade, a honestidade cun mesmo, o respecto á xustiza e a fidelidade aos propios principios éticos, entre outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.6.3. Emprega a introspección como medio para recoñecer as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>propias emocións, os sentimentos e os estados de ánimo, coa finalidade de ter un maior control deles e ser capaz de automotivarse, converténdose no dono da propia conduta.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.14. Construción da identidade propia consonte valores éticos. ▪ B1.15. Persoa como proxecto vital. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Comprender e apreciar a capacidade do ser humano, para influír de maneira consciente e voluntaria na construción da súa propia identidade, consonte os valores éticos, e así mellorar a súa autoestima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.7.1. Toma conciencia e aprecia a capacidade que posúe para modelar a propia identidade e facer de si mesmo/a unha persoa xusta, sincera, tolerante, amable, xenerosa, respectuosa, solidaria, honesta, libre, etc., nunha palabra, digna de ser apreciada por si mesmo/a. ▪ VEB1.7.2. Deseña un proxecto de vida persoal conforme o modelo de persoa que quere ser e os valores éticos que desexa adquirir, facendo que a súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSIEE

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			propia vida teña un sentido.	
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. A natureza social do ser humano. ▪ B2.2. Relación dialéctica entre individuo e sociedade. ▪ B2.3. Os valores éticos como guías das relacións interpersoais na sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e a relación dialéctica que se establece entre este e a sociedade, estimando a importancia dunha vida social dirixida polos valores éticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.1. Explica por que o ser humano é social por natureza e valora as consecuencias que ten este feito na súa vida persoal e moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.2. Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.3. Achega razóns que fundamenten a necesidade de establecer uns valores éticos que guíen as relacións interpersoais e utiliza a iniciativa persoal para elaborar, mediante 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSIEE

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			soportes informáticos, unha presentación gráfica das súas conclusións sobre este tema.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Proceso de socialización: interiorización de valores e normas morais. ▪ B2.5. Valores inculcados polos axentes sociais na configuración da personalidade. ▪ B2.6. Necesidade da crítica racional para alcanzar valores éticos universais, exemplificados na DUDH e baseados na dignidade humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Describir e valorar a importancia da influencia do contorno social e cultural no desenvolvemento moral da persoa, a través da análise do papel que desempeñan os axentes sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.2.1. Describe o proceso de socialización e valora a súa importancia na interiorización individual dos valores e as normas morais que rexen a conduta da sociedade en que vive. ▪ VEB2.2.2. Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			utilizando soportes informáticos.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.2.3. Xustifica e aprecia a necesidade da crítica racional, como medio indispensable para adecuar aos valores éticos universais establecidos na DUDH os costumes, as normas, os valores, etc., do seu medio, rexeitando todo o que atente contra a dignidade do humano e os seus dereitos fundamentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Diferenza entre a vida privada (regulada pola ética) e a vida pública (regulada polo dereito). Límites da liberdade nos dous ámbitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Distinguir na persoa os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.3.1. Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		e social.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Habilidades emocionais de Goleman e valores éticos que atinxen ás relacións humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Relacionar e valorar a importancia das habilidades da intelixencia emocional sinaladas por Goleman, en relación coa vida interpersonal, e establecer o seu vínculo cos valores éticos que enriquecen as relacións humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.4.1. Comprende a importancia que para Goleman ten a capacidade de recoñecer as emocións alleas e a de controlar as relacións interpersoais, e elabora un resumo esquemático sobre o tema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Asertividade fronte a agresividade e a inhibición. ▪ B2.10. Asertividade e respecto á dignidade das outras persoas. ▪ B2.11. Asertividade e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Utilizar a conduta asertiva e as habilidades sociais, coa finalidade de incorporar á súa personalidade algúns valores e virtudes éticas necesarias no desenvolvemento dunha vida social máis xusta e enriquecedora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.5.1. Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
	habilidades sociais.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.5.2. A mosas, nas relacións interpersoais, unha actitude de respecto cara ao dereito que todos os seres humano teñen a sentir, pensar e actuar de forma diferente, a equivocarse, a gozar do tempo de descanso, a ter unha vida privada, a tomar as súas propias decisións, etc., e nomeadamente a ser valorado de forma especial polo simple feito de ser persoa, sen discriminar nin menosprezar a ninguén, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.5.3. Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a utilizalos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de forma natural na súa relación coas demais persoas.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersonal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilizalas no momento adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Valores e virtudes éticas nas relacións interpersoais. ▪ B2.13. Deber moral e cívico do auxilio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Xustificar a importancia dos valores e das virtudes éticas para conseguir unhas relacións interpersoais xustas, respectuosas e satisfactorias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.6.1. Identifica a adquisición das virtudes éticas como unha condición necesaria para lograr unhas boas relacións interpersoais, entre elas a prudencia, a lealdade, a sinceridade, a xenerosidade, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.6.2. Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.6.3. Destaca o deber moral e cívico que todas as persoas teñen de prestar auxilio e socorro a outras cuxa vida, liberdade e seguridade estean en perigo de xeito inminente, colaborando na medida das súas posibilidades a prestar primeiros auxilios, en casos de emerxencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
	Bloque 3. A reflexión ética			

Valores éticos. 1º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Diferenzas entre ética e moral. Importancia da reflexión ética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de forma racional a conduta do ser humano á súa plena realización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.2. Achega razóns que xustificuen a importancia da reflexión ética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ f ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Conduta instintiva animal e o comportamento racional, libre e moral do ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.1. Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando as consecuencias que estas teñen na vida das persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Liberdade e concepto de persoa. ▪ B3.4. Influencia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa e apreciar o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<p>na liberdade da intelixencia e da vontade.</p> <p>▪ B3.5. Factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación.</p>	<p>papel que a intelixencia e a vontade teñen como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.</p>	<p>▪ VEB3.3.2. Analiza e valora a influencia que teñen na liberdade persoal a intelixencia, que nos permite coñecer posibles opcións para elixir, e a vontade, que nos dá a fortaleza suficiente para facer o que temos decidido facer.</p> <p>▪ VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audiovisuais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT

Valores éticos. 1º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Valores. O seu papel na vida individual e colectiva. ▪ B3.7. Clases de valores. ▪ B3.8. Xerarquías de valores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Xustificar e apreciar o papel dos valores na vida persoal e social, resaltando as súas características, a súa clasificación e a súa xerarquía, coa finalidade de comprender a súa natureza e a súa importancia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.1. Explica o que son os valores e as súas principais características, e aprecia a súa importancia na vida individual e colectiva das persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.2. Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.3. Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Carácter distintivo dos valores éticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.1. Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 1º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h		e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	valora a importancia para a persoa dos valores éticos.	
▪ a ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.10. Valores e normas éticas, e os seus efectos beneficiosos para a persoa e para a comunidade.	▪ B3.6. Tomar conciencia da importancia dos valores e das normas éticas, como guía da conduta individual e social, asumindo a responsabilidade de difundilos e promovelos polos beneficios que proporcionan á persoa e á comunidade.	<p>▪ VEB3.6.1. Destaca algunhas das consecuencias negativas que, a nivel individual e comunitario, ten a ausencia de valores e normas éticas, tales como o egoísmo, a corrupción, a mentira, o abuso de poder, a intolerancia, a insolidariedade, a violación dos dereitos humanos, etc.</p> <p>▪ VEB3.6.2. Emprende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no</p>	<p>▪ CSC</p> <p>▪ CAA</p> <p>▪ CSC</p> <p>▪ CSIEE</p>

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e social.	
Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Preámbulo da DUDH: a dignidade das persoas como fundamento dos seus dereitos universais, inalienables e innatos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Identificar, no preámbulo da DUDH, o respecto á dignidade das persoas e os seus atributos esenciais como o fundamento do que derivan todos os dereitos humanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.1.1. Explica e aprecia en que consiste a dignidade que esta declaración reconece ao ser humano como persoa, posuidora duns dereitos universais, inalienables e innatos, mediante a lectura do seu preámbulo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Dereitos da muller: patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e desigualdade de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Estimar a importancia do problema actual do exercicio dos dereitos da muller e da infancia en grande parte do mundo, coñecendo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.2.1. Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller, recoñecendo os patróns económicos e socioculturais que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Dereitos da infancia. 	<p>as súas causas e tomando conciencia deles, coa finalidade de promover a súa solución.</p>	<p>fomentaron a violencia e a desigualdade de xénero.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.2.2. Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia, loitando contra a violencia e o abuso do que nenos e as nenas son vítimas no século XXI, tales como o abuso sexual, o traballo infantil, ou a súa utilización como soldados/as, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.2.3. Emprende, en colaboración en grupo, a elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalía os resultados obtidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Organizacións que traballan polos dereitos humanos: institucións internacionais e ONG. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Apreciar o labor que realizan institucións e ONG que traballan pola defensa dos dereitos humanos, auxiliando as persoas que por natureza os posúen, pero non teñen a oportunidade de exercelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL

2.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia

Tentarase que a aprendizaxe dos diferentes núcleos temáticos poida ser abordada desde a perspectiva ABP (traballo por proxectos) que, pola súa propia natureza debe adaptarse ás características específicas do grupo-aula no que se traballe.

Como indica o Decreto 86 do 25 de Xuño de 2015, a metodoloxía deberá incluír estratexias que teñan como principio respectar a diversidade do alumnado, por iso, e ao fío dos diferentes desenvolvementos temáticos, propóranse diferentes propostas de actividades que teñan como finalidade que o alumno/a poida aplicar a intelixencia predominante en cada un deles, ao mesmo tempo que se fomenta o traballo colaborativo.

Teremos como fío condutor o diario de clase, onde o alumnado irá recollendo, as aprendizaxes, reflexión, creacións e achegas. Este diario de clase se avaliará tendo en conta os criterios de avaliación ea consecución dos estándares de aprendizaxe. O instrumento de

avaliación será o presentado no apartado 2.7 Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

2.6. Materiais e recursos didácticos

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado na Aula Virtual do curso e serán fundamentalmente:

- Libro dixital: Valores éticos 1º de ESO. E-DIXGAL
- Fichas de traballo.
- Apuntes.
- Explicacións do profesor.
- Material en vídeo complementario a cada unidade didáctica.

2.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

a) Criterios de avaliación

- A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades.
- Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social.
- Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas.
- Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos.
- Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.
- Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa.
- Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas.
- Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas acción cotiás no centrote ensino.

b) Criterios de cualificación

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:

- Traballos na aula recollidos no Diario de clase do alumno/a: 75%.
- Actitude na aula 25%.

Instrumentos de avaliación

- Caderno do profesor para valorar as actitudes na aula.
- Caderno do alumno: onde se avaliarán os traballos realizados e as exposicións na aula rúbrica de avaliación de estándares de aprendizaxe.
- Actitude na aula. Caderno do profesor. Ficha do alumno/a. (max. 2,5 puntos)
- Diario de aula (max. 7,5 puntos) no diario de clase serán o medio para medir o grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e competencias clave. Os criterios de corrección dos traballos do alumno serán os seguintes:
 - Deberán presentarse todos os traballos na orde na que foron propostos e realizados na aula.
 - No caso de que algún traballo non se realizase no seu momento por causas xustificadas o alumno poderá presentalo para a súa cualificación posterior.
 - Os traballos estarán realizados de forma completa e non poderán estar copiados polos de outros alumnos.
 - A presentación dos traballos deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.
 - A calidade dos traballos presentados, as respostas elaboradas, a boa redacción, o traballo de reflexión, a recompilación de datos, a calidade da exposición oral.

A análise dos niveis de adquisición das competencias claves farase con arranxo á seguinte rúbrica.

Rúbrica de avaliación do Diario de Clase.

Criterio de avaliación	Puntuación
A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades	1 punto
Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social	1 punto
Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas	1 punto
Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos	1 punto
Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da	1 punto

personalidade e a toma de decisións.	
Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa	1 punto
Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas	1 punto
Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas accións cotiás no centro de ensino.	0,5 puntos

A recuperación das diferentes avaliacións no caso de estar suspensas consistirá na elaboración de todos os traballos non presentados e/ou suspensos e na modificación da actitude na seguinte avaliación.

c) Criterios de promoción

Para acadar o nivel de suficiencia final o alumnado deberá obter unha cualificación Media do 50% en cada un dos instrumentos de avaliación aplicados: caderno do alumnado e avaliación da actitude na aula.

d) Avaliación extraordinaria

O exame extraordinario de setembro responderá ao seguinte esquema:

Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).²⁵

Exemplo:

- Composición cunha extensión mínima de cincocentas palabras.
- Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.
- Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

2.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente

a) Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				

3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				

17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				
--	--	--	--	--

2.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Por ser este o primeiro curso de desenvolvemento da materia non haberá alumnado coa materia pendente.

2.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia

O alumnado que:

- Se incorpore ao curso académico na derradeira avaliación.
- Proveña de plans de estudos anteriores.
- Realizará un exame final escrito, no que o alumno deberá demostrar especialmente o seu coñecemento dos contidos mínimos e a aplicación dos procedementos establecidos na programación.

Os mesmos criterios servirán para a proba extraordinaria de setembro.

O exame de acreditación responderá ao seguinte esquema:

- Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvoltos no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

Composición cunha extensión mínima de cincocentas palabras.

Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.

Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

2.11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados

Para levar a cabo a avaliación inicial do alumnado se proporá un dilema moral ao que o alumno deberá dar resposta usando os argumentos que considere pertinentes e utilizando aqueles conceptos que lle permitan xustificar a súa elección.

O exercicio valorárase de acordo aos estándares do test moral de Kohlberg e permitirá situar o nivel moral do individuo.

2.12. Medidas de atención á diversidade

Proporanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Proporanse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografía, cómics, videopresentacións, textos...).

A través da aula virtual da materia garantírase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

2.13. Concreción dos elementos transversais

Os elementos transversais do currículo da materia de Filosofía serán os establecidos no currículo oficial da materia:

- A educación cívica e constitucional.
- A comprensión de lectura.
- A corrección na expresión oral e escrita.
- Uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC.
- Emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade.
- A orientación da conduta cara valores democráticos e éticos.

2.14. Actividades complementarias e extraescolares

As previstas no Plan anual do Centro.

2.15. *Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora*

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizarse unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

2.16. *Plan lector*

O proposto para o Plan Lector del Centro.

2.17. *Plan TIC*

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.

- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.
- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.
- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.
- Uso do Entorno Virtual de Aprendizaxe -Educación Dixital -Proxecto Abalar (EDIXGAL).
- Uso da plataforma en liña que a Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (AMTEGA) e a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia, Agueiro.

3. Valores éticos de 2º da ESO

3.1. Introducción

A materia de valores éticos debe atender a unha formación integral da persoa e afondar no tratamento transversal dos problemas. O decreto que regula esta materia apunta, a oportunidade que “brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Dado que a materia ten unha presenza semanal de 1 hora, semella importante seleccionar moi ben a metodoloxía e os contidos a desenvolver e potenciar a continuidade con outros cursos e niveis.

3.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

É fundamental o tratamento que esta materia fai de algunhas das competencias básicas do currículo:

- CSC: o respecto polo outro, o respecto á regras do debate, a busca dun consenso e a eliminación de prexuízos.
- CCL: na necesidade de rigor e claridade de expresión. A lectura de textos de pensadores relevantes da nosa cultura aumenta a capacidade lingüística e reflexiva.
- CAA: na busca autónoma de respostas, o crecemento persoal e cognitivo e o aprecio pola creatividade o respecto.

- CCMT: a través da crítica e análise das achegas científicas e tecnolóxicas e a súa influencia nos valores e na vida dos individuos.
- CD: a través dos traballos colaborativos de busca de información nas redes e procesamento da información e comunicación por diferentes canles.

3.3. Concreción de obxectivos

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuizos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

j) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

3.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliados.

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A dignidade da persoa				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Conceptos de persoa achegados pola filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		valorar a súa importancia e aplicala na realización da vida moral.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Noción aristotélica da virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Entender a relación entre os actos, os hábitos e o desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter. ▪ VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Diferenzas entre ética e dereito. ▪ B2.2. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE

Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 3. A reflexión ética				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Diferenza entre ética e moral. ▪ B3.2. Reflexión ética como guía racional de conduta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.2. Achega razóns que xustificuen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Estrutura moral da persoa. ▪ B3.4. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h 	<p>Köhlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral.</p>	<p>etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento.</p>	<p>esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Köhlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Características distintivas dos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> valores éticos. ▪ B3.7. Valores éticos e dignidade humana. 	<p>especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.</p>	<p>utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.2. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Normas. Especificidade das normas éticas. ▪ B3.9. Relativismo moral dos sofistas. ▪ B3.10. Intellectualismo moral en Sócrates 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.2. Señala quen foron os sofistas e algúns 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>e Platón.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral. 	<p>mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas.</p>	<p>dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.4. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Explicar as características e os obxectivos das teorías éticas, así 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.6.1. Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> éticas procedementais. ▪ B3.13. A ética de Epicuro como ética de fins. 	<p>como a súa clasificación en éticas de fins e procedementais, sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro.</p>	<p>argumenta a súa clasificación en éticas de fins e procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.6.3. Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.14. O 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Entender os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.7.1. Explica 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<p>eudemonismo aristotélico como ética de fins.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.15. O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma. 	<p>principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a vixencia actuais.</p>	<p>o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.7.3. Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.16. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ I	egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.	clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoién a súa valoración persoal arredor desta formulación ética.	pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	
			▪ VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.	▪ CCEC
			▪ VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.	▪ CCL ▪ CSIEE
Bloque 4. A xustiza e a política				
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h	▪ B4.1. Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico. ▪ B4.2.	▪ B4.1. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise	▪ VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.	▪ CCEC

Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ I	Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos.	e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles no pensamento de Aristóteles.	▪ VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ I	▪ B4.3. A política de Aristóteles. ▪ B4.4. Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade.	▪ B4.2. Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo.	▪ VEB4.2.1. Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado. ▪ VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor	▪ CSIEE ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	
Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Relacións entre ética e dereito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica. 	<p>establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH.</p>	<p>avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.).</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.2. Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSIEE

Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e ordenado racionalmente.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Problemas da tecn dependencia . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Entender e valorar o problema da tecn dependencia e a alienación humana á que conduce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecn dependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Dilemas morais que presentan os avances en medicina e biotecnoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Utilizar os valores éticos contidos na DUDH no campo científico e tecnolóxico, coa finalidade de evitar a súa aplicación inadecuada e solucionar os dilemas morais que ás veces se 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ m 		<p>presentan, nomeadamente no terreo da medicina e a biotecnoloxía.</p>	<p>morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE

3.5. Concrecións metodolóxicas que require a materia

Tentarase que a aprendizaxe dos diferentes núcleos temáticos poida ser abordada desde a perspectiva ABP (traballo por proxectos) que, pola súa propia natureza debe adaptarse ás características específicas do grupo-aula no que se traballe.

Como indica o Decreto 86 do 25 de Xuño de 2015, a metodoloxía deberá incluír estratexias que teñan como principio respectar a diversidade do alumnado, por iso, e ao fío dos diferentes desenvolvementos temáticos, propóranse diferentes propostas de actividades que teñan como finalidade que o alumno/a poida aplicar a intelixencia predominante en cada un deles, ao mesmo tempo que se fomenta o traballo colaborativo.

Teremos como fío condutor o diario de clase, onde o alumnado irá recollendo, as aprendizaxes, reflexión, creacións e achegas. Este diario de clase se avaliará tendo en conta os criterios de avaliación e a consecución dos estándares de aprendizaxe. O instrumento de avaliación será o presentado no apartado 3.7 Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

3.6. Materiais e recursos didácticos

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado na Aula Virtual do curso e serán fundamentalmente:

- Libro dixital: Valores éticos 1º de ESO. E-DIXGAL
- Fichas de traballo.
- Apuntes.
- Explicacións do profesor.
- Material en vídeo complementario a cada unidade didáctica.

Non é necesario o uso dun libro de texto, pero o profesor poderá recomendar algún no caso de que o alumnado así o requira.

3.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

a) Criterios de avaliación

- A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades.
- Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social.

- Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas.
- Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos.
- Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade ea toma de decisións.
- Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa.
- Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas.
- Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas acción cotiás no centro de ensino.

b) Criterios de cualificación

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:

- Traballos na aula recollidos no Diario de clase do alumno/a: 75%.
- Actitude na aula 25%.

Instrumentos de avaliación:

- Caderno do profesor para valorar as actitudes na aula.
- Caderno do alumno: onde se avaliarán os traballos realizados e as exposicións na aula rúbrica de avaliación de estándares de aprendizaxe.
- Actitude na aula. Caderno do profesor. Ficha do alumno/a. (max. 2,5 puntos)
- Diario de aula (max. 7,5 puntos) no diario de clase serán o medio para medir o grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e competencias clave. Os criterios de corrección dos traballos do alumno serán os seguintes:
 - Deberán presentarse todos os traballos na orde na que foron propostos e realizados na aula.
 - No caso de que algún traballo non se realizase no seu momento por causas xustificadas o alumno poderá presentalo para a súa cualificación posterior.
 - Os traballos estarán realizados de forma completa e non poderán estar copiados polos de outros alumnos.
 - A presentación dos traballos deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.

◦ A calidade dos traballos presentados, as respostas elaboradas, a boa redacción, o traballo de reflexión, a recompilación de datos, a calidade da exposición oral.

A análise dos niveis de adquisición das competencias claves farase con arrego á seguinte rúbrica:

Rúbrica de avaliación do Diario de Clase

Criterio de avaliación	Puntuación
A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades	1 punto
Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social	1 punto
Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas	1 punto
Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos	1 punto
Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.	1 punto
Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa	1 punto
Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas	1 punto
Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas accións cotiás no centro de ensino.	0,5 puntos

A recuperación das diferentes avaliacións no caso de estar suspensas consistirá na elaboración de todos os traballos non presentados e/ou suspensos e na modificación da actitude na seguinte avaliación.

c) Criterios de promoción

Para acadar o nivel de suficiencia final o alumnado deberá obter unha cualificación Media do 50% en cada un dos instrumentos de avaliación aplicados: Caderno do alumnado e avaliación da actitude na aula.

d) **Avaliación extraordinaria**

O exame extraordinario de setembro responderá ao seguinte esquema:

Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

- Composición cunha extensión mínima de cincocentas palabras.
- Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.
- Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

3.8. *Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente*

a) **Indicadores de logro do proceso de ensino**

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da				

materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da				

corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

3.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Por ser este o primeiro curso de desenvolvemento da materia non haberá alumnado coa materia pendente.

3.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia

O alumnado que:

- Se incorpore ao curso académico na derradeira avaliación.
- Proveña de plans de estudos anteriores.
- Realizará un exame final escrito, no que o alumno deberá demostrar especialmente o seu coñecemento dos contidos mínimos e a aplicación dos procedementos establecidos na programación.

Os mesmos criterios servirán para a proba extraordinaria de setembro.

O exame de acreditación responderá ao seguinte esquema:

- Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

Composición cunha extensión mínima de cincocentas palabras.

Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.

Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

3.11. *Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados*

Para levar a cabo a avaliación inicial do alumnado se propondrá un dilema moral ao que o alumno deberá dar resposta usando os argumentos que considere pertinentes e utilizando aqueles conceptos que lle permitan xustificar a súa elección.

O exercicio valorárase de acordo aos estándares do test moral de Kohlberg e permitirá situar o nivel moral do individuo.

En función dos resultados desta proba adaptaranse as actividades propostas nas unidades didácticas e as tarefas finais propostas para cada avaliación.

3.12. *Medidas de atención á diversidade*

Proporanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Proporanse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografía, cómics, videopresentacións, textos...).

A través da aula virtual da materia garantírase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

3.13. *Concreción dos elementos transversais*

Os elementos transversais do currículo da materia de Filosofía serán os establecidos no currículo oficial da materia:

- A educación cívica e constitucional.
- A comprensión de lectura.

- A corrección na expresión oral e escrita.
- Uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC.
- Emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade.
- A orientación da conduta cara valores democráticos e éticos.

3.14. *Actividades complementarias e extraescolares*

As previstas no Plan anual do Centro.

3.15. *Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora*

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizárase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de				

consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

3.16. Plan lector

O proposto para o Plan Lector del Centro.

3.17. Plan TIC

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.
- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.
- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.

- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.
- Uso do Entorno Virtual de Aprendizaxe -Educación Dixital -Proxecto Abalar (EDIXGAL).
- Uso da plataforma en liña que a Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (AMTEGA) e a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia, Agueiro.

4. Valores éticos 3º da ESO

4.1. Introducción

A materia de valores éticos debe atender a unha formación integral da persoa e afondar no tratamento transversal dos problemas. O decreto que regula esta materia apunta, a oportunidade que “brinda a materia para por en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Dado que a materia ten unha presenza semanal de 1 hora, semella importante seleccionar moi ben a metodoloxía e os contidos a desenvolver e potenciar a continuidade con outros cursos e niveis.

4.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

É fundamental o tratamento que esta materia fai de algunhas das competencias básicas do currículo:

- CSC: o respecto polo outro, o respecto á regras do debate, a busca dun consenso e a eliminación de prexuízos.
- CCL: na necesidade de rigor e claridade de expresión. A lecturade textos de pensadores relevantes da nosa cultura aumenta a capacidade lingüística e reflexiva.
- CAA: na busca autónoma de respostas, o crecemento persoal e cognitivo e o aprecio pola creatividade o respecto.
- CCMT: a través da crítica e análise das achegas científicas e tecnolóxicas e a súa influencia nos valores e na vida dos individuos.
- CD: a través dos traballos colaborativos de busca de información nas redes e procesamento da información e comunicación por diferentes canles.

4.3. Concreción de obxectivos

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas entodos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuizos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

j) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os

hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

4.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 4. A xustiza e a política				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A democracia como forma de goberno na que se plasman os principios éticos da DUDH. ▪ B4.2. O Estado de dereito. ▪ B4.3. Léxico da unidade: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc. ▪ B4.4. División de poderes. A proposta de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Xustificar racionalmente a necesidade dos valores e principios éticos contidos na DUDH, como fundamento universal das democracias durante os séculos XX e XXI, destacando as súas características e a súa relación cos conceptos de "Estado de dereito" e "división de poderes". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.1.1. Fundamenta racionalmente e eticamente a elección da democracia como un sistema que está por riba doutras formas de goberno, polo feito de incorporar nos seus principios os valores éticos sinalados na DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.1.2. Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.1.3. Describe o significado dos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Montesquieu e a súa función de control do Estado por parte da cidadanía.		seguintes conceptos e establece a relación entre eles: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc.	
			▪ VEB4.1.4. Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a función que desempeñan o poder lexislativo, o executivo e o xudicial no Estado democrático, como instrumento para evitar o monopolio do poder político e como medio que permite aos cidadáns e ás cidadás o control do Estado.	▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ g	▪ B4.5. Deber moral da participación cidadá no exercicio da democracia. ▪ B4.6. Riscos de	▪ B4.2. Recoñecer a necesidade da participación activa dos cidadáns e das cidadás na vida política do Estado	▪ VEB4.2.1. Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no	▪ CSC

Valores éticos. 3º ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	democracias que violen os dereitos humanos.	coa finalidade de evitar os riscos dunha democracia que viole os dereitos humanos.	exercicio da democracia, coa finalidade de que se respecten os valores éticos e cívicos no seo do Estado.	
			▪ VEB4.2.2. Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH (dexeneración en demagogia, ditadura das maiorías, escasa participación cidadá, etc.) e formula posibles medidas para evitalos.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.7. A Constitución española: valores éticos nos que se fundamenta e conceptos preliminares que establece.	▪ B4.3. Coñecer e valorar os fundamentos da Constitución española de 1978, identificando os valores éticos dos que parte e os conceptos preliminares que	▪ VEB4.3.1. Identifica e aprecia os valores éticos máis salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e	▪ CCL ▪ CSC

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		establece.	comentada do seu preámbulo.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.3.2. Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Dereitos e liberdades públicas fundamentais na Constitución española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Amosar respecto pola Constitución española e identificar nela, mediante unha lectura explicativa e comentada, os dereitos e os deberes do individuo como persoa e cidadán ou cidadá, apreciando a súa adecuación á DUDH, coa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.4.1. Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución: liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto; carácter aconfesional do Estado; dereito á libre expresión de ideas e pensamentos; e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		finalidade de asumir de xeito consciente e responsable os principios de convivencia que ben rexer no Estado español.	dereito á reunión política e á libre asociación, e os seus límites.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Adecuación da Constitución española aos principios éticos da DUDH. ▪ B4.10. Deberes cidadáns na Constitución española. ▪ B4.11. Responsabilidade fiscal e principios reitores da política social e económica na Constitución española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Sinalar e apreciar a adecuación da Constitución española aos principios éticos definidos pola DUDH, mediante a lectura comentada e reflexiva dos "dereitos e deberes dos cidadáns" (artigos do 30 ao 38) e dos "principios reitores da política social e económica" (artigos do 39 ao 52). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.5.1. Coñece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios reitores da política social e económica. ▪ VEB4.5.2. Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSIEE

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.5.3. Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.5.4. Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.12. Estatuto de Autonomía de Galicia: título preliminar; título primeiro, capítulos I e II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Coñecer e valorar os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia segundo aparece no seu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC

Valores éticos. 3º ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ I ▪ ñ 		<p>título preliminar e no título primeiro, capítulos I e II.</p>	<p>seu título preliminar.</p>		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.6.2. Identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego". 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.6.3. Identifica e valora as funcións e as características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo II. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h ▪ I 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.13. Desenvolvemento histórico da Unión Europea (UE): obxectivos e valores éticos en que se fundamenta, de acordo coa DUDH. ▪ B4.14. Logros 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Coñecer os elementos esenciais da UE, analizando os beneficios recibidos e as responsabilidades adquiridas polos estados membros e a súa cidadanía, coa finalidade de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.7.1. Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	alcanzados pola UE en beneficio dos seus cidadáns e das súas cidadás.	recoñecer a súa utilidade e os logros alcanzados por esta.	▪ VEB4.7.2. Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns e das cidadás (anulación de fronteiras e restricións alfandegueiras, libre circulación de persoas e capitais, etc.), así como as obrigas adquiridas en diferentes ámbitos (económico, político, da seguridade e a paz, etc.).	▪ CSC
Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos				
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h	▪ B5.1. Relación entre ética e dereito. ▪ B5.2. Relación entre legalidade e lexitimidade.	▪ B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións,	▪ VEB5.1.1. Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a	▪ CAA ▪ CD

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		analizar o significado dos termos de legalidade e lexitimidade.	legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Xustificación das normas xurídicas. ▪ B5.4. Convencionalismo dos sofistas ▪ B5.5. Iusnaturalismo. ▪ B5.6. Iuspositivismo de Kelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Explicar o problema da xustificación das normas xurídicas, a través da análise das teorías do dereito natural ou iusnaturalismo, o convencionalismo e o positivismo xurídico, identificando a súa aplicación no pensamento xurídico de determinados/as filósofos/as, coa finalidade de ir conformando unha opinión argumentada sobre a fundamentación ética das leis. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.2.1. Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado. ▪ VEB5.2.2. Destaca e valora, no pensamento sofista, a distinción entre "physis" e "nomos", describindo a súa contribución ao convencionalismo xurídico, e elabora conclusións argumentadas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>arredor deste tema.</p> <p>▪ VEB5.2.3. Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a ética e o dereito.</p> <p>▪ VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións.</p>	<p>▪ CCEC</p> <p>▪ CAA</p> <p>▪ CD</p> <p>▪ CSIEE</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Elaboración da DUDH e creación da ONU. Circunstancias históricas, obxectivos de ambos os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Analizar o momento histórico e político que impulsou a elaboración da DUDH e a creación da ONU, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.1. Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ l 	<p>acontecementos e papel da DUDH como código ético de conduta dos estados.</p>	<p>coa finalidade de entendela como unha necesidade do seu tempo, cuxo valor continúa vixente como fundamento ético universal da lexitimidade do dereito e dos estados.</p>	<p>promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.2. Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH, entre eles o uso das ideoloxías nacionalistas e racistas que defendían a superioridade duns homes sobre outros, chegando ao extremo do Holocausto xudeu, así como a discriminación e o exterminio de todas as persoas que non pertencesen a unha determinada etnia, a un modelo físico, a unha relixión, a unhas ideas políticas, etc. 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.3. Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a 	

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			historia da humanidade.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Estrutura da DUDH: os seus artigos e os tipos de dereito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Interpretar e apreciar o contido e a estrutura interna da DUDH, coa finalidade de coñecela e propiciar o seu aprecio e respecto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.4.1.Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira: <ul style="list-style-type: none"> - Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a non-discriminación. - Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais. - Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade. - Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>políticas.</p> <p>– Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais.</p> <p>– Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.</p>	
			<p>▪ VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.</p>	<p>▪ CCEC</p> <p>▪ CSC</p> <p>▪ CSIEE</p>
<p>▪ b</p> <p>▪ h</p> <p>▪ l</p>	<p>▪ B5.9. Xeracións de dereitos e feitos históricos que influíron no seu desenvolvemento.</p>	<p>▪ B5.5. Comprender o desenvolvemento histórico dos dereitos humanos como unha conquista da humanidade</p>	<p>▪ VEB5.5.1. Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos da primeira xeración (dereitos civís e</p>	<p>▪ CCEC</p>

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			políticos), da segunda xeración (económicos, sociais e culturais) e da terceira (dereitos dos pobos á solidariedade, ao desenvolvemento e á paz).	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.10. Problemas aos que se enfrenta o exercicio dos dereitos civís e políticos da DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Avaliar, utilizando o xuízo crítico, a magnitude dos problemas aos que se enfrenta a aplicación da DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.6.1. Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao exercicio de dereitos civís (destacando os problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC

Valores éticos. 3º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
			políticos/as, etc.).	
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Necesidade de criterios éticos na investigación científica. Progreso científico-técnico e valores éticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Recoñecer que existen casos en que a investigación científica non é neutral, senón que está determinada por intereses políticos, económicos, etc., mediante a análise da idea de progreso e a súa interpretación equivocada, cando os obxectivos non respectan un código ético fundamentado na DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas. ▪ VEB6.1.2. Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT

Valores éticos. 3º ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				elabora e expón conclusións.		
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertificación, etc.). 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE

4.5. **Concrecións metodolóxicas que require a materia**

Tentarase que a aprendizaxe dos diferentes núcleos temáticos poida ser abordada desde a perspectiva ABP (traballo por proxectos) que, pola súa propia natureza debe adaptarse ás características específicas do grupo-aula no que se traballe.

Como indica o Decreto 86 do 25 de Xuño de 2015, a metodoloxía deberá incluír estratexias que teñan como principio respectar a diversidade do alumnado, por iso, e ao fío dos diferentes desenvolvementos temáticos, proporanse diferentes propostas de actividades que teñan

comofinalidade que o alumno/a poida aplicar a intelixencia predominante en cada un deles, ao mesmo tempo que se fomenta o traballo colaborativo.

Teremos como fío condutor o diario de clase, onde o alumnado irá recollendo, as aprendizaxes, reflexión, creaciónse achegas. Este diario de clase se avaliará tendo en conta os criterios de avaliación e a consecución dos estándares de aprendizaxe. O instrumento de avaliación será o presentado no apartado 4.7 Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

4.6. *Materiais e recursos didácticos*

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado na Aula Virtual do curso e serán fundamentalmente:

- Fichas de traballo.
- Apuntes.
- Explicacións do profesor.
- Material en vídeo complementario a cada unidade didáctica.

Non é necesario o uso dun libro de texto, pero o profesor poderá recomendar algún no caso de que o alumnado así o requira.

4.7. *Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado*

a) Criterios de avaliación

- A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades.
- Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social.
- Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas.
- Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos.

Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.

- Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa.
- Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas.
- Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas acción cotiás no centro de ensino.

b) **Criterios de cualificación**

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:

- Traballos na aula recollidos no Diario de clase do alumno/a: 60%.
- Actitude na aula 40%.

Instrumentos de avaliación

- Caderno do profesor para valorar as actitudes na aula.
- Caderno do alumno: onde se avaliarán os traballos realizados e as exposicións na aula rúbrica de avaliación de estándares de aprendizaxe.
- Actitude na aula. Caderno do profesor. Ficha do alumno/a. (max. 2,5 puntos).
- Diario de aula (max. 7,5 puntos) no diario de clase serán o medio para medir o grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e competencias clave. Os criterios de corrección dos traballos do alumno serán os seguintes:
 - Deberán presentarse todos os traballos na orde na que foron propostos e realizados na aula.
 - No caso de que algún traballo non se realizase no seu momento por causas xustificadas o alumno poderá presentalo para a súa cualificación posterior.
 - Os traballos estarán realizados de forma completa e non poderán estar copiados polos de outros alumnos.
 - A presentación dos traballos deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.
 - A calidade dos traballos presentados, as respostas elaboradas, a boa redacción, o traballo de reflexión, a recompilación de datos, a calidade da exposición oral.

A análise dos niveis de adquisición das competencias claves farase con arrego á seguinte rúbrica:

Rúbrica de avaliación do Diario de Clase

Criterio de avaliación	Puntuación
A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades	1 punto
Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social	1 punto
Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas	1 punto
Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos	1 punto
Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.	1 punto
Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa	1 punto
Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas	1 punto
Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas accións cotiás no centro de ensino.	0,5 puntos

A recuperación das diferentes avaliacións no caso de estar suspensas consistirá na elaboración de todos os traballos non presentados e/ou suspensos e na modificación da actitude na seguinte avaliación.

c) Criterios de promoción

Para acadar o nivel de suficiencia final o alumnado deberá obter unha cualificación Media do 50% en cada un dos instrumentos de avaliación aplicados: Caderno do alumnado e avaliación da actitude na aula.

d) Avaliación extraordinaria

O exame extraordinario de setembro responderá ao seguinte esquema:

Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvoltos no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

- Composición cunha extensión mínima de cincocentas palabras.
- Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.
- Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

4.8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente

a) Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				

10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				
--	--	--	--	--

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de				

visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

4.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Por ser este o primeiro curso de desenvolvemento da materia non haberá alumnado coa materia pendente.

4.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia

O alumnado que:

- Se incorpore ao curso académico na derradeira avaliación.
- Proveña de plans de estudos anteriores.
 - Realizará un exame final escrito, no que o alumno deberá demostrar especialmente o seu coñecemento dos contidos mínimos e a aplicación dos procedementos establecidos na programación.

Os mesmos criterios servirán para a proba extraordinaria de setembro.

O exame de acreditación responderá ao seguinte esquema:

- Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

Composición cunha extensión mínima de cinco centas palabras.

Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.

Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

4.11. *Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados*

Para levar a cabo a avaliación inicial do alumnado se propondrá un dilema moral ao que o alumno deberá dar resposta usando os argumentos que considere pertinentes e utilizando aqueles conceptos que lle permitan xustificar a súa elección.

O exercicio valorárase de acordo aos estándares do test moral de Kohlberg e permitirá situar o nivel moral do individuo.

En función dos resultados desta proba adaptaranse as actividades propostas nas unidades didácticas e as tarefas finais propostas para cada avaliación.

4.12. *Medidas de atención á diversidade*

Proporanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Proporanse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografía, cómics, videopresentacións, textos...).

A través da aula virtual da materia garantírase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

4.13. *Concreción dos elementos transversais*

Os elementos transversais do currículo da materia de Filosofía serán os establecidos no currículo oficial da materia:

- A educación cívica e constitucional.
- A comprensión de lectura.
- A corrección na expresión oral e escrita.

- Uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC.
- Emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade.
- A orientación da conduta cara valores democráticos e éticos.

4.14. Actividades complementarias e extraescolares

As previstas no Plan anual do Centro.

4.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizarase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				

6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

4.16. Plan lector

O proposto para o Plan Lector del Centro

4.17. Plan TIC

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.
- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.
- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.
- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.

- Uso da comunidade virtual Aqueiro.

5. Valores éticos 4º da ESO

5.1. *Introdución*

A materia de valores éticos debe atender a unha formación integral da persoa e afondar no tratamento transversal dos problemas. O decreto que regula esta materia apunta, a oportunidade que “brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Dado que a materia ten unha presenza semanal de 1 hora, semella importante seleccionar moi ben a metodoloxía e os contidos a desenvolver e potenciar a continuidade con outros cursos e niveis.

5.2. *Contribución ao desenvolvemento das competencias clave*

É fundamental o tratamento que esta materia fai de algunhas das competencias básicas do currículo:

- CSC: o respecto polo outro, o respecto á regras do debate, a busca dun consenso e a eliminación de prexuízos.
- CCL: na necesidade de rigor e claridade de expresión. A lectura de textos de pensadores relevantes da nosa cultura aumenta a capacidade lingüística e reflexiva.
- CAA: na busca autónoma de respostas, o crecemento persoal e cognitivo e o aprecio pola creatividade o respecto.
- CCMT: a través da crítica e análise das achegas científicas e tecnolóxicas e a súa influencia nos valores e na vida dos individuos.
- CD: a través dos traballos colaborativos de busca de información nas redes e procesamento da información e comunicación por diferentes canles.

5.3. **Concreción de obxectivos**

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entrehomes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquer tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

j) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os

hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

5.4. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliáveis

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A dignidade da persoa				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. ▪ B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. ▪ B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de aprendizaxe	de Competencias clave
	inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.		ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre a cidadanía e o Estado, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que viven. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.3. Elabora unha presentación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresaíntes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Fenómeno da socialización global. ▪ B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais. ▪ B2.4. Medios de comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.2.2. Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.</p>	
			<p>▪ VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.</p>	<p>▪ CCEC ▪ CSC</p>
Bloque 3. A reflexión ética				
<p>▪ a ▪ d ▪ f ▪ h</p>	<p>▪ B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH.</p> <p>▪ B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía,</p>	<p>▪ B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfronta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos</p>	<p>▪ VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos</p>	<p>▪ CSC</p>

Valores éticos. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.	novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.	violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle imponen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

Valores éticos. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.	libremente os valores éticos que deben guialo/a.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Éticas formais e éticas materiais. ▪ B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<p>como ética formal. Relación coa ética de Kant.</p>	<p>ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.</p>	<p>que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSIEE
Bloque 4. A xustiza e a política				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Democracia e xustiza. ▪ B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		tanto na súa vida persoal como na social.	participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. ▪ B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC

Valores éticos. 4º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	de	Estándares aprendizaxe	de	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.). 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)						

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. ▪ B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle imponen as leis xurídicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD

Valores éticos. 4º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	de	Estándares aprendizaxe	de	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.3. Empréndese a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca das institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSC

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
			Europea, etc.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Dereito á seguridade e a paz. ▪ B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. ▪ B5.9. Ameazas á paz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH). ▪ VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			solidariedade coas vítimas da violencia.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.4.3. Empréndese a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. ▪ B5.11. Misións das Forzas Armadas. ▪ B5.12. Conflitos armados: importancia das organizacións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	internacionais na súa prevención e na súa solución.	importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.	OTAN, UE, etc.).	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Valores éticos. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE

Valores éticos. 4º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				mundo laboral, financeiro e empresarial.		

5.5. **Concrecións metodolóxicas que require a materia**

Tentarase que a aprendizaxe dos diferentes núcleos temáticos poida ser abordada desde a perspectiva ABP (traballo por proxectos) que, pola súa propia natureza debe adaptarse ás características específicas do grupo-aula no que se traballe.

Como indica o Decreto 86 do 25 de Xuño de 2015, a metodoloxía deberá incluír estratexias que teñan como principio respectar a diversidade do alumnado, por iso, e ao fío dos diferentes desenvolvementos temáticos, propóranse diferentes propostas de actividades que teñan como finalidade que o alumno/a poida aplicar a intelixencia predominante en cada un deles, ao mesmo tempo que se fomenta o traballo colaborativo.

Teremos como fío condutor o diario de clase, onde o alumnado irá recollendo, as aprendizaxes, reflexión, creacións e achegas. Este diario de clase se avaliará tendo en conta os criterios de avaliación e a consecución dos estándares de aprendizaxe. O instrumento de avaliación será o presentado no apartado 5.7 Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

5.6. **Materiais e recursos didácticos**

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado na Aula Virtual do curso e serán fundamentalmente:

- Fichas de traballo.
- Apuntes.
- Explicacións do profesor.
- Material en vídeo complementario a cada unidade didáctica.

Non é necesario o uso dun libro de texto, pero o profesor poderá recomendar algún no caso de que o alumnado así o requira.

5.7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

a) Criterios de avaliación

- A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades.
- Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social.
- Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas.
- Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos.
- Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.
- Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa.
- Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas.
- Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas acción cotiás no centode ensino.

b) Criterios de cualificación

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:

- Traballos na aula recollidos no Diario de clase do alumno/a: 75%.
- Actitude na aula 25%.

Instrumentos de avaliación

- Caderno do profesor para valorar as actitudes na aula.
- Caderno do alumno: onde se avaliarán os traballos realizados e as exposicións na aula rúbrica de avaliación de estándares de aprendizaxe.
- Actitude na aula. Caderno do profesor. Ficha do alumno/a. (max. 2,5 puntos)

Diario de aula (max. 7,5 puntos) no diario de clase serán o medio para medir o grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e competencias clave. Os criterios de corrección dos traballos do alumno serán os seguintes:° Deberán presentarse todos os traballos na orde na que foron propostos e realizados na aula.

- No caso de que algún traballo non se realizase no seu momento por causas xustificadas o alumno poderá presentalo para a súa cualificación posterior.
- Os traballos estarán realizados de forma completa e non poderán estar copiados polos de outros alumnos.
- A presentación dos traballos deberá axustarse ás condicións prescritas na aula.
- A calidade dos traballos presentados, as respostas elaboradas, a boa redacción, o traballo de reflexión, a recompilación de datos, a calidade da exposición oral.

A análise dos niveis de adquisición das competencias claves farase con arrego á seguinte rúbrica:

Criterio de avaliación	Puntuación
A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades	1 punto
Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión per-soal e/ou social	1 punto
Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas	1 punto
Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos	1 punto
Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.	1 punto
Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa	1 punto
Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas	1 punto
Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas accións cotiás no centro de ensino.	0,5 puntos

A recuperación das diferentes avaliacións no caso de estar suspensas consistirá na elaboración de todos os traballos non presentados e/ou suspensos na modificación da actitude na seguinte avaliación.

c) Criterios de promoción

Para acadar o nivel de suficiencia final o alumnado deberá obter unha cualificación Media do 50% en cada un dos instrumentos de avaliación aplicados: Caderno do alumnado e avaliación da actitude na aula.

d) Avaliación extraordinaria

O exame extraordinario de setembro responderá ao seguinte esquema:

Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

- Composición cunha extensión mínima decincocentas palabras.
- Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.
- Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

5.8. *Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente*

a) Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				

7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				

11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

5.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Por ser este o primeiro curso de desenvolvemento da materia non haberá alumnado coa materia pendente.

5.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios para superar a materia

O alumnado que:

- Se incorpore ao curso académico na derradeira avaliación.
- Proveña de plans de estudos anteriores.
 - Realizará un exame final escrito, no que o alumno deberá demostrar especialmente o seu coñecemento dos contidos mínimos e a aplicación dos procedementos establecidos na programación.

Os mesmos criterios servirán para a proba extraordinaria de setembro.

O exame de acreditación responderá ao seguinte esquema:

- Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos).

Exemplo:

Composición cunha extensión mínima de cincocentas palabras.

Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.

Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

5.11. *Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados*

Para levar a cabo a avaliación inicial do alumnado se proporá un dilema moral ao que o alumno deberá dar resposta usando os argumentos que considere pertinentes e utilizando aqueles conceptos que lle permitan xustificar a súa elección.

O exercicio valorárase de acordo aos estándares do test moral de Kholberg e permitirá situar o nivel moral do individuo.

En función dos resultados desta proba adaptaranse as actividades propostas nas unidades didácticas e as tarefas finais propostas para cada avaliación.

5.12. *Medidas de atención á diversidade*

Proporanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Proporanse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografía, cómics, videopresentacións, textos...).

A través da aula virtual da materia garantírase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

5.13. *Concreción dos elementos transversais*

Os elementos transversais do currículo da materia de Filosofía serán os establecidos no currículo oficial da materia:

- A educación cívica e constitucional.
- A comprensión de lectura.
- A corrección na expresión oral e escrita.
- Uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC.
- Emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade.
- A orientación da conduta cara valores democráticos e éticos.

5.14. Actividades complementarias e extraescolares

As previstas no Plan anual do Centro.

5.15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizárase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación responde á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				

5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

5.16. Plan lector

O proposto para o Plan Lector del Centro.

5.17. Plan TIC

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.
- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.

- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.
- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.
- Uso da comunidade virtual Agueiro.

6. Filosofía 4º da ESO

6.1. Introducción e contextualización

A materia de Filosofía de cuarto curso de ESO ten un carácter introductorio. O seu obxectivo será sentar as bases para que o alumnado poida iniciarse na reflexión crítica sobre os diferentes saberes. Iniciar ao alumnado no "preguntar radical" partindo da experiencia persoal, os coñecementos adquiridos e a integración dos saberes nunha panorámica xeral que lle permita adquirir conciencia das súas interconexións.

A materia procura incidir na formación dun pensamento autónomo e no fomento da capacidade de pensar, argumentar e debater sobre as grandes cuestións que están involucradas en todos os ámbitos do pensamento.

A materia terá tamén unha dimensión práctica que insistirá no fomento dunha actitude reflexiva e crítica que non acepte nada preconcebido, e dunha capacidade dialóxica, que sexa capaz de construír coñecemento en comunidade.

6.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

Esta materia contribúe a desenvolver especialmente as seguintes competencias: comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociais e cívicas, e conciencia e expresións culturais. De todas estas competencias, a fundamental pode ser a competencia de aprender a aprender, que dotará ao alumnado das ferramentas necesarias para completar a súa visión do mundo, afrontar a vida e os estudos con maior autonomía e formalo como persoa.

6.3. Concreción dos obxectivos por curso

- a) Asumir responsablemente os seus deberes exercitarse no diálogo.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relación coas demais persoas.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado e coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas.

i) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

j) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade.

k) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

l) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega.

6.4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A filosofía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Conceptos do bloque "A filosofía": filosofía, mito, logos, saber, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprender o que é a reflexión filosófica, diferenciándoa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.1.1. Define e utiliza conceptos como filosofía, mito, logos, saber, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ h 	<p>opinión, abstracto, concreto, razón, sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia, prexuízo, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Modos de pensar: coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir, crear. 	<p>doutros tipos de saberes que estudan aspectos concretos da realidade e do individuo.</p>	<p>opinión, abstracto, concreto, razón, sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia ou prexuízo, e elabora un glosario con eles.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.1.2. Distingue entre, coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir e crear. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Explicación racional (logos) e mitolóxica (mito). ▪ B1.4. Comparativa de textos míticos e racionais ao respecto da cosmoxénese e a antropoxénese. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Coñecer a orixe da filosofía occidental (onde, cando e por que xorde), distinguíndoa dos saberes prerracionais, o mito e a maxia, en tanto que saber práctico, e comparándoa con algunhas características xerais das filosofías orientais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.2.1. Explica as diferenzas entre a explicación racional e a mitolóxica, en comparación tamén con algunhas características xerais das filosofías orientais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.2.2. Le textos interpretativos e descritivos da formación do Cosmos e o ser 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			humano, pertencentes ao campo mitolóxico e ao campo racional, e extrae semellanzas e diferenzas nas formulacións.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. A pregunta polo arché nos presocráticos: solucións de Heráclito, Parménides e Demócrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Identificar o primeiro interrogante filosófico da filosofía grega, a pregunta pola orixe, e coñecer as primeiras respostas dadas polos primeiros pensadores gregos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.3.1. Describe as primeiras respostas presocráticas á pregunta polo arché, coñece os seus autores e reflexiona por escrito sobre as solucións de interpretación da realidade expostas por Heráclito, Parménides e Demócrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. O individuo e a polis en Sócrates e en Protágoras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Coñecer o xiro antropolóxico da filosofía no século V a.C., explicando algunhas das ideas centrais de Sócrates e de Protágoras, e reflexionando sobre a aplicación práctica da filosofía 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.4.1. Compara a interpretación do ser humano e a sociedade defendida por Sócrates coa exposta por Protágoras, e argumenta a súa propia postura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		respecto ao individuo e a sociedade en que vive.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. A necesidade de dar sentido como consubstancial ao ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Reflexionar e argumentar, de xeito escrita e oral, sobre o interese, especificamente humano, por entenderse a si mesmo e o que o rodea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.5.1. Realiza pequenos ensaios, argumentando as súas opinións de xeito razoado, no que pretenda dar sentido a algún conxunto de experiencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Funcións da filosofía nas súas vertentes teórica e práctica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Recoñecer as funcións da filosofía en tanto que saber crítico que aspira a fundamentar, analizar e argumentar sobre os problemas últimos da realidade, desde unha vertente tanto teórica como práctica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.6.1. Diserta sobre as posibilidades da filosofía segundo as súas funcionalidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
Bloque 2. Identidade persoal				

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Conceptos do bloque "Identidade persoal": personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Comprender a profundidade da pregunta "quen son?", coñecendo algunhas respostas dadas desde a psicoloxía e a filosofía, reflexionar e valorar a importancia de coñecerse a si mesmo/a, e expresalo por escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.1.1. Define e utiliza conceptos como personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, e elabora un glosario con eses termos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. A personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Definir o que é a personalidade, así como os principais conceptos relacionados con ela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.2.1. Define e caracteriza o que é a personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Teorías sobre a personalidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer e explicar as teses centrais dalgunhas teorías sobre a personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.3.1. Coñece as teses fundamentais sobre a personalidade e argumenta sobre iso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Etapas do desenvolvemento da identidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Recoñecer as etapas do desenvolvemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.4.1. Le textos literarios nos que se analiza a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h 	<p>persoal. Tipos de personalidade.</p>	<p>da identidade persoal, reflexionando sobre os factores que determinan o éxito e o fracaso, e achega a propia opinión razoada sobre estes dous conceptos.</p>	<p>personalidade dos personaxes, identifica os trazos e os tipos de personalidade, e reflexiona por escrito sobre a temática.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<p>▪ B2.5. O inconsciente na psicanálise.</p>	<p>▪ B2.5. Analizar que se entende por inconsciente no marco do pensamento da psicanálise.</p>	<p>▪ FIB2.5.1. Analiza que se entende por inconsciente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ n 	<p>▪ B2.6. O innato e o adquirido na formación da personalidade.</p>	<p>▪ B2.6. Reflexionar por escrito e dialogar en grupo sobre a posible incidencia que a herdanza xenética e o adquirido teñen na formación da personalidade.</p>	<p>▪ FIB2.6.1. Le e analiza textos filosóficos, literarios ou científicos cuxo punto de reflexión sexa a herdanza adquirida na formación da personalidade, incidindo no autocoñecemento.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<p>▪ B2.7. A filosofía da mente e a neurociencia.</p>	<p>▪ B2.7. Investigar en internet en que consiste a filosofía da mente e a neurociencia, e</p>	<p>▪ FIB2.7.1. Investiga e selecciona información significativa sobre conceptos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		seleccionar a información máis significativa.	fundamentais de filosofía da mente.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. A motivación e os conceptos asociados: emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Identificar a función e a importancia da motivación como factor enerxético e direccional da vida humana nas súas múltiples dimensións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.8.1. Define e utiliza con rigor conceptos como motivación, emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. A motivación desde a teoría cognitiva: coñecemento e motivación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Recoñecer, no marco da teoría cognitiva, o valor do coñecemento como elemento motivador da conduta humana, reflexionando sobre a consideración do ser humano como animal racional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.9.1. Explica as teses máis importantes da teoría cognitiva acerca do coñecemento e a motivación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Teoría humanística sobre a motivación. Diferenzas coa teoría cognitivista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Explicar as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación, reflexionando sobre o carácter da motivación como 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.10.1. Explica as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación e expresa a súa opinión razoada 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		elemento distintivo do ser humano fronte ao simplemente animal.	ao respecto. ▪ FIB2.10.2. Explica e compara a visión sobre a motivación da teoría cognitivista e a da teoría humanística sobre a motivación.	▪ CAA
▪ d ▪ h	▪ B2.11. Condición afectiva humana ▪ B2.12. Impulsos, emocións e sentimentos. ▪ B2.13. Papel do corpo na afectividade	▪ B2.11. Coñecer a condición afectiva do ser humano, distinguindo entre impulsos, emocións e sentimentos, e recoñecendo o papel do corpo na posibilidade de manifestación do afectivo.	▪ FIB2.11.1. Analiza e argumenta sobre textos breves e significativos de autores salientables sobre as emocións, e argumenta por escrito as propias opinións.	▪ CCL
▪ d ▪ h ▪ m	▪ B2.14. Incidencia na conduta das emocións: frustración, desexo e amor.	▪ B2.12. Valorar a importancia da relación entre a motivación e o afectivo para dirixir a conduta humana en diferentes direccións e con distinta intensidade.	▪ FIB2.12.1. Analiza textos e diserta sobre a incidencia das emocións, como a frustración, o desexo ou o amor, entre outras, na conduta humana.	▪ CCL ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.15. Incidencia na conduta das emocións: A curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito e a compracencia polo estímulo de iniciativas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Reflexionar e argumentar sobre a importancia da motivación e das emocións, como a curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito, a compracencia polo estímulo de iniciativas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.13.1. Argumenta sobre o papel das emocións para estimular a aprendizaxe, o rendemento, o logro de obxectivos e a resolución de problemas, entre outros procesos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.16. As emocións como estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.14. Reflexionar sobre o papel das emocións como ferramenta para ser emprendedor/a e creativo/A. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.14.1. Analiza textos en que se describe o papel das emocións como estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.17. O ser humano como centro das múltiples perspectivas que se integran no saber orixinario que é a filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.15. Coñecer, desde a historia da filosofía, algunhas das reflexións sobre aspectos que caracterizan o ser humano en canto tal, valorando a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.15.1. Desenvolve de forma colaborativa un glosario para publicar en internet, coa terminoloxía filosófica da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		función da filosofía como saber orixinario e integrador de múltiples perspectivas cuxo centro común é a persoa.	unidade.	
▪ h ▪ l	▪ B2.18. Teorías sobre a alma de Platón e de Aristóteles, e relación nelas entre alma, corpo e afectos.	▪ B2.16. Explicar as teorías da alma de Platón e de Aristóteles, reflexionando sobre a consideración e a relación entre a alma, o corpo e os afectos, que se analizan nelas teorías.	▪ FIB2.16.1. Explica a teoría da alma de Platón.	▪ CCEC
			▪ FIB2.16.2. Explica a teoría da alma de Aristóteles.	▪ CCEC
			▪ FIB2.16.3. Argumenta a súa opinión sobre a relación entre o corpo e a mente ou alma.	▪ CAA
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.19. A introspección en Hipona de Agostiño.	▪ B2.17. Coñecer a importancia da introspección sinalada por Agostiño de Hipona, como método de autocoñecemento e de formación da propia identidade.	▪ FIB2.17.1. Explica o que é a introspección segundo Agostiño de Hipona, utilizando este tipo de pensamento en primeira persoa para describirse a si mesmo/a.	▪ CAA

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	▪ B2.20. O cogito de Descartes ▪ B2.21. O home-máquina dos materialistas franceses do século XVIII.	▪ B2.18. Describir e comparar a concepción cartesiana do papel do pensamento como aspecto que define o individuo, fronte ás concepcións materialistas e mecanicistas do home-máquina no materialismo francés do século XVIII.	▪ FIB2.18.1. Expón o significado da tese de Descartes "Penso, logo existo".	▪ CCEC
			▪ FIB2.18.2. Expón as súas reflexións sobre as implicacións do materialismo na súa descrición do ser humano.	▪ CCEC ▪ CSC
▪ h	▪ B2.22. A vontade como elemento definitorio do humano.	▪ B2.19. Coñecer a importancia da facultade da vontade como elemento definitorio do humano.	▪ FIB2.19.1. Explica o que é a vontade.	▪ CCL
▪ d ▪ h	▪ B2.23. Reflexión filosófica sobre a afectividade.	▪ B2.20. Expresar algunhas das consideracións filosóficas sobre o afectivo.	▪ FIB2.20.1. Argumenta, desde o plano filosófico, sobre o papel das emocións na consideración do ser humano en canto tal.	▪ CCL
▪ g ▪ h	▪ B2.24. O ser humano como proxecto.	▪ B2.21. Recoñecer as implicacións filosóficas da idea do home como	▪ FIB2.21.1. Expresa e desenvolve a idea de home como	▪ CCL ▪ CSIEE

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		proxecto.	proxecto.	
Bloque 3. Socialización				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Conceptos do bloque "Socialización": individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, globalización, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificar o "outro" tal como é na súa individualidade e, ao mesmo tempo, identificalo como un "alter ego" que comparte un espazo e unhas circunstancias comúns, dando lugar á intersubxectividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.1.1. Define e utiliza conceptos como individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, e globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Cultura e sociedade. Compoñentes socioculturais do ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Recoñecer a dimensión social e cultural do ser humano, identificando e distinguindo os conceptos de cultura e de sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.2.1. Define e explica o significado dos conceptos de cultura e de sociedade, facendo referencia aos compoñentes socioculturais que hai no ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Contidos culturais: institucións, ideas, crenzas, valores, obxectos materiais, etc. ▪ B3.4. Niveis biolóxico, afectivo e cognitivo na internalización da cultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Identificar o proceso de construción, os elementos e a lexitimación dunha cultura, valorando esta non só como ferramenta de adaptación ao medio, senón como ferramenta para a transformación e a autosuperación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.3.1. Expresa algúns dos principais contidos culturais, como son as institucións, as ideas, as crenzas, os valores, os obxectos materiais, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.3.2. Coñece os niveis aos que se realiza a internalización dos contidos culturais dunha sociedade; é dicir, a nivel biolóxico, afectivo e cognitivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Elementos do proceso de socialización: socialización primaria e secundaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Coñecer os elementos do proceso de socialización e relacionalos coa propia personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.4.1. Describe a socialización primaria e secundaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Coñecer as teorías sobre a orixe da sociedade e reflexionar de forma escrita sobre elas, argumentando as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.5.1. Explica as teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		propias opinións ao respecto.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. A civilización. Diferenza entre civilización e cultura. Oriente e Occidente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Comprender o sentido do concepto de civilización, relacionando as súas semellanzas e diferenzas co concepto de cultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.6.1. Explica o que é unha civilización e pon exemplos fundamentados, e investiga e reflexiona sobre as semellanzas e as diferenzas entre oriente e occidente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Comunicación. Comunicación non verbal. ▪ B3.9. A comunicación na época das tecnoloxías da información e da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Definir o que é a comunicación, analizando as formas de comunicación non verbal, e a incidencia das novas tecnoloxías da información e da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.7.1. Explica o que é a comunicación e reflexiona sobre as vantaxes e os inconvenientes cando a ferramenta para ela son as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. O individuo como capaz de innovar e crear cambios culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Reflexionar sobre o posible papel activo dun/dunha mesmo/a na construción da cultura e, en canto tal, identificarse como ser creativo e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.8.1. Reflexiona por escrito sobre o papel activo dun/dunha mesmo/a no seu contexto sociocultural, como ser capaz de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		innovador, capaz de xerar elementos culturais.	innovar e xerar cambios culturais.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Diferenzas culturais. Relativismo cultural e etnocentrismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Reflexionar e indagar sobre o relativismo cultural e o etnocentrismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.9.1. Coñece o relativismo cultural e o etnocentrismo, e reflexiona sobre eles, expresando conclusións propias e achegando exemplos con feitos investigados e contrastados en internet. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
Bloque 4. Pensamento				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Conceptos do bloque "Pensamento": razón, sentidos, experiencia, abstracción, universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Comprender a facultade racional como específica do ser humano e as súas implicacións, analizando en que consiste a racionalidade e cales son as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.1.1. Define e utiliza conceptos como razón, sentidos, experiencia, abstracción, universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Características da racionalidade humana. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.1.2. Explica o que é a racionalidade e describe algunhas das súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Posibilidades e límites da razón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Explicar as teses básicas dalgunhas concepcións filosóficas sobre as posibilidades e os límites da razón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.2.1. Explica a concepción sobre as posibilidades da razón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Racionalidade teórica e racionalidade práctica. Teoría e experiencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Distinguir a racionalidade teórica da racionalidade práctica, así como teoría e experiencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.3.1. Identifica as dúas posibilidades de aplicación da racionalidade: teórica e práctica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Concepcións contemporáneas sobre a intelixencia. ▪ B4.6. Teoría da intelixencia emocional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Coñecer a concepción contemporánea sobre a intelixencia, incidindo na teoría da intelixencia emocional de Daniel Goleman. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.4.1. Explica as teses centrais da teoría da intelixencia emocional. ▪ FIB4.4.2. Argumenta sobre a relación entre a razón e as emocións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. A verdade e os seus tipos: a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a verdade desde o perspectivismo e o consenso. ▪ B4.8. Papel do erro na procura da verdade. O erro como oportunidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Comprender algúns dos principais tipos de verdade (a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a verdade desde o perspectivismo e o consenso) e reflexionar sobre a posibilidade de alcanzar a verdade absoluta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.5.1. Define algúns tipos de verdade, como son a verdade como correspondencia, a verdade segundo o pragmatismo americano e a verdade desde o perspectivismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.5.2. Reflexiona sobre a parte positiva de equivocarse e a importancia do erro como posibilidade de procura de novas estratexias e solucións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 5. Realidade e metafísica				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Conceptos do bloque "Realidade e metafísica": metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Coñecer o significado do termo "metafísica", comprendendo que é a principal disciplina das que compoñen a filosofía, identificando o seu obxectivo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.1.1. Define e utiliza conceptos como metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Metafísica: o seu obxecto e o seu método. 	<p>fundamental, consistente en realizar preguntas radicais sobre a realidade, e entendendo en que consiste o "preguntar radical".</p>	<p>mecanicismo e determinismo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.1.2. Define o que é a metafísica, o seu obxecto de coñecemento e o seu modo característico de preguntar sobre a realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. A natureza como esencia e como totalidade: o Universo. ▪ B5.4. Orixe do Universo. Eternidade ou creación. ▪ B5.5. Respostas á pregunta pola finalidade do Universo. ▪ B5.6. Respostas á pregunta sobre o posto do ser humano no Universo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comprender unha das principais respostas á pregunta acerca do que é a natureza e identificar esta non só como a esencia de cada ser, senón ademais como o conxunto de todas as cousas que hai, e coñecer algunhas das grandes preguntas metafísicas acerca da natureza: a orixe e a finalidade do Universo, a orde que rexe a natureza, se é que a hai, e o posto do ser humano no Cosmos, reflexionando sobre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.2.1. Expresa as dúas posibles respostas á pregunta pola orixe do Universo (é eterno ou foi creado), e expón as súas reflexións sobre as implicacións relixiosas e filosóficas de ambas as dúas. ▪ FIB5.2.2. Expón as dúas posturas sobre a cuestión acerca de se o Universo ten unha finalidade, unha dirección, ou se non a ten, e argumenta filosoficamente a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CMCCT

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		as implicacións filosóficas de cada unha destas cuestións.	súa opinión ao respecto. ▪ FIB5.2.3. Analiza textos cuxo punto de reflexión é a realidade física que nos rodea e os interrogantes filosóficos que suscita.	▪ CCL
▪ f ▪ h	▪ B5.7. Determinismo e Indeterminismo. Teoría do caos.	▪ B5.3. Coñecer as implicacións filosóficas da teoría do caos, comprendendo a importancia de sinalar se a natureza se rexe por leis deterministas ou se rexe polo azar cuántico, e argumentar a propia opinión sobre como afecta esta resposta de cara á comprensión da conduta humana.	▪ FIB5.3.1. Define o que é o determinismo e o indeterminismo, no marco da reflexión sobre se existe unha orde no Universo rexida por leis.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B5.8. Sentido da existencia. Vida e morte.	▪ B5.4. Reflexionar sobre a interrogación polo sentido da	▪ FIB5.4.1. Coñece as teses centrais do vitalismo de filósofos/as que	▪ CCEC

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Sentido da historia. ▪ B5.10. Lugar do ser humano no mundo. 	<p>existencia, explicando as teses centrais dalgunhas teorías filosóficas da vida, e disertar razoadamente sobre a vida ou a morte, ou o devir histórico, ou o lugar do individuo na realidade, entre outras cuestións metafísicas.</p>	reflexionan sobre a vida.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.4.2. Analiza textos literarios, filosóficos e científicos que versan sobre temas metafísicos como a existencia, a morte, o devir histórico ou o lugar do individuo na realidade, e expón as súas propias reflexións ao respecto. 	▪ CCL
Bloque 6. Transformación				
▪ a ▪ b ▪ g ▪ h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Conceptos do bloque "Transformación-ética": vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Coñecer os dous significados do concepto de liberdade de acción (liberdade negativa e liberdade positiva), e aplicalos tanto no ámbito da sociedade política como no terreo da vida privada ou a liberdade interior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.1.1. Define e utiliza conceptos como vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento. 	▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.1.2. Analiza textos breves sobre o tema da liberdade, e argumenta a 	▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			propia opinión.	
▪ h	▪ B6.2. Libre albedrío e vontade.	▪ B6.2. Comprender o que é o libre albedrío ou a liberdade interior, en relación coa posibilidade de autodeterminación dun mesmo e coa facultade da vontade.	▪ FIB6.2.1. Explica o que é o libre albedrío e a facultade humana da vontade.	▪ CCL
▪ a ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B6.3. Libre albedrío: condicionamentos sociais e políticos. ▪ B6.4. Libre albedrío: xenética e neurociencia.	▪ B6.3. Reflexionar e argumentar sobre a relación entre a liberdade interior e a liberdade social e política.	▪ FIB6.3.1. Expón as súas reflexións sobre a posibilidade de que exista ou non o libre albedrío, tendo en conta os avances no coñecemento da xenética e a neurociencia.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ h	▪ B6.5. O libre albedrío e o determinismo na natureza.	▪ B6.4. Coñecer a existencia de determinismo na natureza, analizando a posibilidade que ten o ser humano de ser libre, tendo en conta que é un ser natural e, en canto tal, sometido	▪ FIB6.4.1. Argumenta sobre as posibilidades do ser humano de actuar libremente, tendo en conta que é un ser natural.	▪ CCL ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		ás leis da natureza.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Posturas filosóficas sobre o libre albedrío: a do estoicismo, a de Kant e a intermedia, que avoga pola non existencia da liberdade absoluta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Recoñecer as tres posturas sobre o problema da liberdade absoluta ou condicionada: a tese estoica, a negación do sometemento da vontade ás leis naturais de Kant e a posición intermedia, que rexeita non a liberdade, senón a liberdade absoluta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.5.1. Expresa diferentes posturas de filósofos en torno ao tema da liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Conceptos do bloque "Transformación-Estética": estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Coñecer a estética como a parte da filosofía que estuda o proceso creativo, a experiencia estética e a beleza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.6.1. Define e utiliza conceptos como estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Imaxinación humana: características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Identificar o que é a imaxinación, en tanto que facultade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.7.1. Le e comenta textos breves e significativos sobre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> B6.8. Imaxinación: funcionamento e mecanismos de aparición de novas ideas. 	<p>específica do ser humano, explicando como funciona e cales son as súas características.</p>	<p>o mecanismo de aparición de ideas novas.</p> <ul style="list-style-type: none"> FIB6.7.2. Explica o que é a imaxinación e exemplifícaa mediante a redacción de relatos breves de temática filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e g h n 	<ul style="list-style-type: none"> B6.9. Creatividade humana. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.8. Recoñecer a capacidade humana da creatividade, en tanto que potencialidade existente en todas as persoas e que se consegue adestrando o cerebro. 	<ul style="list-style-type: none"> FIB6.8.1. Analiza textos de literatura fantástica, considerando os elementos especificamente creativos e reflexionando sobre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> g h n 	<ul style="list-style-type: none"> B6.10. Fases do proceso creativo. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.9. Coñecer as fases do proceso creativo e reflexionar sobre a importancia de que o pensamento diverxente imaxinativo e o pensamento lóxico e racional traballen xuntos. 	<ul style="list-style-type: none"> FIB6.9.1. Explica as fases do proceso creativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.11. Principais técnicas de desenvolvemento da creatividade: revisión de supostos e inversión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Coñecer e aplicar algunhas técnicas de desenvolvemento da creatividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.10.1. Utiliza a técnica de desenvolvemento da creatividade coñecida como de revisión de supostos e inversión, e aplícaa sobre algunha teoría filosófica ou científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.10.2. Explica as principais técnicas de desenvolvemento da creatividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.12. Técnica do brainstorming. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.11. Utilizar a técnica do brainstorming para construír unha historia literaria con temática filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.11.1. Utiliza de forma colectiva a técnica do brainstorming para reflexionar sobre temas filosóficos tratados durante o curso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.13. Relación entre liberdade e creatividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.12. Valorar a liberdade como condición básica para a creatividade innovadora, a conexión entre si das ideas preexistentes e a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.12.1. Argumenta sobre o papel da liberdade como condición fundamental para a creación, e razoa a súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		competitividade.	opinión.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.14. Elementos que potencian a creatividade: motivación, perseveranza, orixinalidade e medio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.13. Coñecer as características das persoas especialmente creativas, como a motivación, a perseveranza, a orixinalidade e o medio, e investigar sobre como se poden potenciar esas calidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.13.1. Explica as características das persoas especialmente creativas e algunhas das formas en que pode potenciarse esta condición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.15. Innovación e creación como asunción de riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.14. Reflexionar argumentadamente sobre o sentido do risco e a súa relación para alcanzar solucións innovadoras e, xa que logo, a posibilidade de evolucionar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.14.1. Argumenta sobre a importancia de asumir riscos e saír da chamada zona de confort para alcanzar metas e lograr resultados creativos e innovadores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

6.5. Consideracións metodolóxicas que require a materia

Ao ser este un curso de iniciación no pensamento filosófico e ter como obxectivo fundamental promover as competencias básicas que farán posible acadar un pensamento reflexivo, crítico e autónomo, ademais de conseguir unha visión de conxunto da reflexión filosófica. A metodoloxía mais adecuada sera o traballo por proxectos que permita un achegamento persoal e práctico á materia. Fundamentalmente xirará aoredor de 4 eixos:

1. Aprender a tomar decisións: propor, argumentar, elixir.

2. Tratar a información: buscala, organizala, interpretala, asimilala...
3. Transmitir a información: comunicala, facela comprensible, compartila, elaborala...
4. Avaliar as aprendizaxes: tomar conciencia do que sabemos, do que ignoramos, do proceso de obtención do coñecemento.

O eixo vertebrador do proxecto será o cine, que permitirá afondar e tratar de xeito transversal a totalidade dos estándares do currículo e dotará ao alumnado dun contexto de reflexión sobre as diferentes temáticas do curso.

A fin de organizar o proxecto as actividades individuais e grupais do alumnado orientaránse mediante un caderno de actividades e a construción dun blog de grupo que permitirán realizar as actividades cognitivas necesarias para a consecución das competencias básicas.

6.6. *Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar*

A materia terá un seguimento tanto a través da clase presencial como da aula virtual.

1. Apuntes da materia proporcionados polo profesor.
2. Apuntes e vídeos na aula virtual.

6.7. *Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado*

a) Criterios de avaliación

- B1.1. Comprender o que é a reflexión filosófica.
- B1.2. Coñecer a orixe da filosofía occidental (onde, cando e por que xorde), distinguíndoa dos saberes prerracionais, o mito e a maxia, en tanto que saber práctico, e comparándoa con algunhas características xerais das filosofías orientais.
- B1.3. Identificar o primeiro interrogante filosófico da filosofía grega, a pregunta pola orixe, e coñecer as primeiras respostas dadas polos primeiros pensadores gregos.
- B1.4. Coñecer o xiro antropolóxico da filosofía no século V a.C., explicando algunhas das ideas centrais de Sócrates e de Protágoras, e reflexionando sobre a aplicación práctica da filosofía respecto ao individuo e a sociedade en que vive.
- B1.5. Reflexionar e argumentar, de xeito escrita e oral, sobre o interese, especificamente humano, por entenderse a si mesmo e o que o rodea.

- B1.6. Recoñecer as funcións da filosofía en tanto que saber crítico que aspira a fundamentar, analizar e argumentar sobre os problemas últimos da realidade, desde unha vertente tanto teórica como práctica.
- B2.1. Comprender a profundidade da pregunta "quen son?", coñecendo algunhas respostas dadas desde a psicoloxía e a filosofía, reflexionar e avaliar a importancia de coñecerse a si mesmo/a, e expresalo por escrito.
- B2.2. Definir o que é a personalidade, así como os principais conceptos relacionados con ela.
- B2.3. Coñecer e explicar as teses centrais dalgúns teorías sobre a personalidade.
- B2.4. Recoñecer as etapas do desenvolvemento da identidade persoal, reflexionando sobre os factores que determinan o éxito e o fracaso, e achega a propia opinión razoada sobre estes dous conceptos.
- B2.5. Analizar que se entende por inconsciente no marco do pensamento da psicanálise.
- B2.6. Reflexionar por escrito e dialogar en grupo sobre a posible incidencia que a herdanza xenética e o adquirido teñen na formación da personalidade.
- B2.7. Investigar en internet en que consiste a filosofía da mente e a neurociencia, e seleccionar a información máis significativa.
- B2.8. Identificar a función e a importancia da motivación como factor enerxético e direccional da vida humana nas súas múltiples dimensións.
- B2.9. Recoñecer, no marco da teoría cognitiva, o valor do coñecemento como elemento motivador da conduta humana, reflexionando sobre a consideración do ser humano como animal racional.
- B2.10. Explicar as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación, reflexionando sobre o carácter da motivación como elemento distintivo do ser humano fronte ao simplemente animal.
- B2.11. Coñecer a condición afectiva do ser humano, distinguindo entre impulsos, emocións e sentimentos, e recoñecendo o papel do corpo na posibilidade de manifestación do afectivo.
- B2.12. Valorar a importancia da relación entre a motivación e o afectivo para dirixir a conduta humana en diferentes direccións e con distinta intensidade.
- B2.13. Reflexionar e argumentar sobre a importancia da motivación e das emocións, como a curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito, a compracencia polo estímulo de iniciativas, etc.
- B2.14. Reflexionar sobre o papel das emocións como ferramenta para ser emprendedor/a e creativo/a.

- B2.15. Coñecer, desde a historia da filosofía, algunhas das reflexións sobre aspectos que caracterizan o ser humano en canto tal, valorando a función da filosofía como saber orixinario e integrador de múltiples perspectivas cuxo centro común é a persoa.
- B2.16. Explicar as teorías da alma de Platón e de Aristóteles, reflexionando sobre a consideración e a relación entre a alma, o corpo e os afectos, que se analizan nesas teorías.
- B2.17. Coñecer a importancia da introspección sinalada por Agostiño de Hipona, como método de autoconhecimento e de formación da propia identidade.
- B2.18. Describir e comparar a concepción cartesiana do papel do pensamento como aspecto que define o individuo, fronte ás concepcións materialistas e mecanicistas do home-máquina no materialismo francés do século XVIII.
- B2.19. Coñecer a importancia da facultade da vontade como elemento definitorio do humano.
- B2.20. Expresar algunha das consideracións filosóficas sobre o afectivo.
- B2.21. Recoñecer as implicacións filosóficas da idea do home como proxecto.
- B3.1. Identificar o "outro" tal como é na súa individualidade e, ao mesmo tempo, identificalo como un "alter ego" que comparte un espazo e unhas circunstancias comúns, dando lugar á intersubxectividade.
- B3.2. Recoñecer a dimensión social e cultural do ser humano, identificando e distinguindo os conceptos de cultura e de sociedade.
- B3.3. Identificar o proceso de construción, os elementos e a lexitimación dunha cultura, valorando esta non só como ferramenta de adaptación ao medio, senón como ferramenta para a transformación e a autosuperación.
- B3.4. Coñecer os elementos do proceso de socialización e relacionalos coa propia personalidade.
- B3.5. Coñecer as teorías sobre a orixe da sociedade e reflexionar de forma escrita sobre elas, argumentando as propias opinións ao respecto.
- B3.6. Comprender o sentido do concepto de civilización, relacionando as súas semellanzas e diferenzas co concepto de cultura.
- B3.7. Definir o que é a comunicación, analizando as formas de comunicación non verbal, e a incidencia das novas tecnoloxías da información e da comunicación.
- B3.8. Reflexionar sobre o posible papel activo dun/dunha mesmo/a na construción da cultura e, en canto tal, identificarse como ser creativo e innovador, capaz de xerar elementos culturais.
- B3.9. Reflexionar e indagar sobre o relativismo cultural e o etnocentrismo.

- B4.1. Comprender a facultade racional como específica do ser humano e as súas implicacións, analizando en que consiste a racionalidade e cales son as súas características.
- B4.2. Explicar as teses básicas dalgunhas concepcións filosóficas sobre as posibilidades e os límites da razón.
- B4.3. Distinguir a racionalidade teórica da racionalidade práctica, así como teoría e experiencia.
- B4.4. Coñecer a concepción contemporánea sobre a intelixencia, incidindo na teoría da intelixencia emocional de Daniel Goleman.
- B4.5. Comprender algúns dos principais tipos de verdade (a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a verdade desde o perspectivismo e o consenso) e reflexionar sobre a posibilidade de alcanzar a verdade absoluta.
- B5.1. Coñecer o significado do termo "metafísica", comprendendo que é a principal disciplina das que compoñen a filosofía, identificando o seu obxectivo fundamental, consistente en realizar preguntas radicais sobre a realidade, e entendendo en que consiste o "preguntar radical".
- B5.2. Comprender unha das principais respostas á pregunta acerca do que é a natureza e identificar esta non só como a esencia de cada ser, senón ademais como o conxunto de todas as cousas que hai, e coñecer algunhas das grandes preguntas metafísicas acerca da natureza: a orixe e a finalidade do Universo, a orde que rexe a natureza, se é que a hai, e o posto do ser humano no Cosmos, reflexionando sobre as implicacións filosóficas de cada unha destas cuestións.
- B5.3. Coñecer as implicacións filosóficas da teoría do caos, comprendendo a importancia de sinalar se a natureza se rexe por leis deterministas ou se rexe polo azar cuántico, e argumentar a propia opinión sobre como afecta esta resposta de cara á comprensión da conduta humana.
- B5.4. Reflexionar sobre a interrogación polo sentido da existencia, explicando as teses centrais dalgunhas teorías filosóficas da vida, e disertar razoadamente sobre a vida ou a morte, ou o devir histórico, ou o lugar do individuo na realidade, entre outras cuestións metafísicas.
- B6.1. Coñecer os dous significados do concepto de liberdade de acción (liberdade negativa e liberdade positiva), e aplicarlos tanto no ámbito da sociedade política como no terreo da vida privada ou a liberdade interior.
- B6.2. Comprender o que é o libre albedrío ou a liberdade interior, en relación coa posibilidade de autodeterminación dun mesmo e coa facultade da vontade.
- B6.3. Reflexionar e argumentar sobre a relación entre a liberdade interior e a liberdade social e política.

- B6.4. Coñecer a existencia de determinismo na natureza, analizando a posibilidade que ten o ser humano de ser libre, tendo en conta que é un ser natural e, en canto tal, sometido ás leis da natureza.
- B6.5. Recoñecer as tres posturas sobre o problema da liberdade absoluta ou condicionada: a tese estoica, a negación do sometemento da vontade ás leis naturais de Kant e a posición intermedia, que rexeita non a liberdade, senón a liberdade absoluta.
- B6.6. Coñecer a estética como a parte da filosofía que estuda o proceso creativo, a experiencia estética e a beleza.
- B6.7. Identificar o que é a imaxinación, en tanto que facultade específica do ser humano, explicando como funciona e cales son as súas características.
- B6.8. Recoñecer a capacidade humana da creatividade, en tanto que potencialidade existente en todas as persoas e que se consegue adestrando o cerebro.
- B6.9. Coñecer as fases do proceso creativo e reflexionar sobre a importancia de que o pensamento diverxente imaxinativo e o pensamento lóxico e racional traballen xuntos.
- B6.10. Coñecer e aplicar algunhas técnicas de desenvolvemento da creatividade.
- B6.11. Utilizar a técnica do brainstorming para construír unha historia literaria con temática filosófica.
- B6.12. Valorar a liberdade como condición básica para a creatividade innovadora, a conexión entre si das ideas preexistentes e a competitividade.
- B6.13. Coñecer as características das persoas especialmente creativas, como a motivación, a perseveranza, a orixinalidade e o medio, e investigar sobre como se poden potenciar esas calidades.
- B6.14. Reflexionar argumentadamente sobre o sentido do risco e a súa relación para alcanzar solucións innovadoras e, xa que logo, a posibilidade de evolucionar.

b) Criterios de cualificación

A comprobación da consecución dos diferentes estándares de avaliación realizarase mediante tres procedementos de avaliación:

- Participación e comportamento. Serán avaliados mediante a observación sistemática por parte do docente. Terán un peso do 25% na avaliación. Para realizar un control deste ámbito, o docente poderá efectuar preguntas na aula en calquera momento. O alumnado que non saiba responder por estar distraído ou por non ter atendido ás explicacións será penalizado cunha baixada de 0,25 puntos nesta porcentaxe da materia.

- Actividades: Ao longo do curso, iranse propondo diversas actividades na aula (debates, cuestionarios, composicións escritas por parte do propio alumnado...). Terán un peso do 35% na avaliación.
- Exame: Terá un peso do 40% na avaliación.

A recuperación das avaliacións consistirá na realización dun exame final composto de preguntas extraídas dos apuntes explicados nas clases.

c) Criterios de promoción

Para superar a materia deberá obterse cando menos a cualificación de 5 puntos no cálculo da media das 3 avaliacións, calculada a partir das cualificacións SEN REDONDEO obtidas en cada avaliación ou nos exames de recuperación correspondentes.

d) Avaliación extraordinaria:

Aqueles alumnos/as que non superen a cualificación de 5 puntos no cálculo da media das 3 avaliacións deberán presentarse a un exame final de **TODOS OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE DO CURSO.**

A cualificación do exame establecerase sobre 10 puntos e o alumno/a deberá conseguir cando menos 5 para superar a materia.

6.8. *Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente*

a) Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				

6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe.				

10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrecense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

6.9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.

Non hai alumnos nesta situación por ser o primeiro ano de implantación da materia.

6.10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias.

A materia non é chave e non é preciso este procedemento.

6.11. Medidas de atención á diversidade.

En función das capacidades do alumnado e os seus intereses realizaranse modificacións na proposta de traballos que tentarán responder a un necesario axuste entre necesidade, capacidades do alumno e contidos da materia. Tamén poderán variarse os tempos e elementos da probas extraordinarias, sempre en función dun informe previo das necesidades por parte do Departamento de Orientación.

Tamén se tomarán en conta as posibilidades de acceso aos recursos analóxicos e/ou dixitais que teña o alumnado.

6.12. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda

Os elementos transversais serán os contidos no currículo oficial da consellería.

6.13. Actividades complementarias e extraescolares programadas por cada departamento didáctico

As previstas no Plan Anual do Centro

6.14. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizarase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de				

consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

6.15. Plan lector

O proposto para o Plan Lector del Centro.

6.16. Plan TIC

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.
- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.
- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.

- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.

7. Filosofía 1º de Bacharelato

7.1. Introducción e contextualización

Partimos do feito de que neste curso os alumnos toman contacto coa Filosofía por primeira vez. En xeral, todo o alumnado deberase ir familiarizando progresivamente co saber filosófico e a súa terminoloxía.

A programación didáctica correspóndese co indicado no decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece a ordenación e o currículo de bacharelato na comunidade autónoma de Galicia.

Tamén debemos salientar o carácter transversal de aqueles contidos comúns de natureza procedemental que están presentes en todo o currículo. A súa finalidade é o desenvolvemento de destrezas intelectuais básicas, ineludibles en calquera caso para a práctica da reflexión filosófica. Deberán marcar e impregnar, polo tanto, a organización da práctica docente do conxunto do currículo. E non só na orde do traballo puramente intelectual, senón tamén naqueles aspectos do traballo escolar que podemos considerar de índole propiamente profesional: atención ás normas e instrucións de traballo, disposicións e actitudes, puntualidade, responsabilidade na asunción das tarefas, etc.

Cómpre subliñar o dobre carácter, terminal e propedéutico ou de iniciación, desta materia. Terminal porque é o único contacto que terá moitos alumnos e alumnas con estamateria, que como materia troncal será obxecto de Reválida un curso despois. Propedéutico porque achega por primeira vez un catálogo de problemas filosóficos básicos nos que se afondará; e esta iniciación deberá preparar para un posterior desenvolvemento en maior amplitude e profundidade -e en perspectiva diacrónica-destas e doutras problemáticas filosóficas, tal como se propón na materia de Historia da Filosofía do curso seguinte, que xa será materia opcional de modalidade, ou optativa xeral en función dos intereses e matrícula do alumnado.

O equilibrio entre estas dúas finalidades deberá ser preservado nos desenvolvementos didácticos concretos que se fagan nas aulas. Porén, o condicionante da proba de Reválida fai necesario priorizar o primeiro sobre o segundo. Así deberase proporcionar ao alumnado os coñecementos necesarios para superar esa proba e, ao mesmo tempo, promover aqueles traballos que poidan motivar ao alumnado que quere dar continuidade á materia.

7.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

A materia de Filosofía promove no alumnado as seguintes competencias:

- (CSC) o exercicio do pensamento crítico e independente, adquirindo mediante o seu estudo as aptitude en argumentación e o debate de ideas.
- (CCL) nun rexistro lector de nivel conceptual alto e na expresión con claridade de ideas tanto en disertacións orais coma escritas e na expresión do pensamento en diferentes rexistros e niveis
- (CD) na selección de información con criterios de rigorosidade e no uso crítico das novas tecnoloxías e na expresión mediante esquemas, táboas e outros elementos de sistematización da información.
- (CCEC e CMCCT) no coñecemento das implicacións vitais e ideolóxicas dos avances científicos, tecnolóxicos e artísticos.
- (CAA) na independencia no aprendizaxe eno traballo autónomo que permiten creación e a innovación.
- (CSIEE) no emprendemento de proxectos autónomos tanto vitais como empresariais, comprendendo as metas e os valores implicados.

7.3. Concreción de obxectivos por curso

De entre os obxectivos xerais do Bacharelato, a Filosofía debe contribuír á consecución dos seguintes:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónomae desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes, e en particular a violencia contra a muller e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.

- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.
- g) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.
- h) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais.
- i) Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- j) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- k) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

7.4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Contidos transversais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Textos filosóficos e pertencentes a outras ramas do saber relacionados coas temáticas filosóficas estudadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Ler comprensivamente e analizar de forma crítica textos significativos e breves, pertencentes a pensadores/as destacados/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.1.1. Analiza de xeito crítico textos pertencentes a pensadores/as destacados/as, identifica a problemática e as solucións expostas (distinguindo as teses principais e a orde da argumentación) e relaciona os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			problemas propostos nos textos co estudado na unidade, e/ou co achegado por outros/as filósofos/as ou correntes, e/ou con saberes distintos da filosofía.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Composición escrita de argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Argumentar e razoar os propios puntos de vista sobre as temáticas estudadas na unidade, de forma oral e escrita, con claridade e coherencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.2.1. Argumenta e razoa as súas opinións de forma oral e escrita, con claridade e coherencia, e demostrando un esforzo creativo e educativo na valoración persoal dos problemas filosóficos analizados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Seleccionar e sistematizar información obtida de distintas fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.3.1. Selecciona e sistematiza información obtida tanto de libros específicos como de internet, usando as posibilidades das novas tecnoloxías para consolidar e ampliar a información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
	asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.3.2. Elabora listas de vocabulario de conceptos e comprende o seu significado, aplícaos con rigor e organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Analizar e argumentar sobre formulacións filosóficas, elaborando de xeito colaborativo esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles, mediante o uso de medios e plataformas dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB1.4.1. Elabora con rigor esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas, etc., amosando a comprensión dos eixes conceptuais estudados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
Bloque 2. O saber filosófico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Filosofía: sentido, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer e comprender a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.1.1. Recoñece as preguntas e os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<p>necesidade e historia.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Saber racional. Explicación prerracional: mito e maxia. Explicación racional: razón e sentidos. ▪ B2.3. Funcións e vivencia da filosofía. 	<p>especificidade e a importancia do saber racional en xeral e do filosófico en particular, en tanto que saber de comprensión e interpretación da realidade, valorando que a filosofía é, á vez, un saber e unha actitude que estimula a crítica, a autonomía, a creatividade e a innovación.</p>	<p>problemas que veñen caracterizando a filosofía desde a súa orixe, comparando coa formulación doutros saberes, como o científico ou o teolóxico.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.1.2. Explica a orixe do saber filosófico diferenciándoo dos saberes prerracionais, como o mito ou a maxia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Disciplinas teórico-prácticas do saber filosófico. ▪ B2.5. Racionalidade teórica e práctica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Identificar as dimensións teórica e práctica da filosofía, os seus obxectivos, as características, as disciplinas, os métodos e as funcións, relacionándoa paralelamente con outros saberes de comprensión da realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.2.1. Identifica, relaciona e distingue as vertentes práctica e teórica do labor filosófico, así como as disciplinas que conforman a filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. O saber filosófico a través da súa historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Contextualizar histórica e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.3.1. Recoñece as principais problemáticas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<p>Características da filosofía.</p>	<p>culturalmente as problemáticas analizadas e expresar por escrito as achegas máis importantes do pensamento filosófico desde a súa orixe, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas, e argumentando as propias opinións ao respecto.</p>	<p>filosóficas características de cada etapa cultural europea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.3.2. Expresa por escrito as teses fundamentais dalgunhas das correntes filosóficas máis importantes do pensamento occidental. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Comprender e utilizar con precisión o vocabulario filosófico fundamental, realizando un glosario de termos de xeito colaborativo mediante as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.4.1. Comprende e usa con rigor conceptos filosóficos como razón, sentidos, mito, logos, arché, necesidade, continxencia, causa, existencia, metafísica, lóxica, gnoseoloxía, obxectividade, dogmatismo, criticismo, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionados coa temática filosófica estudada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Analizar de maneira crítica fragmentos de textos significativos e breves sobre a orixe, a caracterización e a vivencia da filosofía, identificando as problemáticas e solucións expostas, distinguindo as teses principais e a orde de argumentación, relacionando os problemas formulados nos textos co estudado na unidade e coa presentación doutros intentos de comprensión da realidade, como o científico e o teolóxico, ou outros tipos de filosofía, como a oriental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB2.5.1. Le e analiza de xeito crítico fragmentos de textos breves e significativos sobre a orixe da explicación racional e acerca das funcións e as características do pensamento filosófico, pertencentes a pensadores/as, que identifiquen as problemáticas filosóficas formuladas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
Bloque 3. O coñecemento				

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Teoría do coñecemento. ▪ B3.2. Graos e ferramentas do coñecer: razón, entendemento e sensibilidade. ▪ B3.3. Abstracción. ▪ B3.4. Problemas implicados no coñecer: posibilidades, límites e intereses; o irracional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Coñecer de modo claro e ordenado as problemáticas implicadas no proceso do coñecemento humano, analizadas desde o campo filosófico, os seus graos, as ferramentas e as fontes, e expor por escrito os modelos explicativos do coñecemento máis significativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.1.1. Identifica e expresa de xeito claro e razoado os elementos e as problemáticas que implica o proceso do coñecemento da realidade, como é o dos seus graos, as súas posibilidades e os seus límites. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Problema filosófico do coñecemento. ▪ B3.6. A verdade como propiedade das cousas. A verdade como propiedade do entendemento: coherencia e adecuación. ▪ B3.7. Algúns modelos filosóficos de explicación do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Explicar e reflexionar sobre o problema do acceso á verdade, identificando as problemáticas e as posturas filosóficas que xurdiron en torno ao seu estudo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.2.1. Coñece e explica teorías acerca do coñecemento e a verdade, como son o idealismo, o realismo, o racionalismo, o empirismo, o perspectivismo, o consenso ou o escepticismo, e contrasta semellanzas e diferenzas entre os conceptos clave que manexan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	coñecemento e o acceso á verdade.		<ul style="list-style-type: none"> FIB3.2.2. Explica e contrasta criterios e teorías sobre a verdade, tanto no plano metafísico como no gnoseolóxico, usando con rigor termos como gnoseoloxía, razón, sentidos, abstracción, obxectividade, certeza, dúbida, evidencia, escepticismo, autoridade, probabilidade, prexuízo, coherencia, adecuación, consenso, incerteza, interese, irracional, etc., e construír un glosario de conceptos de xeito colaborativo, usando internet. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CSC
<ul style="list-style-type: none"> b d e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionadas coas temáticas 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Analizar de forma crítica fragmentos de textos significativos sobre a análise filosófica do coñecemento humano, os seus 	<ul style="list-style-type: none"> FIB3.3.1. Analizar fragmentos de textos breves de Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Ortega y Gasset, Habermas, Popper, Kuhn ou Michel Serres, entre 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	filosóficas estudadas.	elementos, as súas posibilidades e os seus límites, valorando os esforzos por alcanzar unha aproximación á verdade arredándose do dogmatismo, da arbitrariedade e dos prexuízos.	outros.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Filosofía, ciencia e tecnoloxía. ▪ B3.9. Obxectivos e instrumentos da ciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Coñecer e explicar a función da ciencia, os seus modelos de explicación, as súas características, os seus métodos e a tipoloxía do saber científico, expondo as diferenzas e as coincidencias do ideal e a investigación científica co saber filosófico, como pode ser a problemática da obxectividade ou a adecuación teoría-realidade, argumentando as propias opinións de xeito razoado e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.4.1. Explica os obxectivos, as funcións e os principais elementos da ciencia, manexando termos como feito, hipótese, lei, teoría ou modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Método hipotético-dedutivo. ▪ B3.11. Investigación científica na modernidade e na época contemporánea: das matemáticas e a técnica como ferramentas de coñecemento e 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.4.2. Constrúe unha hipótese científica, identifica os seus elementos e razoa a orde lóxica do proceso de coñecemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.4.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos como indución, hipotético-dedutivo, método, verificación, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	interpretación fundamentais á reformulación dos conceptos clásicos.	coherente.	predición, realismo, causalidade, obxectividade, relatividade, caos e indeterminismo, entre outros.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Técnica e tecnoloxía: saber e praxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Relacionar e identificar as implicacións da tecnoloxía, en tanto que saber práctico transformador da natureza e da realidade humana, reflexionando, desde a filosofía da tecnoloxía, sobre as relacións coa ciencia e cos seres humanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.5.1. Extrae conclusións razoadas sobre a inxerencia humana por transformar e dominar a natureza, pondo ao servizo do ser humano, así como das consecuencias desta actuación, e participa de debates acerca das implicacións da tecnoloxía na realidade social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Reflexións filosóficas sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico: o problema da indución ▪ B3.14. Visión aristotélica do quefacer 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Analizar de xeito crítico fragmentos de textos filosóficos sobre a reflexión filosófica acerca da ciencia, a técnica e a filosofía, identificando as problemáticas e as solucións propostas, distinguindo as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.6.1. Analiza fragmentos de textos breves e significativos de pensadores como Aristóteles, Popper, Kuhn, B. Russell, A. F. Chalmers ou J. C. Borrón, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	científico.	teses principais e a orde da argumentación, relacionar os problemas formulados nos textos co estudado na unidade e razoar a postura propia.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.15. Relación entre filosofía e ciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Entender e valorar a relación entre a filosofía e a ciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.7.1. Identifica e reflexiona de forma argumentada acerca de problemas comúns aos campos filosófico e científico, como son o problema dos límites e as posibilidades do coñecemento, a cuestión da obxectividade e a verdade, a racionalidade tecnolóxica, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB3.7.2. Investiga e selecciona información en internet, procedente de fontes solventes, sobre as problemáticas citadas, e realiza un proxecto de grupo sobre algunha 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			temática que afonde na interrelación entre a filosofía e a ciencia.	
Bloque 4. A realidade				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A metafísica como explicación teórica da realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Recoñecer e valorar a metafísica, disciplina que estuda a realidade en tanto que totalidade, distinguíndoa das ciencias, que versan sobre aspectos particulares desta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.1.1. Coñece o que é a metafísica e usa a abstracción para comprender os seus contidos e a súa actividade, razoando sobre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Pregunta polo ser como punto de partida da Filosofía. Platón fronte a Aristóteles. ▪ B4.3. Interrogación metafísica sobre a verdadeira realidade: problema da aparencia e a realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer e explicar, desde un enfoque metafísico, os principais problemas que presenta a realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.2.1. Describe as principais interpretacións metafísicas e os problemas que suscita o coñecemento metafísico da realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.2.2. Comprende e utiliza con rigor conceptos metafísicos como ser, sistema metafísico, realidade, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Pregunta pola orixe e a estrutura do real. ▪ B4.5. Caracterización da realidade: cambio ou permanencia, substancialismo estático fronte ao devir. Esencialismo e existencialismo. ▪ B4.6. Necesidade de categorizar racionalmente o real. 		<p>aparencia, materia e espírito, unidade, dualidade, multiplicidade, devir, necesidade, continxencia, transcendencia, categoría e abstracción, materialismo, espiritualismo, existencialismo ou esencialismo, entre outros.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.2.3. Realiza unha análise crítica ante teorías metafísicas diverxentes de interpretación da realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.2.4. Analiza e comprende fragmentos de textos breves e significativos sobre as problemáticas metafísicas que presenta a realidade, de pensadores como Platón, Aristóteles, Tomé de Aquino, Descartes, Marx, Nietzsche, etc., comparando e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Filosofía. 1º de bacharelato				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			establecendo semellanzas e diferenzas entre os enfoques, e disertando coherentemente sobre as posturas históricas.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Cosmovisións científicas sobre o universo. A filosofía da natureza como admiración filosófica pola natureza. ▪ B4.8. Paradigma cualitativo organicista: universo aristotélico. ▪ B4.9. Universo máquina: visión mecanicista na Modernidade. Supostos epistemolóxicos do modelo heliocéntrico: procura das leis universais dun universo infinito. Determinismo, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Coñecer e comparar as explicacións dadas desde as grandes cosmovisións sobre o universo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.3.1. Explica e compara dúas das grandes cosmovisións do Universo: o paradigma organicista aristotélico e o modelo mecanicista newtoniano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.3.2. Describe os caracteres esenciais das interpretacións relativista e cuántica contemporáneas da realidade, explicando as implicacións filosóficas asociadas a eses caracteres. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.3.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos e científicos como cosmovisión, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>regularidade, conservación, economía e continuidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Visión contemporánea do Universo. ▪ B4.11. Reencontro da filosofía e a física na teoría do caos. 		<p>paradigma, Universo, natureza, finalismo, organicismo, determinismo, orde, causalidade, conservación, principio, mecanicismo, materia, relatividade, cuántica, espazo, tempo, azar, determinismo, indeterminismo, probabilidade, gaia e caos, entre outros.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado coas temáticas filosóficas estudadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Elaborar táboas e/ou mapas conceptuais comparando os caracteres adxudicados historicamente ao Universo, entendido como totalidade do real, contextualizando historicamente e culturalmente cada cosmovisión e ampliando información mediante internet e/ou fontes bibliográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.4.1. Elabora esquemas, táboas e/ou mapas conceptuais que comparen os caracteres adxudicados historicamente ao Universo, entendido como totalidade do real, contextualizando historicamente e culturalmente cada cosmovisión e ampliando información mediante internet e/ou fontes bibliográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

Filosofía. 1º de bacharelato				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionados coas temáticas filosóficas estudadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Ler e analizar de xeito crítico textos filosóficos, epistemolóxicos e científicos sobre a comprensión da realidade, tanto desde o plano metafísico como desde o físico, usando con precisión os termos técnicos estudados, relacionar os problemas presentados nos textos co estudo nas unidades e razoar a postura propia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.5.1. Analiza textos filosóficos e científicos, clásicos e contemporáneos, que aborden as mesmas problemáticas, e investigar a vixencia das ideas expostas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB4.5.2. Reflexiona sobre as implicacións filosóficas que afectan a visión do ser humano en cada cosmovisión filosófico-científica estudada, e argumenta as súas propias ideas de xeito razoado e creativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
Bloque 5. O ser humano desde a filosofía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. A reflexión filosófica sobre o ser humano e o sentido da existencia: antropoloxía filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recoñecer en que consiste a antropoloxía filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.1.1. Utilizar con rigor vocabulario específico da temática, como evolución, dialéctica, proceso, progreso, emerxencia, azar, selección natural, apto, reduccionismo, creacionismo, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			evolución cultural, vitalismo, determinismo xenético, natureza e cultura.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Implicacións filosóficas da evolución. Filosofía e bioloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Coñecer e explicar as implicacións filosóficas da evolución, en relación cos contidos metafísicos e cos/coas pensadores/as xa estudados/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.2.1. Coñece e explica as consideracións filosóficas implicadas na teoría da evolución, como a consideración dinámica e dialéctica da vida ou o indeterminismo, entre outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.2.2. Analiza fragmentos breves e significativos de E. Morin, K. Popper, R. Dawkins, J. Mosterín, A. Gehlen, M. Harris ou M. Ponty, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. A dialéctica natureza-cultura no proceso de antropoxénese e de construción da identidade propia humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Recoñecer e reflexionar, de maneira argumentada, sobre a interacción dialéctica entre o compoñente natural e o cultural que caracterizan o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.3.1. Identifica e expón en que consiste o compoñente natural innato do ser humano, e a súa relación cos elementos culturais que xorden nos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ l 		<p>ser humano como tal, sendo o culturalmente adquirido condición para a innovación e a creatividade que caracterizan a especie.</p>	<p>procesos de antropoxénese e humanización, dando lugar á identidade propia do ser humano.</p>		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.3.2. Diserta sobre o ser humano en tanto que resultado da dialéctica evolutiva entre o xeneticamente innato e o culturalmente adquirido, condición para a innovación e a capacidade creativa que caracterizan a nosa especie. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.3.3. Localiza información en internet acerca das investigacións actuais sobre a evolución humana, e reflicte a información seleccionada e sistematizada de xeito colaborativo. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Composición escrita de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Valorar os coñecementos adquiridos nesta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.4.1. Argumenta con coherencia, baseándose nos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ e ▪ h 	argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación.	unidade, rexeitando os prexuízos tanto etnocéntricos como por motivos físicos, e tamén as actitudes de intolerancia, inxustiza e exclusión.	datos obxectivos aprendidos, sobre as implicacións de adoptar prexuízos etnocéntricos para xulgar os seres humanos e as culturas.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Visión grega. Heroe homérico: concepto socrático. Dualismo platónico. Animal racional e político aristotélico. Materialismo e individualismo helenista. ▪ B5.5. Pensamento medieval: creación á imaxe divina; nova concepción do corpo e a alma, da morte e da liberdade. ▪ B5.6. Renacemento: antropocentrismo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer e reflexionar sobre as concepcións filosóficas sobre o ser humano como tal que se viñeron dando ao longo da filosofía occidental, comparando semellanzas e diferenzas entre as sucesivas formulacións, analizando criticamente a influencia do contexto sociocultural na concepción filosófica, valorando algunhas formulacións diverxentes que abriron camiño 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.5.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente sobre o ser humano. 	▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.5.2. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dos grandes pensadores. 	▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.5.3. Usa con rigor termos como dualismo e monismo antropolóxico, areté, mente, corpo, espírito, creacionismo, antropocentrismo, teocentrismo, alma, humanismo, persoa, 	▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>e humanismo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Modernidade e século XIX: razón, emocións e liberdade. ▪ B5.8. O ser humano na filosofía contemporánea. 	<p>cara á consideración actual da persoa.</p>	<p>dignidade, sentido, estado de natureza, estado de civilización, existencia, liberdade, emoción, paixón, determinismo, alienación, nihilismo, existencia, inconsciente, morte, historia ou transcendencia, entre outros.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Visións filosóficas orientais: budismo, taoísmo e hinduísmo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Comparar a visión filosófica occidental do ser humano coa visión filosófica oriental, o budismo, o taoísmo e o hinduísmo, e argumentar as opinións propias sobre semellanzas e diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.6.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente no contexto da filosofía occidental sobre o ser humano, coa visión filosófica oriental, o budismo, o taoísmo e o hinduísmo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.10. Algunhas claves sobre o sentido da existencia humana. ▪ B5.11. Cuestión 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Disertar, de forma oral e escrita, sobre as temáticas intrinsecamente filosóficas no ámbito do sentido 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB5.7.1. Diserta, de xeito oral e escrito, sobre as grandes cuestións metafísicas que lle dan sentido á existencia humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	do sentido, a esencia e a existencia, o eu, a liberdade, a morte, o destino, o azar, a historia e a necesidade de transcendencia.	da existencia, como poden ser a cuestión do sentido, a esencia e a existencia, o eu, a liberdade, a morte, o destino, o azar, a historia ou a necesidade de transcendencia, entre outras.	▪ FIB5.7.2. Argumenta e razoa, de xeito oral e escrito, acerca dos puntos de vista propios sobre o ser humano, desde a filosofía e sobre diferentes temáticas filosóficas relacionadas co sentido da existencia humana.	▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.12. Reflexión filosófica sobre o corpo. ▪ B5.13. Teorías filosóficas sobre a relación entre mente e corpo.	▪ B5.8. Coñecer algunhas teorías filosóficas occidentais sobre o corpo humano, e reflexionar de xeito colaborativo e argumentar acerca dos puntos de vista propios.	▪ FIB5.8.1. Coñece as teorías filosóficas da relación entre mente e corpo (monismo, dualismo e emerxentismo), e argumenta sobre esas teorías comparando semellanzas e diferenzas, de forma colaborativa.	▪ CMCCT
Bloque 6. A racionalidade práctica				

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Racionalidade teórica e práctica. ▪ B6.1. Orixe da ética occidental: Sócrates fronte aos sofistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Identificar a especificidade da razón na súa dimensión práctica, en tanto que orientadora da acción humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.1.1. Recoñece a función da racionalidade práctica para dirixir a acción humana, aínda recoñecendo os seus vínculos ineludibles coa razón teórica e a intelixencia emocional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.1.2. Explica a orixe da ética occidental no pensamento grego, contrastando, de forma razoada, a concepción socrática coa dos sofistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. A ética como reflexión sobre a acción moral: carácter, conciencia e madurez moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Recoñecer o obxecto e función da ética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.2.1. Explica e razoa acerca do obxecto e a función da ética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Principais teorías sobre a moral humana. ▪ B6.4. Procura da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Coñecer e explicar as principais teorías éticas sobre a xustiza e a felicidade, e sobre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.3.1. Expresa de xeito crítico as argumentacións das principais teorías éticas sobre a felicidade e a virtude, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<p>felicidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. A boa vontade: Kant. ▪ B6.6. A xustiza como virtude ético-política. ▪ B6.7. Relativismo e universalismo moral. 	<p>o desenvolvemento moral.</p>	<p>razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.3.2. Expresa de maneira crítica as argumentacións das principais teorías éticas sobre a xustiza, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.3.3. Analiza textos breves dalgúns dos filósofos representantes das principais teorizacións éticas e sobre o desenvolvemento psicolóxico moral do individuo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.3.4. Usa con rigor termos como ética, moral, acción moral, autonomía, responsabilidade, convención moral, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>madureza moral, virtude moral, subxectivismo, relativismo e universalismo moral, utilitarismo, deber moral, ética de máximos, ética de mínimos, consenso, xustiza, eudemonismo, hedonismo, emotivismo e utilitarismo.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Fundamentos filosóficos do Estado. ▪ B6.9. Principais interrogantes da filosofía política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Explicar a función, as características e os principais interrogantes da filosofía política, como a orixe e a lexitimidade do Estado, as relacións entre o individuo e o Estado ou a natureza das leis. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.4.1. Identifica a función, as características e os principais interrogantes da filosofía política. ▪ FIB6.4.2. Utiliza con rigor conceptos como democracia, Estado, xustiza, dereito, dereitos naturais, Estado democrático e de dereito, legalidade, lexitimidade, convención, contractualismo, alienación, ideoloxía, utopía, entre outros conceptos clave da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Filosofía. 1º de bacharelato				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			filosofía política.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. A xustiza segundo Platón. ▪ B6.11. O convencionalism o nos sofistas. ▪ B6.12. Realismo político: Maquiavelo. ▪ B6.13. Contractualismo: Hobbes, Locke, Rousseau e Montesquieu. ▪ B6.14. A paz perpetua de Kant. ▪ B6.15. Fundamentos filosóficos do capitalismo no século XIX. John Stuart Mill. Alienación e ideoloxía segundo Marx. ▪ B6.16. Disputa política entre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Coñecer as teorías e os conceptos filosóficos principais que estiveron na base da construción da idea de Estado e das súas funcións, apreciando o papel da filosofía como reflexión crítica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.5.1. Explica de xeito coherente as formulacións filosófico-políticas de Platón, os sofistas, Maquiavelo, Locke, Montesquieu, Rousseau, Hobbes, Kant, John Stuart Mill, Popper ou Habermas, entre outros. ▪ FIB6.5.2. Analiza e reflexiona sobre a relación entre individuo e Estado, sobre a base do pensamento dos sofistas, Marx e a escola de Frankfurt. ▪ FIB6.5.3. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dalgúns dos autores estudados, nos que se argumente sobre o concepto de Estado, os seus elementos e as súas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CSC ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Popper e a escola de Frankfurt.		características.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.5.4. Valora e utiliza a capacidade argumentativa, de forma oral e escrita, contra a arbitrariedade, o autoritarismo e a violencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.17. Función do pensamento utópico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Disertar de xeito oral e escrito sobre a utilidade do pensamento utópico, analizando e valorando a súa función, para propor posibilidades alternativas, proxectar ideas innovadoras e avaliar o xa experimentado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.6.1. Reflexiona por escrito sobre as posibilidades do pensamento utópico, e argumenta as súas propias ideas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.18. Legalidade e lexitimidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Distinguir os conceptos de legalidade e lexitimidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.7.1. Describe e compara os conceptos de legalidade e lexitimidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.19. Capacidade simbólica. E. Cassirer. ▪ B6.20. Creatividade. H. Poincaré. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Recoñecer a capacidade simbólica como elemento distintivo da especie humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.8.1. Explica as teses fundamentais de E. Cassirer sobre a capacidade simbólica humana, e as de H. Poincaré sobre o proceso creativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.21. Estética filosófica: función e características. ▪ B6.22. A arte como instrumento de comprensión e expresión simbólica da realidade. ▪ B6.23. A estética filosófica e a capacidade simbólica do ser humano. A realidade desde a arte, a literatura e a música. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9. Coñecer o campo da estética, reflexionando sobre as contribucións filosóficas realizadas por tres das construcións simbólicas culturais fundamentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.9.1. Comprende e usa conceptos como estética, creatividade, creación, símbolo, signo, arte, experiencia estética, mímese, beleza, gusto, subxectividade, xuízo estético e vangarda. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.9.2. Contrasta e relaciona algunhas construcións simbólicas fundamentais no contexto da cultura occidental, e analiza, de xeito colaborativo, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
			textos literarios, audicións musicais e visualizacións de obras de arte para explicar os contidos da unidade.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.24. Relación da arte coa ética, co coñecemento e coa técnica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Relacionar a creación artística con outros campos como o da ética, o coñecemento e a técnica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.10.1. Diserta sobre a relación e a posibilidade transformadora da realidade humana, a creación artística, a ciencia e a ética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.25. Sentimento, experiencia e xuízo estético. Beleza. Creación artística e sociedade. Abstracción artística e pensamento metafísico. A arte como xustificación ou como crítica da realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.11. Analizar textos en que se comprenda o valor da arte, a literatura e a música como vehículos de transmisión do pensamento filosófico, utilizando con precisión o vocabulario específico propio da estética filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.11.1. Coñece e describe algúns dos elementos fundamentais da reflexión estética sobre a arte, analizando textos significativos de filósofos como Platón, Schelling, Hume, Kant, Nietzsche, Walter Benjamin, Gadamer, Marcuse ou Adorno, entre outros, e aplica esas ideas ao estudo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de Estándares de aprendizaxe	de Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.26. Filosofía e arte. Filosofía e literatura. Filosofía e música. 		de diversas obras de arte.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.11.2. Entende o valor filosófico da literatura, analizando textos breves de pensadores e literatos como Platón, Santo Agostiño, Calderón de la Barca, Pío Baroja, A. Machado, Voltaire, Goethe, Sartre, Unamuno, Borges ou Camus, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.11.3. Coñece a visión filosófica da música a través da análise de textos filosóficos sobre as visións dos pitagóricos, de Platón, Schopenhauer, Nietzsche ou Adorno, entre outros, así como mediante audicións significativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Composición escrita de argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.12. Reflexionar por escrito sobre algunha das temáticas significativas estudadas, argumentando as propias posicións, e ampliar en internet a información aprendida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.12.1. Diserta de xeito claro e coherente sobre o valor das artes para transmitir ideas filosóficas, e procura e selecciona información en internet que amplíe o xa aprendido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.27. Retórica, argumentación e lóxica: a comunicación desde a filosofía. ▪ B6.28. Importancia da comunicación e a súa relación coa linguaxe, a verdade e a realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.13. Entender a importancia da comunicación para o desenvolvemento do ser humano e as sociedades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.13.1. Coñece e manexa con rigor conceptos como símbolo, comunicación, linguaxe formal, lóxica, xuízo lóxico, razoamento, demostración, discurso, elocuencia, orador, retórica, exordio, inventio, dispositivo, argumentación, elocutio, compositio, actio, falacia, debate, negociación, persuasión e concepto universal, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.29. Lóxica proposicional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.14. Coñecer en que consiste a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.14.1. Utiliza os elementos e as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 		<p>lóxica proposicional e apreciar o seu valor para amosar o razoamento correcto e a expresión do pensamento como condición fundamental para as relacións humanas.</p>	<p>regras do razoamento da lóxica de enunciados.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.30. Retórica e composición do discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.15. Coñecer as dimensións que forman parte da composición do discurso retórico, e aplicarlas na composición de discursos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.15.1. Comprende e explica a estrutura e o estilo da retórica e da argumentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.15.2. Coñece a estrutura e a orde do discurso, e escribe breves discursos retóricos establecendo coherentemente a exposición e a argumentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.31. Argumentación: regras e ferramentas do diálogo e a demostración de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.16. Coñecer e utilizar as regras e as ferramentas básicas do discurso baseado na argumentación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.16.1. Constrúe un diálogo argumentativo no que demostra as súas propias teses mediante as regras e as ferramentas da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	argumentos. ▪ B6.32. Filosofía da linguaxe: o problema filosófico dos conceptos universais e o erro argumentativo da xeneralización apresurada.	demostrativa.	argumentación.	
			▪ FIB6.16.2. Distingue un argumento veraz dunha falacia.	▪ CAA
			▪ FIB6.16.3. Analiza e comenta textos breves e significativos sobre a arte da retórica e a argumentación de Platón, Aristóteles, Cicerón, Quintiliano, Tácito e autores/as contemporáneos/as.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ m ▪ p	▪ B6.33. A filosofía e a empresa como proxecto racional.	▪ B6.17. Coñecer as posibilidades da filosofía na creación dun proxecto, en xeral, e no ámbito empresarial en particular, e valorar o seu papel potenciador da análise, a reflexión e o diálogo.	▪ FIB6.17.1. Utiliza conceptos con sentido filosófico e aplícaos ao contexto empresarial: principios, saber, orde lóxica, finalidade, demostración, razoamento, indución, dedución, argumentación, sentido, significado, creatividade, diálogo, obxectivo/subxectivo, emocións, globalidade e valor, entre outros.	▪ CSIEE

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.34. O modo metafísico de preguntar para deseñar un proxecto vital e de empresa. ▪ B6.35. Os procesos de cuestionamento e a importancia da definición de obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.18. Comprender a importancia do modo de "preguntar radical" da metafísica para proxectar unha idea ou un proxecto vital ou empresarial, facilitando os procesos de cuestionamento e definición das preguntas radicais e as respostas a estas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.18.1. Formula correctamente os interrogantes filosóficos radicais que deben estar na base da creación dun proxecto, tanto vital como laboral, como "que son?", "que fago?", "por que?", "para que?", "cal é o meu obxectivo?", "cal é o seu sentido, a súa razón de ser?", etc., e saber argumentar a defensa das respostas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.36. Proceso de análise racional do conxunto dun sistema, dos elementos que o integran e da orde racional que subxace á estrutura lóxica dun proxecto, vital e empresarial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.19. Comprender o valor da teoría do coñecemento, a razón crítica e a lóxica para introducir racionalidade na orixe e no desenvolvemento dun proxecto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.19.1. Deseña un proxecto vital ou empresarial, sobre a base da filosofía, valorando a íntima relación entre os pensamentos e as accións, entre a razón e as emocións, a través do diálogo, da argumentación e a linguaxe filosófica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.37. Importancia do diálogo e da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.20. Valorar as técnicas do diálogo filosófico, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.20.1. Coñece e utiliza as ferramentas da argumentación e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	defensa argumentativa de proxectos, fins e medios.	a argumentación e a retórica para organizar a comunicación entre as partes e a resolución de negociacións e de conflitos, para xerar diálogo baseado na capacidade de argumentar correctamente, para definir e comunicar correctamente o obxectivo dun proxecto.	o diálogo na resolución de dilemas e conflitos dentro dun grupo humano.	
▪ a ▪ m ▪ n	▪ B6.38. Deseño dun proxecto vital e laboral. Papel da Estética no desenvolvemento do pensamento creativo e innovador.	▪ B6.21. Valorar a capacidade da estética filosófica para favorecer o pensamento creativo e innovador que permite adaptarse e anticiparse aos cambios, xerando innovación e evitando o estancamento, valorando así a función e a importancia das persoas emprendedoras e	▪ FIB6.21.1. Valora a posibilidade de crear tarefas innovadoras, valorando a función e a importancia das persoas emprendedoras e innovadoras para a construción e o avance dunha cultura, e a transformación da realidade.	▪ CSIEE

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		innovadoras para a construción e o avance dunha cultura, e a transformación da realidade.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.39. Importancia da ética para establecer o sistema de valores no traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.22. Comprender e apreciar a función axiolóxica da ética para establecer un sistema de valores que permita mellorar o clima laboral, comprendendo que os valores éticos son clave para lograr o equilibrio entre innovación, sustentabilidade e competitividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.22.1. Realiza un decálogo de valores éticos que deben rexer no mundo laboral e de cara á sociedade e á natureza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.22.2. Valora e diserta sobre a importancia do traballo para desenvolvernos como seres humanos, para o avance dunha cultura e para transformar a realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.40. Razón crítica en tanto que reguladora da acción humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.23. Coñecer e valorar a importancia da razón crítica para o avance dun proxecto persoal e colectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ FIB6.23.1. Comprende e valora a importancia da razón crítica para o avance dun proxecto persoal e colectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

7.5. **Concrecións metodolóxicas que require a materia**

Por outra banda, para que os estudantes alcancen unha actitude crítica e reflexiva, débeseles dotar das ferramentas necesarias para a expresión do propio pensamento. O esquema ensino-aprendizaxe que se utilizará persegue este obxectivo ao poñer a aprendizaxe dos conceptos en íntima relación coa actividade práctica de expresar as ideas persoais facendo uso das ferramentas de traballo intelectual tradicionalmente usadas no quefacer filosófico (comentario de texto, disertación, recesión, valoración de dilemas morais...) . O obxectivo fundamental será o de estimular aos alumnos a pensar de modo autónomo, aprendendo filosofía á vez que filosofan e tratando de fundamentar o que digan ou escriban. Parece, en efecto, que a mellor demostración de que un alumno sabe aquilo que debe saber é a súa capacidade para manexar argumentalmente a información na análise dun problema concreto.

As ferramentas básicas serán as seguintes:

- **A aula virtual:** realizada na plataforma Moodle do Centro, permitirá un entorno seguro e accesible á documentación do curso e aos vídeos didácticos e titorías para as unidades didácticas abordadas

<http://www.edu.xunta.gal/centros/iesbrion/aulavirtual/course/view.php?id=154>

- **A aula ordinaria:** seguirá unha metodoloxía maiéutica:

- Explicación por parte do profesor dos contidos de cada bloque.
- Para cada unha das unidades didácticas propostas realizárase na aula unha actividade, que se realizará despois de que todas as dúbidas teñan sido aclaradas.

As orientacións metodolóxicas propostas a continuación apuntan á potenciación e consolidación de competencias traballadas xa en etapas educativas anteriores. De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polo profesorado nesta materia deberán orientarse a:

- Potenciar unha autonomía progresiva, por parte dos alumnos, na obtención, análise e procesamento da información referida ás cuestións e problemas propostos.
- Promover o diálogo e o debate horizontal entre iguais como un medio para desenvolver estratexias de conceptualización, información e comunicación intelectual.
- Manter un modelo de aprendizaxe funcional no cal as nocións que se van adquirindo sexan aplicadas á vida real ou virtual.
- Promover a lectura e análise de textos, así como a composición de textos propios e exposicións orais e escritas.
- Normalizar o uso de vocabulario técnico específico e esixir uns niveis de rigor lóxico e de coherencia argumentativa tanto nas producións orais coma nas escritas.

- Manter unha perspectiva histórica que permita rastrexar as orixes das cuestións filosóficas ou ideolóxicas sometidas a elaboración, análise ou debate.
- Ofrecer instrumentos e estratexias de autoanálise e autoavaliación para detectar os avances e carencias no proceso de aprendizaxe.
- Actuar seguindo pautas de estándares profesionais na esixencia do traballo individual e colectivo: puntualidade, dedicación, actitude, rendementos, seguimento das instrucións de traballo, resultados materiais e formais, etc.

7.6. *Materiais e recursos didácticos que se van a utilizar*

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado na Aula Virtual do curso e serán fundamentalmente:

- **Apuntes** en formato *pdf*, para descargar na aula virtual ou en papel para aquel alumnado que así o requira ou para suplir as deficiencias que o alumnado poda ter de acceso á rede no seu domicilio.
- **Aula virtual** da materia para a presentación de tarefas e realización de cuestionarios.

<http://www.edu.xunta.gal/centros/iesbrion/aulavirtual/course/view.php?id=154>

- **Vídeos e tutoriais** de apoio para a realización de tarefas.

Non é necesario o uso dun libro de texto, pero o profesor poderá recomendar algún no caso de que o alumnado así o requira.

7.7. *Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado*

Estes, criterios que aparecen aquí reflectidos, serán os criterios a seguir en caso de manter durante o curso 2020-21 unha educación presencial, pero dada a situación actual provocada polo COVID 19 temos que contemplar outros escenarios posibles. No caso dun confinamento, a avaliación do alumnado tería en conta os traballos realizados e entregados a través da aula virtual do centro. Esta programación didáctica está baseada en estándares de aprendizaxe mínimos, polo que en caso de confinamento ou semipresencialidade, adaptaránse os contidos (que xa son contidos mínimos), reducíndoos o máximo posible de tal xeito que permitan superar os estándares de aprendizaxe.

a) Criterios de avaliación

Os criterios que se establecen a continuación están orientados a comprobar o grao de consecución, por parte do alumnado, dos contidos e estándares de aprendizaxe prescritos no currículo. Estes criterios concréntanse metodoloxicamente no desenvolvemento de oito tipos de acción diferentes que se repiten a través de todo o currículo e que aquí recolleemos de forma

global, facendo explícito os criterios de avaliación pormenorizados que describe o currículo. Así, en cada avaliación se avaliará tendo en conta estes oito criterios, aínda que se deberá ter en conta que, tanto o proceso de aprendizaxe como as accións nas que este se pon de manifesto, son sempre complexas; de aí que cada criterio deba ser tomado como un complemento dos outros, como unha perspectiva desde a que completar todo o proceso de avaliación da aprendizaxe.

- Ler comprensivamente e analizar de forma crítica textos significativos e breves, pertencentes a pensadores/as destacados/as. (B1.1./ B.2.5./ B.3.3/B3.6./B4.5./ B6.11./).
- Argumentar e razoar os propios puntos de vista sobre as temáticas estudadas na unidade, de forma oral e escrita, con claridade e coherencia. (B1.4./B1.2./ B.3.2/B5.3./B5.7./B6.6./ B6.12./ B6.16./).
- Seleccionar e sistematizar información obtida de distintas fontes. (B1.3./ B1.4./B1.2./ B.3.2/B5.3./B5.7./B6.6./ B6.12./ B6.16./).
- Elaborar de xeito colaborativo esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles, mediante o uso de medios e plataformas dixitais.(B1.4./B4.4/ B6.20./ B6.21./ B6.22./ B6.23./).
- Coñecemento e comprensión dos problemas e teorías analizadas (B2.1./ B2.2./B.3.1./B3.7/B4.1/B4.1/B4.3/B5.1./B5.2/B5.5./B5.6./B5.8./B6.1./B6.2./B6.3./B6.4./B6.5./ B6.8./ B6.9./ B6.13./ B6.14./ B6.15./).
- Incorporación significativa do vocabulario técnico introducido e comprobar o nivel de precisión, exactitude e rigor no seu uso tanto oral como escrito. (B2.4./B3.4/ B6.7./).
- Aplicar os coñecementos ao do contorno vital así tomar conciencia acerca da utilidade dos saberes académicos. (B3.5./B5.4/ B6.10./ B6.17./ B6.18./ B6.19./ B6.20./ B6.21./ B6.22./ B6.23./).
- Corroborar o grao de adquisición dunha perspectiva histórica que permita situar as ideas e acontecementos nun esquema xeral no que se integre a historia do pensamento en Occidente.(B2.3./ (B2.1./ B2.2./ B.3.1./ B3.7/B4.1/ B4.1/ B4.3/B5.1./ B5.2/B5.5./ B5.6./ B5.8./ B6.1./B6.2./B6.3./B6.4./B6.5./ B6.8./ B6.9./ B6.13./ B6.14./ B6.15./).

b) **Criterios de cualificación**

A proposta de valoración numérica dos resultados da avaliación establecerase segundo as pautas seguintes:

- A participación na aula suporá o 10 % da cualificación global.
- O exame sobre os contidos con arranxo aos estándares de aprendizaxe e o instrumento de avaliación correspondente, suporán o 60 % da cualificación global. Como mínimo realizarase

unha proba ou exame trimestral. Para cada avaliación fixarase un tipo de proba baseado nunha ferramenta básica da actividade filosófica (composición, comentario ou argumentación).

- As diversas actividades ao longo do curso supoñen un 30% na cualificación.

Para alcanzar o nivel de suficiencia (5 puntos) nunha avaliación cómpre acadar polo menos o nivel de suficiencia (metade da puntuación sen redondeo) no exame de contidos mínimos esixibles. De non obterse o nivel de suficiencia neste apartado a cualificación máxima que se poderá obter será de 4 puntos.

Cando se produza unha avaliación negativa as actividades de recuperación consistirán en:

- Revisión dos contidos mínimos, realizada en clase, no caso de que non se teña acadado a cualificación suficiente nos exames, e na realización dun novo exame que permita demostrar que se ten acadado o nivel prescrito.

A falta de asistencia aos exames non é recuperable, salvo en caso de xustificación documental médica (en caso de enfermidade) ou de institución oficial (no caso de non asistencia por causas non médicas). A recuperación dos exames aos que se faltou por causa xustificada farase antes da avaliación, de ser posible, ou posteriormente e farase contar a avaliación no caderno do profesor.

Non se contempla a recuperación dos traballos de aplicación ou de aula fora de prazo posto que estes poderán entregarse a través da aula ou do blog do alumno, mesmo fora do período escolar.

c) **Criterios de promoción**

Para superar a materia deberá obterse cando menos a cualificación de 5 puntos no cálculo da media das 3 avaliacións, calculada a partir das cualificacións SEN REDONDEO obtidas en cada avaliación ou nos exames de recuperación correspondentes.

d) **Avaliacións extraordinarias**

O alumnado que non supere o curso na avaliación ordinaria do curso, enfrontará en setembro un exame final de todos os estándares de aprendizaxe do curso.

A cualificación do exame establecerase sobre 10 puntos e o alumno/a deberá conseguir cando menos 5 para superar a materia.

7.8. Medidas de atención á diversidade

Propóranse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Propóranse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografía, cómics, videopresentacións, textos...).

A través da aula virtual da materia garantírase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

7.9. Concreción dos elementos transversais

Os elementos transversais do currículo da materia de Filosofía serán os establecidos no currículo oficial da materia e expostos no Bloque 1: Contidos transversais. Son os seguintes:

- FIB1.1.1. Analiza de xeito crítico textos pertencentes a pensadores destacados, identifica a problemáticas fundamentais da Filosofía e as solucións expostas.
- FIB1.2.1. Argumenta e razoa as súas opinións de forma oral e escrita con claridade e coherencia.
- FIB1.3.1. Selecciona e sistematiza a información usando diferentes elementos (textos, vídeos, webs..).
- FIB1.3.2. Construción de listas de vocabulario básico para a filosofía e elaboración de mapas e esquemas.
- FIB1.4.1. Elaboración de táboas cronolóxicas que aseguren unha correcta comprensión da liña histórica do pensamento occidental.

7.10. Actividades complementarias e extraescolares

As propostas no plan anual do centro.

7.11. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.

Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.

- Realizarase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Assignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				

12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

7.12. Plan lector

Na materia *Filosofía* Isuxeríranse, como lecturas voluntarias, as seguintes. O alumnado deberá escoller unha obra de lectura entre as seguintes:

- Asimov, Isaac. *Yo robot*. Los Jet de Plaza & Janés.
- Baroja, Pío, (2004). *El árbol de la ciencia*. Catedra.
- Atwood, Margaret; *El cuento de la criada*. Salamandra.
- Borrell, Joaquín. *La lágrima de Atenea*.Plaza & Janés.
- Bradbury, Ray. *Fahrenheit 451*.Minotauro.
- Albert Camus, (2004). *El extranjero*. Alianza Editorial.
- Delibes, Miguel. *Un mundo que agoniza*. Plaza & Janés.
- Fromm, Erich. *El arte de amar*.Paidós.
- Fromm, Erich. *El miedo a la libertad*.Paidós.
- Hesse, Herman. *Demian*. Alianza Editorial
- Huxley, Aldous. *La isla*.Pocket Edhasa.
- Huxley, Aldous. *Un mundo feliz*. Plaza & Janés
- Muriel Barbery. *La elegancia del erizo*.Seix Barral
- Noah Harari, Yuval, (2015). *Sapiens (De animales a dioses)*. Madrid. Debate
- Orwell, George. *1984*. Destino

- Platón. *Aploxía de Sócrates*. Alianza Editorial.
- Renault, Mary. *La máscara de Apolo*, Editorial Edhasa.
- Schrobsdorff Angelika; (2016) *Tú no eres como otras madres*. Errata naturae.
- Todorov, Tzvetan. *El miedo a los bárbaros*. Círculo de lectores.
- VV.AA. *La historia más bella del mundo*. Anagrama
- Waltari, Mika. *Sinuhé el egipcio*. Plaza & Janés.
- Yourcenar, Marguerite. *Opus Nigrum*. Alfaguara.

7.13. Plan TIC

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.
- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.
- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.
- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.

8. Historia da Filosofía 2º de Bacharelato

8.1. Introducción

Historia da Filosofía, ademais de ser unha materia que dá sentido e continuidade desde unha perspectiva histórica ás ideas que se presentaron nas materias de Filosofía de cuarto de ESO e Filosofía de primeiro de bacharelato, contribúe ao desenvolvemento integral dos alumnos e das alumnas de bacharelato, xa que permite tomar conciencia do seu ser como ser pensante e autónomo, e reflexionar sobre as súas propias crenzas, ideas e conviccións e as do mundo que hai arredor, de xeito crítico e razoado, e rexeitalas e/ou modificalas, ou asumilas como parte de si.

Historia da Filosofía non se presenta como un percorrido cronolóxico polas ideas do pensamento occidental sen máis; tampouco debería ser un simple compendio de autores e autoras, senón un intento de achegamento ao esforzo do ser humano por comprender a realidade e o propio ser humano en todas as súas dimensións. Trátase dunha investigación que nos fará máis libres, permitíranos comprender o pasado e o presente, e proxectar solucións sobre os problemas que se nos formulen no futuro. É no pensar de "outros/as" (e con

"outros/as") como se foi configurando ao longo da historia das ideas, como lograremos estimular o noso propio pensamento, ese "sapere aude" kantiano, que nos leve a xerar as nosas propias ideas tendo en conta de onde proceden e respectando as persoas que non pensan coma nós. Ese pensar a través do diálogo de distintos/as autores/as e épocas que foron creando aproximacións ou tendencias cara á verdade respecto aos problemas e ás grandes preguntas que se formulou o ser humano ao longo da súa existencia constitúe a Historia da Filosofía. E nese percorrido, o alumnado deberá reflexionar sobre as razóns da presenza maioritariamente masculina na produción filosófica desde as súas orixes, ao tempo que debe coñecer o pensamento filosófico na muller.

Outro aspecto salientable da materia de Historia da Filosofía é o tratamento dos elementos transversais que corresponden ao bacharelato, destacando nomeadamente a comprensión e a expresión orais e escritas en todos os bloques da materia, ou o uso das tecnoloxías da información e da comunicación como elemento transversal no propio currículo da materia, entre outros.

A materia está organizada en cinco bloques: o primeiro é transversal e, por tanto, reaparecerá ao longo de todo o currículo, trátase da análise de textos, a argumentación, as ferramentas de investigación propias da filosofía e as aplicacións das tecnoloxías da información e da comunicación na materia; os outros catro bloques corresponden coas catro épocas máis relevantes da historia no relativo ao pensamento: Grecia Antiga, a Idade Media, a Modernidade e a Ilustración e a filosofía da Idade Contemporánea, que chega a ocuparse de autores/as e problemas actuais. Estes catro bloques están estruturados a través de autores/as salientables, dos/das que se sinala a súa terminoloxía, os textos máis representativos e as súas teorías características, e se contextualizan con outros/as autores/as ou épocas, resaltando á súa vez as súas contribucións á sociedade e á súa época.

8.2. Obxectivos de etapa

O Bacharelato contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes, e en particular a violencia contra a muller e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera

condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

j) Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social e impulsar condutas e hábitos saudables.

n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

o) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia e contribuir a súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Estes obxectivos xerais da etapa de bacharelato distribúense ao longo dos bloques de contido (especificados no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia) da materia Historia da Filosofía do xeito que segue:

Bloque 1. Contidos transversais:

a, b, c, d, e, g, m

Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga:

b, c, d, e, h, l

Bloque 3. A filosofía medieval:

b, c, d, e, h

Bloque 4. A filosofía na Modernidade e na Ilustración:

b, c, d, e, h, l

Bloque 5. A filosofía contemporánea:

b, c, d, e, h

8.3. Concreción dos obxectivos xerais da materia

Ademais de contribuír á consecución dos obxectivos xerais de etapa, nesta materia de Historia da Filosofía, preténdese acadar os seguintes:

- a) Familiarizarse coa actividade filosófica, a súa especificidade e as súas cuestións, coñecendo as súas dimensións teórica e práctica, as súas preguntas, os seus obxectivos e os seus métodos.
- b) Utilizar termos e vocabulario especificamente filosófico adecuadamente.
- c) Ser quen de analizar textos e fragmentos de textos filosóficos de xeito crítico, identificando os conceptos clave e comprendéndoo no seu conxunto.
- d) Fundamentar, argumentar e razoar os propios puntos de vista.
- e) Seleccionar e sistematizar información obtida de distintas fontes.
- f) Comprender a conexión e interrelación entre os diferentes problemas e solucións plantexadas e ofrecidas dende a filosofía ao longo da historia e, a súa vez, ser quen de conectar o aprendido con outras ramas do saber e coa vida cotiá.
- g) Coñecer e ser quen de explicar as teorías e pensamentos de grandes personalidades salientables asociadas a historia da filosofía.

8.4. Competencias clave

Ademáis, na etapa de bacharelato plantéxase como obxectivo o desenvolvemento, por parte do alumnado dunha serie de competencias clave, ao que a materia de Historia da Filosofía contribúe, que son as que seguen:

- a) Comunicación Lingüística (CCL)
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).
- c) Competencia dixital (CD).
- d) Aprender a aprender (CAA).
- e) Competencias sociais e cívicas (CSC).
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- g) Conciencia e expresións culturais (CCEC).

A relación entre os contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave a desenvolver atópanse especificados nos dous apartados seguintes.

8.5. Contidos e temporalización

A seguinte táboa recolle os contidos incluídos na materia de Historia da Filosofía, así como os bloques de contidos especificados no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, aos que se asocian. Para o presente curso agrúpanse estes contidos en diferentes unidades didácticas, para facilitar a súa comprensión e estudo, que tamén aparecen na táboa.

Ademais, inclúense as actividades xerais que se van levar a cabo en cada unidade, así coma o número de sesións aproximado que se lle dedicará a cada una.

As unidades didácticas distribuiranse ao longo dos trimestres do curso como segue:

PRIMEIRO TRIMESTRE: Unidades 1, 2, 3

SEGUNDO TRIMESTRE: Unidades 4, 5

TERCEIRO TRIMESTRE: Unidades 6, 7

Esta distribución e temporalización de contidos é orientativa. Ao longo do curso poderanse facer os axustes e modificacións necesarios segundo vaian xurdindo dificultades ou necesidades concretas por parte do alumnado. O mesmo cabe dicir en relación coas actividades programadas, que poderán ser modificadas, eliminadas, ampliadas ou substituídas por outras que se poidan considerar máis adecuadas.

8.6. ***Criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e contribución ao desenvolvemento de competencias clave de cada unidade didáctica***

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Contidos transversais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comentario de texto. ▪ B1.2. Diálogo filosófico e argumentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>conceitos e as ideas relevantes, e reconece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.</p>	
			<p>▪ HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.</p>	<p>▪ CAA ▪ CCL</p>
<p>▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e</p>	<p>▪ B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.</p>	<p>▪ B1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes.</p>	<p>▪ HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.</p>	<p>▪ CCL ▪ CSIEE</p>
			<p>▪ HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.</p>	<p>▪ CSC</p>

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícalos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.3.3. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				<p>Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e reconece as fontes fiables.</p>		
				<p>▪ HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.</p>		<p>▪ CSIEE</p>
<p>▪ d</p> <p>▪ g</p> <p>▪ m</p>	<p>▪ B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.</p>	<p>▪ B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.</p>		<p>▪ HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento</p>		<p>▪ CD</p>

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dos traballos.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. ▪ B2.2. Dialéctica socrática. ▪ B2.3. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	<p>Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas</p> <p>▪ B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto.</p>	<p>coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso.</p>		<p>transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.</p>		
				<p>▪ HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.</p>		<p>▪ CCL</p>
				<p>▪ HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo</p>		<p>▪ CAA</p>

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
▪ b	▪ B2.5. A física de Demócrito.	▪ B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en	▪ HFB2.2.1. Utiliza con rigor do	▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de aprendizaxe	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. ▪ B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto. 	<p>relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e cos cambios socioculturais da Grecia antiga.</p>	<p>marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.</p>		
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. ▪ B2.9. Científicos helenísticos. ▪ B2.10. A Biblioteca 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, valorar o seu papel no contexto socio- 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	de Alexandría.	histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da Biblioteca de Alexandría.		
Bloque 3. A filosofía medieval				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do coñecemento interior ou a historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto.	filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media.	esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	
			▪ HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.	▪ CCL
			▪ HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da	▪ CAA

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.</p>	
			<p>▪ HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.</p>	<p>▪ CSC</p>
<p>▪ d</p> <p>▪ e</p> <p>▪ h</p>	<p>▪ B3.4. Crise da Escolástica no século XIV: nominalismo de Guillerme de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia.</p>	<p>▪ B3.3. Coñecer algunha das teorías centrais do pensamento de Guillerme de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre razón e fe, a independencia da filosofía e o novo pulo para a ciencia.</p>	<p>▪ HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.</p>	<p>▪ CCEC</p>
Bloque 4. A filosofía na Modernidade e na Ilustración				

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A filosofía no Renacemento. Humanismo: novo concepto sobre a natureza humana. ▪ B4.2. F. Bacon. Os prexuízos na investigación do coñecemento. ▪ B4.3. Implicacións da revolución científica. ▪ B4.4. Realismo político de Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Comprender a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enxalza a "dignitas hominis", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Descartes: O método, o "<i>cogito</i>" (coñecemento e realidade) e o dualismo antropolóxico. ▪ B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "<i>cogito</i>", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto.	das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto ▪ B4.8. Locke: liberalismo político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.		
				▪ HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaas coas solucións aportadas por Hume.		▪ CSC
				▪ HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da		▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. ▪ B4.11. Lei Moral e paz perpetua. ▪ B4.12. Relación do proxecto ilustrado 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant.</p> <p>▪ B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.</p>	<p>influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.</p>	<p>categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nóumeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízaos con rigor.</p>	
			<p>▪ HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.</p>	<p>▪ CCL</p>
			<p>▪ HFB4.5.3. Describe a teoría</p>	<p>▪ CCL</p>

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de aprendizaxe	Estándares de	Competencias clave
				política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
Bloque 5. A filosofía contemporánea					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. ▪ B5.2. Relación de Marx cos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto.	socioculturais da Idade Contemporánea.	produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízaos con rigor.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora. ▪ B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. ▪ B5.5. A vontade en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor. ▪ HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	Schopenhauer.			fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.		
				▪ HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.		▪ CCEC
				▪ HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por		▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.		
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso. ▪ B5.8. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de aprendizaxe	de	Competencias clave
▪ h	<p>Racionalidade dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa.</p> <p>▪ B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea.</p>	<p>Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX.</p>	<p>enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.</p>		
	<p>▪ B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vixencia actual.</p>		<p>▪ HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.</p>	▪ CCL	

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuir ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				<p>pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.</p>		
				<p>▪ HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.</p>		<p>▪ CAA ▪ CCL</p>

En caso de adoptarse a modalidade telemática ou semipresencial nalgún momento do curso, focalizaráse máis nos estándares de aprendizaxe seleccionados como esenciais na adaptación da programación do curso 2019/2020 que se fixo con motivo do confinamento.

8.7. Consideracións metodolóxicas que require a materia

As orientacións metodolóxicas propostas apuntan á potenciación e consolidación de certas competencias promovidas xa en etapas educativas anteriores. De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polos profesores nesta materia deberán orientarse a:

- Espertar a curiosidade e interese do alumnado polos problemas suscitados noutras etapas históricas mediante a planificación de contextos e estratexias de aprendizaxe que o acheguen ao seu contexto vivencial, establecendo similitudes con problemas actuais.

- Propiciar a autonomía na busca e procesamento da información pertinente para os temas tratados.
- Promover a lectura e análise de textos filosóficos e a elaboración de comentarios sobre eles que inclúan reflexións críticas argumentadas.
- Propoñer a planificación e elaboración, por parte das alumnas e dos alumnos, de traballos de investigación ou creación que potencien a relación da Filosofía con outras materias e contextos culturais.
- Mellorar as estratexias de procura de información, xestión e creación de coñecemento a través da Rede.
- Formular as diversas actividades con diferente grao de complexidade en función dos recursos cognitivos necesarios para realizalas, coa dobre finalidade de atender á diversidade dentro da aula e permitir unha autoavaliación axeitada e unha motivación progresiva cara a niveis de maior complexidade.

O comentario de texto, será o exercicio privilexiado para esta materia e un contido procedementa-básico. As sínteses conceptuais e o estudo do ámbito histórico e cultural deben complementa-la lectura dos textos. Promoverase nos alumnos e nas alumnasa capacidade de determinar cales son as súas propias necesidades de información, tanto xeral coma específica e como satisfacelas acudindo a obras de consulta. O uso sistemático de fontes bibliográficas de información habituarao-aos mecanismos básicos do traballo intelectual. Finalmente, o exercicio da composición fomentará a capacidade de determinar enfoques propios a temas tradicionais, xunto coa capacidade de establecer relacións e de argumentar, habilidades todas elas necesarias para acada-la madurez intelectual.

O profesorado do Departamento impartirá as clases, suxeitándose aos contidos, que acabamos de sinalar nos apartados anteriores. Cada unidade consta dos seguintes elementos:

- Unha selección de textos filosóficos.
- Unha explicación teórica por parte do profesor.
- Exercitación da técnica de lectura e comprensión de textos.
- Exercitación da expresión escrita e oral en base ao vocabulario técnico e a precisión conceptual que requira cada teoría filosófica.

Todos estes aspectos desenvolveranse cunha metodoloxía activa, que logre a participación de todo o alumnado.

8.8. *Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar*

A materia terá un seguimento tanto a través da clase presencial como da aula virtual. Os materiais serán subministrados a través da aula virtual no seguinte enderezo:

8.9. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado

a) Criterios de avaliación

Os criterios que se establecen a continuación están orientados a comprobar o grao de consecución, por parte do alumnado, dos contidos e estándares de aprendizaxe prescritos no currículo. Estes criterios concréntanse metodoloxicamente no desenvolvemento de oito tipos de acción diferentes que se repiten a través de todo o currículo e que aquí recolleemos de forma global, facendo explícito os criterios de avaliación pormenorizados que describe o currículo. Así, en cada avaliación se avaliará tendo en conta estes oito criterios, aínda que se deberá ter en conta que, tanto o proceso de aprendizaxe como as accións nas que este se pon de manifesto, son sempre complexas; de aí que cada criterio deba ser tomado como un complemento dos outros, como unha perspectiva desde a que completar todo o proceso de avaliación da aprendizaxe. Estes criterios fan referencia a unha educación presencial, pero dada a situación actual provocada polo COVID19, no caso dun confinamento, a avaliación do alumnado de 2º de Bacharelato, tería en conta o traballo realizado e entregado a través da aula virtual do centro. Esta programación está baseada en estándares de aprendizaxe mínimos, polo que en caso de confinamento ou semipresencialidade, adaptaránse os contidos, reducíndoos o máximo posible de tal xeito que permitan superar os estándares de aprendizaxe e neste caso, seguindo as directrices da CIUG.

- B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas. Este criterio transversal está tamén recollido en cada un dos estándares referidos a os 4 bloques de contidos curriculares que desenvolven os diferentes períodos históricos e autores.
- B.1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes e Aplicar os coñecementos ao do contorno vital así tomar conciencia acerca da utilidade dos saberes académicos. Este criterio transversal está tamén recollido en cada un dos estándares referidos a os 4 bloques de contidos curriculares que desenvolven os diferentes períodos históricos e autores.
- B.1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.
- B.1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.
- Coñecemento e comprensión dos problemas, teorías e autores do currículo (B2.1./B2.2./B2.3/B3.1./B3.2/B3.3/B4.1/B4.2/B4.3/B4.4./B4.5/B5.1./B5.2./B5.3./B6.4./).

- Incorporación significativa do vocabulario técnico introducido e comprobar o nivel de precisión, exactitude e rigor no seu uso tanto oral como escrito. (B2.1./2.2./B2.3/B3.1./B3.2/B3.3/B4.1/B4.2/B4.3/B4.4./B4.5/B5.1./B5.2./B5.3./B6.4./).
- Corroborar o grao de adquisición dunha perspectiva histórica que permita situar as ideas e acontecementos nun esquema xeral no que se integre a historia do pensamento en Occidente. Este criterio transversal está tamén recollido en cada un dos estándares referidos a os 4 bloques de contidos curriculares que desenvolven os diferentes períodos históricos e autores. (B2.1./2.2./B2.3/B3.1./B3.2/B3.3/B4.1/B4.2/B4.3/B4.4./B4.5/B5.1./B5.2./B5.3./B6.4./).

b) Criterios de cualificación

A proposta de valoración numérica dos resultados da avaliación establecerase segundo as pautas seguintes:

- A realización dos comentarios de texto suporá o 30 % da cualificación global (ata 3 puntos).
- A realización escrita dos estándares dos distintos temas suporá un 10% da cualificación global (ata 1 punto).
- A corrección das probas escritas sobre os contidos con arranxo aos estándares de aprendizaxe e o instrumento de avaliación correspondente, suporán o 60 % da cualificación global (ata 6 puntos). Como mínimo realizarase unha proba ou exame trimestral.

Para alcanzar o nivel de suficiencia (5 puntos) nunha avaliación cómpre acadar polo menos o nivel de suficiencia (metade da puntuación) no apartado 124, correspondente Á PUNTUACIÓN MÍNIMA REQUIRIDA. De non obterse o nivel de suficiencia neste apartado a cualificación máxima que se poderá obter será de 4 puntos.

Cando se produza unha avaliación negativa as actividades de recuperación consistirán en:

- Realización dun exame de recuperación que permita demostrar que se ten acadado o nivel prescrito. Este exame terá a mesma forma e contidos que o exame proposto para as avaliación extraordinarias.

***A falta de asistencia aos exames non é recuperable, salvo en caso de xustificación documental médica (en caso de enfermidade) ou de institución oficial (no caso de non asistencia por requirimento para exames ou por causa persoal ineludible). A recuperación dos exames aos que se faltou por causa xustificada farase antes da avaliación, de ser posible, ou posteriormente e farase contar a avaliación no caderno do profesor.

Non se contempla a recuperación dos traballos de aplicación ou de aula fora de prazo posto que estes poderán entregarse a través da aula ou do blog do alumno, mesmo fora do período escolar.

c) Criterios de promoción

Para superar a materia deberá obterse cando menos a cualificación de 5 puntos no cálculo da media das 3 avaliacións, calculada a partir das cualificacións SEN REDONDEO obtidas en cada avaliación ou nos exames de recuperación correspondentes.

d) Avaliacións extraordinarias

O alumnado que non supere o curso na avaliación ordinaria do curso, enfrontará en setembro un exame final de TODOS OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE DO CURSO.

A cualificación do exame establecerase sobre 10 puntos e o alumno/a deberá conseguir cando menos 5 para superar a materia.

O modelo de exame e os criterios de cualificación serán os mesmos que aparecen no apartado de Criterios de cualificación.

8.10. *Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente*

a) Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				

8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				

11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

8.11. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado coa materias de Historia da Filosofía pendente no curso anterior terá a mesma atención que o resto do alumnado do curso, pero poderá optar por conservar a cualificación obtida durante o curso anterior nos:

- Traballos que teña superados no curso anterior.
- Cuestionarios realizados na aula virtual.

O Exame para este alumnado seguirá o modelo do curso 2015-16: realización dunha composición, dos autores impartidos en cada avaliación. A este efecto conservaranse os textos e cuestións propostas no curso anterior e que poden seguirse na aula Virtual da materia.

8.12. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato

Esta materia non é unha materia de continuidade polo que non precisa deste tipo de proba.

8.13. Medidas de atención á diversidade

Proporanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Proporanse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografías, cómics, videopresentacións, textos...)

A través da aula virtual da materia garantírase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

8.14. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda

- B1.1. Comentario de texto.
- B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.
- B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía.
- B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.

8.15. Actividades complementarias e extraescolares

- As presentes na Programación Anual do Centro.

8.16. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recollerase na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizarase unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizarase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				

14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

8.17. *Plan lector*

O proposto para o Plan Lector del Centro.

8.18. *Plan TIC*

- Uso e manexo da información en contextos dixitais.
- Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.
- Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE.
- Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno MOODLE.

9. Psicología 2º de Bacharelato

9.1. *Introdución e contextualización*

A materia de Psicología é unha materia de libre configuración, a que se pode acceder desde calquera das vías do

Bacharelato e que proporciona coñecementos fundamentais para o mundo actual xa que serve, tanto de orientación da propia conduta como de introdución aos coñecementos específicos que precisa calquera profesional da saúde ou de traballos que requiran e teñan as relacións persoais, laborais ou sociais como finalidade.

A materia organízase en seis bloques: "A psicología como ciencia",

"Fundamentos biolóxicos da conduta", "Os procesos cognitivos básicos: percepción, atención e memoria", "Procesos cognitivos superiores: aprendizaxe, intelixencia e pensamento", "A construción do ser humano. Motivación, personalidade e afectividade" e "Psicología social e das organizacións". Daquela, desde a consideración da disciplina como ciencia, analízanse os fundamentos biolóxicos da conduta, as capacidades cognitivas como a percepción, a memoria

e a intelixencia, afondando na aprendizaxe e na construción da nosa personalidade individual e social.

9.2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

A materia de Psicoloxía, desde a dobre vertente humanística e científica, pode colaborar dun xeito representativo e versátil a fomentar o espírito científico, a capacidade de aprender sobre o mundo (CMCCT) e moi particularmente sobre a

propia capacidade de aprender e as súas técnicas (CAA). A actualidade dos seus contidos e as múltiples experiencias prácticas permiten un tratamento transversal da materia que incide no coñecemento das relacións entre os diferentes ámbitos da cultura (CSC) e fai necesario usar as redes sociais e tratamento da información procurando deste xeito un dominio nestes eidos (CD). Como disciplina que pode cooperar na mellora xenérica das condicións de vida das persoas e, ao mesmo tempo, patrocinar, desde o autocoñecemento, o xenuíno desenvolvemento persoal, é unha materia que permite desenvolver o espírito emprendedor (CSIEE). A metodoloxía que aplicaremos na materia insistirá de forma especial na capacidade expositiva do alumnado, tanto de forma escrita, icónica ou verbal (CLL).

9.3. Concreción dos obxectivos por curso

Para esta materia consideramos esenciais os seguintes obxectivos propostos para o Bacharelato, obxectivos que adecuaremos aos contidos específicos da materia

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, fundamentalmente adquirindo os coñecementos científicos necesarios para sustentar unha igualdade de xénero e o respecto aos dereitos dos individuos, insistindo no especial dereito á saúde, tanto física coma psíquica.

b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais, para o que serán especialmente útiles os coñecementos adquiridos na materia.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

g) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

h) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

i) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos e o estatuto específico da Psicoloxía como ciencia e os seus límites.

j) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural, relacionando o ámbito da materia con diferentes expresións culturais.

k) Impulsar condutas e hábitos saudables en relación coa saúde psíquica.

9.4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A psicoloxía como ciencia				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A psicoloxía desde as súas orixes en Grecia ata o século XIX. ▪ B1.2. Constitución da psicoloxía como saber autónomo: Wundt, Watson, James e Freud. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Entender e apreciar a especificidade e a importancia do coñecemento psicolóxico, como ciencia que trata da conduta e os procesos mentais do individuo, valorando que se trata dun saber e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB1.1.1. Explica e constrúe un marco de referencia global da psicoloxía, desde as súas orixes en Grecia (nas filosofías de Platón e Aristóteles), ata o seu recoñecemento como saber independente da man de Wundt, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Diversidade de acepcións do termo psicoloxía ao longo da súa evolución. ▪ B1.4. Obxecto propio da psicoloxía. A psicoloxía e outros saberes. 	<p>unha actitude que estimula a crítica, a autonomía, a investigación e a innovación.</p>	<p>Watson, James e Freud, definindo as acepcións do termo psicoloxía ao longo da súa evolución, desde o etimolóxico, como "ciencia da alma", aos achegados polas correntes actuais: condutismo, cognitivismo, psicanálise, humanismo ou Gestalt.</p>	
			<p>PSB1.1.2. Recoñece e valora as cuestións e os problemas que investiga a psicoloxía desde os seus inicios, distinguindo a súa perspectiva das proporcionadas por outros saberes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Obxectivos que caracterizan a psicoloxía. ▪ B1.6. Facetas teórica e práctica da psicoloxía, e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar a dimensión teórica e práctica da psicoloxía, os seus obxectivos, as súas características e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB1.2.1. Explica e estima a importancia dos obxectivos que caracterizan a psicoloxía: describir, explicar, predicir e modificar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>ámbitos de aplicación.</p> <p>▪ B1.7. Metodoloxías de investigación psicolóxica: métodos e obxectivos.</p>	<p>as súas ramas e técnicas de investigación, relacionándoas, como ciencia multidisciplinar, con outras ciencias cuxo fin é a comprensión dos fenómenos humanos, como a filosofía, a bioloxía, a antropoloxía, a economía, etc.</p>	<p>▪ PSB1.2.2. Distingue e relaciona as facetas teórica e práctica da psicoloxía, e identifica as ramas en que se desenvolven (clínica e da saúde, da arte, das actividades físico-deportivas, da educación, forense, da intervención social, ambiental, etc.), investigando e valorando a súa aplicación nos ámbitos de atención na comunidade, como na familia e na infancia, na terceira idade, en minusvalías, muller, xuventude, minorías sociais e inmigrantes, cooperación para o desenvolvemento, etc.</p>	<p>▪ CSC</p>
			<p>▪ PSB1.2.3. Describe e aprecia a utilidade das técnicas e das metodoloxías de investigación psicolóxica, explicando as</p>	<p>▪ CAA</p>

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			características de cada unha, como son os métodos comprensivos (introspección, fenomenoloxía, hermenéutica, test, entrevista persoal, dinámica de grupos, etc.) e os seus obxectivos (observación, descrición, experimentación, explicación, estudos de casos, etc.).	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Achegas máis importantes da psicoloxía na comprensión dos fenómenos humanos. Problemas tratados e conclusións ofrecidas. ▪ B1.9. Teorías psicolóxicas: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobioloxía. ▪ B1.10. Textos de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Recoñecer e expresar as achegas máis importantes da psicoloxía, desde os seus inicios ata a actualidade, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas polas correntes psicolóxicas contemporáneas, e realizando unha análise crítica de textos significativos e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB1.3.1. Explica e recoñece a importancia das achegas que a psicolóxica realizou na comprensión dos fenómenos humanos, identificando os problemas específicos dos que se ocupa e as conclusións achegadas. ▪ PSB1 3.2. Utiliza a súa capacidade de aprender a aprender, realizando os seus propios mapas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	autores como W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.	breves de contido psicolóxico, identificando as problemáticas formuladas e relacionándoas co estudo na unidade.	<p>conceptuais, utilizando medios informáticos, acerca das seguintes teorías: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobioloxía.</p> <p>▪ PSB1.3.3. Analiza e valora criticamente textos sobre os problemas, as funcións e as aplicacións da Psicoloxía de autores como W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.</p> <p>▪ PSB1.3.4. Utiliza a súa iniciativa para expor as súas conclusións argumentadamente, mediante presentacións gráficas, en medios audiovisuais.</p>	<p>▪ CCL</p> <p>▪ CD</p> <p>▪ CSIEE</p>
Bloque 2. Fundamentos biolóxicos da conduta				

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Anatomía do encéfalo humano. Comparativa co doutros animais. ▪ B2.2. Filoxénese da evolución do cerebro humano e relación coa conduta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Explicar a evolución do cerebro humano desde un enfoque antropolóxico, distinguindo as súas características específicas das doutros animais, co fin de apreciar a importancia do desenvolvemento neurolóxico e as consecuencias que delas se derivan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB2.1.1. Identifica, contrasta e valora a nivel anatómico diferentes tipos de encéfalos animais en comparación co humano, valéndose de medios documentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB2.1.2. Investiga a través de internet a filoxénese humana e a evolución do cerebro, explicando e apreciando a relación directa que mantén co desenvolvemento da conduta humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Morfoloxía da neurona. Sinapse, impulso nervioso e neurotransmisores . ▪ B2.4. Áreas do cerebro e as funcións que executan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Analizar e apreciar a importancia da organización do sistema nervioso central, fundamentalment e do encéfalo humano, distinguindo as localizacións e as funcións que determinan a conduta dos individuos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB2.2.1. Realiza unha presentación, con medios informáticos, en colaboración grupal, sobre a morfoloxía neuronal e a sinapse, describindo o proceso de transmisión sináptica e os factores que a determinan, o impulso nervioso e os neurotransmisores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> PSB2.2.2. Investiga e explica a organización das áreas cerebrais e as súas funcións, e localiza nun debuxo as devanditas áreas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> e h i l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Técnicas de investigación da actividade cerebral: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos. B2.6. Impulso que deron as técnicas de investigación do cerebro para o estudo do comportamento e a solución dalgunhas patoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Entender e valorar as técnicas actuais de investigación do cerebro e o seu impacto no avance científico acerca da explicación da conduta e na superación dalgúns trastornos e dalgunhas doenzas mentais. 	<ul style="list-style-type: none"> PSB2.3.1. Describe e compara as técnicas científicas de investigación do cerebro: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos. PSB2 3.2. Analiza e aprecia o impulso que estas técnicas de investigación cerebral lle deron ao coñecemento do comportamento humano e á solución dalgunhas patoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC
<ul style="list-style-type: none"> a c e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Bases xenéticas da diferenza entre a conduta feminina e a masculina. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Comprender e recoñecer algunhas das bases xenéticas que determinan a 	<ul style="list-style-type: none"> PSB2.4.1. Explica a influencia dos compoñentes xenéticos que interveñen na conduta, e investiga 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Doenzas causadas por alteracións xenéticas. Anomalía na conduta. Síndromes. 	<p>conduta humana, apreciando a relación de causa e efecto que pode existir entre ambas as dúas e destacando a orixe dalgunhas doenzas producidas por alteracións xenéticas.</p>	<p>e valora se estes teñen efectos distintivos entre a conduta feminina e a masculina.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB2.4.2. Relaciona e aprecia a importancia das alteracións xenéticas coas doenzas que producen modificacións e anomalías na conduta, utilizando o vocabulario técnico preciso: mutación, trisomía, monosomía, deleción, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB2.4.3. Localiza e selecciona información en internet acerca de distintos tipos de doenzas causadas por alteracións xenéticas, tales como a síndrome de Down, a síndrome de Turner, a síndrome do miño de gato ou a síndrome de Klinefelter, entre outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CMCCT

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h 	<p>▪ B2.9. Sistema endócrino. Glándulas e hormonas, e influencia na conduta. Influencia na diferenza entre a conduta feminina e a masculina.</p>	<p>▪ B2.5. Investigar e resumir a influencia do sistema endócrino sobre o cerebro e os comportamentos derivados diso, co fin de valorar a importancia da relación entre ambos.</p>	<p>▪ PSB2. 5.1. Realiza, en colaboración grupal, un mapa conceptual do sistema endócrino, apreciando a súa influencia na conduta humana e os seus trastornos, por exemplo: hipófise e depresión, tiroide e ansiedade, paratiroide e astenia, suprarrenais e delirios, páncreas e depresión, sexuais e climaterio, etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<p>▪ PSB2.5.2. Investiga as diferenzas endocrinolóxicas entre homes e mulleres, e os seus efectos na conduta, valorando o coñecemento destas diferenzas como un instrumento que permite un entendemento e unha comprensión mellores entre as persoas de diferente sexo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 3. Os procesos cognitivos básicos: percepción, atención e memoria				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Percepción: elementos e fases do proceso. ▪ B3.2. Teorías sobre a percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía. ▪ B3.3. Leis da percepción da Gestalt. ▪ B3.4. Ilusións ópticas e trastornos perceptivos. ▪ B3.5. Algúns fenómenos perceptivos: constancia perceptiva, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Comprender a percepción humana como un proceso construtivo eminentemente subxectivo e limitado, no cal ten a súa orixe o coñecemento sobre a realidade, valorando o ser humano como un procesador de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.1.1. Distingue e relaciona os elementos que interveñen no fenómeno da percepción (estímulo, sentido, sensación e limiares de percepción), recoñecéndoos dentro das fases do proceso perceptivo (excitación, transdución, transmisión e recepción). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.1.2. Compara e valora as achegas das principais teorías acerca da percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC

Psicoloxía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	percepción subliminar e extrasensorial, membro fantasma e percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle), etc.			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.1.3. Elabora unha presentación con medios audiovisuais e en colaboración grupal, desenvolvendo a súa iniciativa persoal e as leis gestálticas da percepción, valorando a súa achega conceptual e identificando exemplos concretos de como actúan (por exemplo, a través de obras pictóricas ou fotografías). 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.1.4. Procura e selecciona información, utilizando páxinas web, acerca dalgúns tipos de ilusións ópticas, diferenciándoas dos trastornos perceptivos como as alucinacións e a agnosia. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.1.5. Comenta e aprecia algúns fenómenos perceptivos, como a constancia 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				perceptiva, a percepción subliminar e extrasensorial, o membro fantasma e a percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle) entre outros, e expón as súas conclusións a través de soportes de presentación informáticos.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Factores individuais e sociais que inflúen na percepción. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3 2. Explicar e apreciar a relevancia das influencias individuais e sociais no fenómeno da percepción, valorando criticamente tanto os seus aspectos positivos como os negativos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.2.1. Discirne e elabora conclusións, en colaboración grupal, sobre a influencia dos factores individuais (motivación, actitudes e intereses) e sociais (cultura e hábitat) no fenómeno da percepción, utilizando, por exemplo, os experimentos sobre prexuízos realizados por Allport e Kramer. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. A memoria. Atención e concentración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Coñecer e analizar a estrutura, os tipos e o 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.3.1. Relaciona os conceptos de atención e concentración como 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Tipos de atención. ▪ B3.9. Alteracións da atención. ▪ B3.10. Tipos de memoria. Relación entre eles e utilidade que teñen na aprendizaxe humana. ▪ B3.11. Esquecemento: causas. ▪ B3.12. A memoria e os efectos producidos nela por desuso, interferencia, falta de motivación, etc. ▪ B3.13. Distorsións e alteracións da memoria. 	<p>funcionamento da memoria humana, investigando as achegas dalgúns teorías actuais, co fin de entender a orixe e os factores que inflúen no desenvolvemento desta capacidade no ser humano, e utilizar as súas achegas na súa aprendizaxe.</p>	<p>puntos de partida da memoria, distinguindo os tipos de atención e os tipos de alteración que poden sufrir.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para deseñar e elaborar, con medios informáticos, un cadro comparativo sobre diferentes tipos de memoria (sensorial, MCP e MLP), analizando a correspondencia entre elas e valorando a utilidade que teñen na aprendizaxe humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.3.3. Procura e selecciona información en páxinas web e libros especializados, acerca das principais causas do esquecemento, tales como as fisiolóxicas, as producidas por lesións, por represión, por falta de procesamento, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				por contexto inadecuado, etc., e elabora conclusións.		
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.3.4. Analiza e valora a importancia dalgúns dos efectos producidos na memoria por desuso, interferencia, falta de motivación, etc., e expón as súas consecuencias de xeito argumentado. 		▪ CCL
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB3.3.5. Exemplifica, a través de medios audiovisuais, algunhas distorsións ou alteracións da memoria, como a amnesia, a hipermnesia, a paramnesia e os falsos recordos, desenvolvendo a súa capacidade emprendedora. 		▪ CD
	Bloque 4. Procesos cognitivos superiores: aprendizaxe, intelixencia e pensamento					

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico; aprendizaxe por ensaio-erro; condicionamento instrumental; teoría cognitiva; aprendizaxe social. ▪ B4.2. Técnicas de condicionamento na publicidade. ▪ B4.3. Factores que inflúen na aprendizaxe: coñecementos previos adquiridos, capacidades, personalidade, estilos cognitivos, motivación, actitudes e valores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Explicar as principais teorías sobre a aprendizaxe, identificando os factores que cada unha delas considera determinantes neste proceso, co obxecto de iniciarse na comprensión deste fenómeno e das súas aplicacións no campo social, e utilizar os seus coñecementos para mellorar a súa propia aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.1.1. Utiliza a súa iniciativa persoal para confeccionar, utilizando medios informáticos, un cadro comparativo das teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico (Pavlov e Watson); aprendizaxe por ensaio-erro (Thorndike); condicionamento instrumental (Skinner); teoría cognitiva (Piaget); Gestalt (Khöler); aprendizaxe social ou vicaria (Bandura), etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.1.2. Analiza e aprecia os resultados da aplicación das técnicas de condicionamento na publicidade, mediante a localización destas últimas en exemplos de casos concretos, utilizados nos medios de comunicación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			audiovisual.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.1.3. Describe e valora a importancia dos factores que inflúen na aprendizaxe, como por exemplo os coñecementos previos adquiridos, as capacidades, a personalidade, os estilos cognitivos, a motivación, as actitudes e os valores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Teorías actuais sobre a intelixencia: teoría factorial de Spearman, multifactorial de Thurstone, e teorías de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc. ▪ B4.5. Fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Comprender os procesos cognitivos superiores do ser humano, como a intelixencia e o pensamento, mediante o coñecemento dalgunhas teorías explicativas da súa natureza e o seu desenvolvemento, distinguindo os factores que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.2.1. Elabora mapas conceptuais dalgunhas das actuais teorías sobre a intelixencia, valorando as achegas que no seu estudo tivo cada unha delas, como por exemplo a teoría factorial de Spearman, a multifactorial de Thurstone e as de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. O CI e os problemas da medición da intelixencia. ▪ B4.7. Procesos cognitivos superiores: pensamento, razoamento e creatividade. 	<p>inflúen nel e investigando a eficacia das técnicas de medición utilizadas e o concepto de CI, co fin de entender esta capacidade humana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.2.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para elaborar un esquema explicativo sobre as fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget, valorando a importancia das influencias xenéticas e do medio neste proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.2.3. Investiga, en páxinas de internet, o que é o CI e a escala de Stanford-Binet, que clasifica estes valores desde a deficiencia profunda ata a superdotación, apreciando a obxectividade real dos seus resultados e examinando criticamente algunhas técnicas de medición da intelixencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.2.4. Analiza o que é o pensamento, apreciando a validez tanto do razoamento como da creatividade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			na resolución de problemas e na toma de decisións.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. A intelixencia emocional e as súas competencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Recoñecer e valorar a importancia da intelixencia emocional no desenvolvemento psíquico da persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4 3.1. Valora a importancia das teorías de Gardner e Goleman, realizando un esquema das competencias da intelixencia emocional e a súa importancia no éxito persoal e profesional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Posibilidades, alcance, límites e perigos da intelixencia artificial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Reflexionar sobre as posibilidades da intelixencia artificial e xulgar criticamente os seus alcances e os seus límites, co fin de evitar a equivocada humanización das máquinas pensantes e a deshumanización das persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB4.4.1. Avalía, en traballo grupal, as vertentes positivas e negativas das aplicacións da intelixencia artificial, así como os perigos que pode representar pola súa capacidade para o control do ser humano, invadindo a súa intimidade e a súa liberdade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 5. A construción do ser humano. Motivación, personalidade e afectividade.			

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Teorías sobre a motivación: homeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas. ▪ B5.2. Causas da frustración. Clasificación dos conflitos de Lewin. ▪ B5.3. Alternativas á frustración: agresión, logro indirecto, evasión, depresión ou aceptación. ▪ B5.4. Motivación e consecución de logros no ámbito laboral e no educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Explicar e valorar a importancia da motivación, a súa clasificación e a súa relación con outros procesos cognitivos, desenvolvendo os supostos teóricos que a explican e analizando as deficiencias e os conflitos que no seu desenvolvemento conducen á frustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.1.1. Utiliza e selecciona información acerca das teorías da motivación (homeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas), utilizando mapas conceptuais, e elabora conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.1.2. Recorre á súa iniciativa para realizar unha presentación, con medios informáticos, acerca das causas da frustración, partindo da clasificación dos conflitos de Lewin e valorando as respostas alternativas a esta, como a agresión, o logro indirecto, a evasión, a depresión ou a súa aceptación (tolerancia á frustración). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.1.3. Argumenta, en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			colaboración grupal, sobre a importancia da motivación no ámbito laboral e educativo, analizando a relación entre motivación e consecución de logros.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Teorías da personalidade ▪ B5.6. Fases do desenvolvemento da personalidade ▪ B5.7. Métodos de avaliación da personalidade e as súas limitacións. ▪ B5.8. Relación entre a conciencia e os procesos inconscientes. ▪ B5.9. Drogas; alteracións de conciencia e de personalidade. ▪ B5.10. Identidade e autoestima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comprender o que é a personalidade, analizando as influencias xenéticas, ambientais e culturais sobre as que se edifica, as teorías que a estudan e os factores motivacionais, afectivos e cognitivos necesarios para a súa axeitada evolución, en cada fase do seu desenvolvemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.2.1. Describe, establecendo semellanzas e diferenzas, as teorías da personalidade, como as provenientes da psicanálise, o humanismo, as tipoloxías, o cognitivismo e o condutismo, valorando as achegas que cada unha delas realizou no coñecemento da natureza humana. ▪ PSB5.2.2. Recorre á súa iniciativa persoal para realizar unha presentación, a través de medios audiovisuais, sobre as fases do desenvolvemento da personalidade, por 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE

Psicoloxía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				<p>exemplo segundo a teoría psicanalista, e elaborar conclusións sobre os cambios que se producen en cada unha delas.</p>		
				<p>▪ PSB5.2.3. Analiza, valorando criticamente, as limitacións dalgúns métodos e estratexias para a avaliación da personalidade, como son as probas proxectivas (test de Rorschach, TAT, test da frustración de Rosenzweig, etc.), as probas non proxectivas (16 FP, NEO-PI-R e MMPI) e as técnicas fisiolóxicas (tomografías, etc.).</p>		<p>▪ CMCCT</p>
				<p>▪ PSB5.2.4. Diserta sobre a complexa relación entre a función da conciencia e os procesos inconscientes, analizando algúns fenómenos inconscientes, como</p>		<p>▪ CCL</p>

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			os soños ou a hipnose.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.2.5. Investiga, en traballo grupal, sobre os estados alterados de conciencia provocados polas drogas, valorando criticamente a súa influencia nas alteracións da personalidade, e presenta as súas conclusións de maneira argumentada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5. 2.6. Indaga sobre a relación entre identidade e autoestima, valorando criticamente a importancia do concepto de si mesmo/a e as repercusións que iso ten no desenvolvemento persoal e vital. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.11. Perspectivas, modelos de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Entender e reflexionar sobre a complexidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.3.1. Describe perspectivas e modelos de estudo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m 	<p>estudo e métodos usados para tratar as psicopatoloxías.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.12. Trastornos en relación ás necesidades biolóxicas e ás adiccións. ▪ B5.13. Trastornos en relación ás emocións. ▪ B5.14. Trastornos en relación a elementos corporais. ▪ B5.15. Trastornos en relación á personalidade. ▪ B5.16. Trastornos en relación ao desenvolvemento evolutivo. 	<p>que implica definir o que é un trastorno mental, describindo algúns dos factores xenéticos, ambientais e evolutivos implicados, co fin de comprender as perspectivas psicopatolóxicas e os seus métodos de estudo.</p>	<p>da psicopatoloxía, e reflexiona sobre os métodos utilizados por cada unha delas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<p>PSB5.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para realizar un cadro esquemático, en colaboración grupal e utilizando medios informáticos, acerca das características relativas a algúns tipos de trastornos, por exemplo os asociados ás necesidades biolóxicas e ás adiccións (sexuais, alimentarias, drogodependencias, etc.), ás emocións (ansiedade e depresión), a elementos corporais (psicosomáticos, somatomorfos e dissociativos), á personalidade (esquizoide, paranoide, limítrofe, dependente, narcisista, antisocial, etc.), ao desenvolvemento</p>	

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			evolutivo (autismo, atraso mental, déficit de atención e hiperactividade, da aprendizaxe, asociados á vellez), etc.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.17. Compoñentes hereditarios e aprendidos dos afectos. ▪ B5.18. Relación entre emoción e cognición. ▪ B5.19. Emocións primarias, secundarias e autoconscientes. ▪ B5.20. Teorías sobre a emoción, como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico. A psicoafectividade e o equilibrio da persoa. ▪ B5.21. Trastornos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Recoñecer e valorar os tipos de afectos, así como a orixe dalgúns trastornos emocionais, co obxecto de espertar o seu interese polo desenvolvemento persoal desta capacidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.4.1. Explica os tipos de afectos (sentimento, emoción e paixón), especificando os seus determinantes hereditarios e aprendidos, e analizando a relación entre emoción e cognición. ▪ PSB5.4.2. Describe as emocións primarias (medo, noxo, alegría, tristura, ira, sorpresa, etc.) e secundarias (ansiedade, hostilidade, humor, felicidade, amor, etc.), distinguíndoas das emocións autoconscientes (culpa, vergoña, orgullo, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e problemas emocionais.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.4.3. Realiza un cadro comparativo sobre as teorías sobre a emoción, por exemplo como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico, valorando a importancia da psicoafectividade no equilibrio da persoa. 	▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.4.4. Investiga, a través de internet, algúns trastornos emocionais (indiferenza emocional, dependencia afectiva, trastorno maníaco-depresivo, descontrol emotivo, etc.) e problemas emocionais (medo, fobias, ansiedade, estrés, depresión, etc.), exemplificando a través dalgún soporte audiovisual, e elabora as súas conclusións. 	▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.22. Importancia da afectividade e da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer a importancia que na maduración da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB5.5.1. Identifica e aprecia a importancia que, no 	▪ CSC

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	<p>sexualidade na maduración da persoa. Psicoloxía da sexualidade.</p> <p>▪ B5.23. Comunicación emocional: linguaxe verbal e non verbal.</p>	<p>persoa teñen as relacións afectivas e sexuais, analizando criticamente os seus aspectos fundamentais.</p>	<p>desenvolvemento e na maduración da persoa, teñen a afectividade e a sexualidade, como dimensións esenciais do ser humano, e describe os aspectos fundamentais da psicoloxía da sexualidade: fisioloxía da resposta sexual, conduta sexual, etc.</p>	
			<p>▪ PSB5.5.2. Diserta sobre a importancia da linguaxe verbal e non verbal como medios de comunicación emocional na nosa vida cotiá, e expón de xeito claro e argumentado as súas conclusións.</p>	▪ CCL
Bloque 6. Psicoloxía social e das organizacións				
<p>▪ a</p> <p>▪ b</p> <p>▪ c</p> <p>▪ g</p>	<p>▪ B6.1. Impacto das diferenzas culturais no comportamento individual: a súa influencia nos esquemas cognitivos, na</p>	<p>▪ B6.1. Comprender e apreciar a dimensión social do ser humano, e entender o proceso de socialización</p>	<p>▪ PSB6.1.1. Analiza e valora as diferenzas culturais e o seu impacto no comportamento das persoas ao exercer a súa influencia nos esquemas</p>	▪ CSC

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>personalidade e na vida afectiva.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Proceso de socialización. Influencia no desenvolvemento persoal dos grupos, os papeis e os status sociais. ▪ B6.3. Orixe social das actitudes persoais. Influencia en condutas violentas en distintos ámbitos. ▪ B6.4. Roles sociais de xénero e as súas consecuencias no pensamento e na conduta do home e da muller 	<p>como a interiorización das normas e valores sociais, apreciando a súa influencia na personalidade e na conduta das persoas.</p>	<p>cognitivos, a personalidade e a vida afectiva do ser humano.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.1.2. Realiza unha presentación, colaborando en grupo e utilizando medios informáticos, sobre o proceso de socialización humana e a influencia dos grupos, os papeis e os status sociais no desenvolvemento da persoa. ▪ PSB6.1.3. Investiga acerca da orixe social das actitudes persoais, valorando a súa utilidade para a predición da conduta humana e a súa influencia en condutas de violencia escolar, laboral, doméstica e de xénero, entre outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
▪ a	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Procesos psicolóxicos de masas: 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6. 2. Coñecer e valorar os procesos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.2.1. Procura e selecciona información en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m 	<p>impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubidade e falta de capacidade crítica.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Estudo psicolóxico das masas de Gustav Le Bon. Contaxio de sentimentos e emocións, e perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa. ▪ B6.7. Psicoloxía de Erikson e a súa explicación das condutas radicais e irracionais nalgúns grupos. ▪ B6.8. Medidas para previr a conversión das persoas en masa. 	<p>psicolóxicos das masas, a súa natureza, as características e as pautas de comportamento, co fin de evitar as situacións de vulnerabilidade en que da persoa poida perder o control sobre os seus propios actos.</p>	<p>internet acerca das características da conduta do individuo inmerso na masa, tales como impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubidade e falta de capacidade crítica, entre outras.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.2.2. Utiliza e selecciona información acerca do estudo psicolóxico das masas, realizado por Gustav Le Bon, e elabora conclusións acerca do poder da persuasión, o contaxio de sentimentos e emocións que se produce nas masas e os seus efectos na perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.2.3. Indaga na psicoloxía de Erikson e destaca algunhas das causas psicolóxicas explicativas que sinala acerca dos actos terroristas ou do pensamento radical e irracional que se pon de manifesto en seguidores/as de equipos deportivos, artistas, grupos políticos, relixiosos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.2.4. Elabora conclusións, en colaboración grupal, e formula pautas de conduta preventivas co fin de evitar que as persoas se convertan en parte da masa, perdendo o control da súa conduta, dos seus pensamentos e dos seus sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9. Aplicación da Psicoloxía no mundo laboral. Recursos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Entender e describir a importancia da psicoloxía no 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.3.1. Comenta e aprecia a importancia da aplicación da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ m 	<p>humanos: selección de persoal, integración na empresa, e evolución persoal e profesional.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Aplicación da psicoloxía no mundo laboral. Factores psicolóxicos e desenvolvemento laboral: adaptación, innovación, traballo colaborador, xestión de coñecementos, creatividade, autoestima, proposición de retos, motivación, fomento da participación, autonomía e xeración de ambientes creativos. ▪ B6.11. Aplicación 	<p>campo laboral e o desenvolvemento das organizacións, reflexionando sobre a importancia do liderado como condición necesaria para a xestión das empresas, reflexionando sobre os erros psicolóxicos que se producen na súa xestión e procurando os recursos axeitados para afrontar os problemas.</p>	<p>psicoloxía no mundo laboral, en temas tales como os aspectos psicolóxicos que inflúen na produtividade e no desenvolvemento empresarial, a importancia dos métodos e das técnicas psicolóxicas para a selección de persoal segundo os perfís laborais e a resolución de conflitos, etc.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.3.2. Procura e selección de información sobre recursos humanos: selección de persoal e desenvolvemento de programas profesionais favorecedores da integración do persoal traballador na empresa, e a súa evolución persoal e profesional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

Psicoloxía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
	da psicoloxía no mundo laboral. Riscos da saúde psicolóxica laboral.			<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.3.3. Describe a importancia dos factores psicolóxicos que inflúen no desenvolvemento laboral, como a adaptación, a innovación, o traballo colaborador, a xestión de coñecementos, a creatividade e a autoestima, identificando factores fundamentais, como a proposición de retos, a motivación, o fomento da participación, a autonomía e a xeración de ambientes creativos, mediante exemplos de casos concretos e reflexionando criticamente sobre a súa aplicación en diversos ámbitos de traballo. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ PSB6.3.4. Investiga, en páxinas de internet, acerca dos principais riscos da saúde laboral, como son o estrés, a ansiedade, o 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	de	Estándares de aprendizaxe	de	Competencias clave
				mobbing e a síndrome de Burnout.		

9.5. *Consideracións metodolóxicas que require a materia*

Dado o carácter humanístico-científico desta disciplina, cremos que esta debe desenvolverse preferentemente desde un punto de vista transversal e práctico. A fin de dar ao alumnado un contexto en función dos seus intereses académicos e persoais, os traballos propostos ao alumnado terán un desenvolvemento transversal que permita por unha parte adquirir os coñecementos disciplinares e, por por outra, aplicarlos a contextos culturais, sociais ou disciplinares do seu interese.

Esta metodoloxía pasa pola xeración de tarefas ou situacións-problema, que o alumnado deberá resolver facendo un uso axeitado dos coñecementos disciplinares e integrando diferentes competencias. Inclúirá prácticas de traballo individual e cooperativo.

A corrección destas producións de traballo do alumnado reflectirase mediante rúbricas de avaliación por unidade didáctica.

Coa finalidade de comprobar uns mínimos nos coñecementos da materia por parte do alumnado, realizaránse por cada unidade didáctica cuestionarios de aplicación de coñecementos. Estes cuestionarios serán pechados a fin de garantir a súa obxectividade.

9.6. *Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar*

A materia terá un seguimento tanto a través da clase presencial como da aula virtual.

O material didáctico a empregar será:

- Apuntes da materia elaborados polo docente.
- Diversos materiais audiovisuais.

a) **Criterios de avaliación**

A continuación presentase un resumo dos criterios de avaliación expresados no currículo:

- B1.1. Entender e apreciar a especificidade e a importancia do coñecemento psicolóxico, como ciencia.
- B1.2. Identificar a dimensión teórica e práctica da psicoloxía, os seus obxectivos, as súas características e as súas ramas e técnicas de investigación.
- B1.3. Recoñecer e expresar as achegas máis importantes da psicoloxía, desde os seus inicios ata a actualidade, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas.
- B2.2. Analizar e apreciar a importancia da organización do sistema nervioso central, e as funcións que determinan a conduta dos individuos.
- B2.3. Entender e valorar as técnicas actuais de investigación do cerebro e o seu impacto no avance científico.
- B2.4. Comprender e recoñecer algunhas das bases xenéticas que determinan a conduta humana, apreciando a relación de causa e efecto que pode existir entre ambas as dúas e destacando a orixe de algunhas doenzas producidas por alteracións xenéticas.
- B2.5. Investigar e resumir a influencia do sistema endócrino sobre o cerebro e os comportamentos derivados diso, co fin de valorar a importancia da relación entre ambos.
- B3.1. Comprender a percepción humana como un proceso construtivo eminentemente subxectivo e limitado, no cal ten a súa orixe o coñecemento sobre a realidade.
- B3.2. Explicar e apreciar a relevancia das influencias individuais e sociais no fenómeno da percepción, valorando criticamente tanto os seus aspectos positivos como os negativos.
- B4.1. Explicar as principais teorías sobre a aprendizaxe.
- B4.2. Comprender os procesos cognitivos superiores do ser humano, como a intelixencia e o pensamento, distinguindo os factores que inflúen nel.
- B4.3. Recoñecer e valorar a importancia da intelixencia emocional no desenvolvemento psíquico da persoa.
- B4.4. Reflexionar sobre as posibilidades da intelixencia artificial e xulgar criticamente os seus alcances e os seus límites.
- B5.1. Explicar e valorar a importancia da motivación, a súa clasificación e a súa relación con outros procesos cognitivos.
- B5.2. Comprender o que é a personalidade, analizando as influencias xenéticas, ambientais e culturais sobre as que se edifica, as teorías que a estudan.
- B5.3. Entender e reflexionar sobre a complexidade que implica definir o que é un trastorno mental, describindo algúns dos factores xenéticos, ambientais e evolutivos implicados.

- B5.4. Recoñecer e valorar os tipos de afectos, así como a orixe dalgúns trastornos emocionais.
- B5.5. Coñecer a importancia que na maduración da persoa teñen as relacións afectivas e sexuais
- B6.1. Comprender e apreciar a dimensión social do ser humano, e entender o proceso de socialización.
- B6.2. Coñecer e valorar os procesos psicolóxicos das masas, a súa natureza, as características e as pautas de comportamento.
- B6.3. Entender e describir a importancia da psicoloxía no campo laboral e o desenvolvemento das organizacións.

b) **Criterios de cualificación**

A comprobación da consecución dos diferentes estándares de avaliación realizaranse mediante tres procedementos de avaliación:

- A participación nas diversas actividades e no desenvolvemento das sesión suporá un 20% da nota da avaliación.
- As diversas actividades suporán un 40% da nota da avaliación.
- O exame suporá un 40% da nota da avaliación.

A nota da avaliación será a media ponderada entre estes tres elementos. A recuperación das avaliacións durante o curso consistirá na repetición e entrega das actividades e proba non realizadas ou cualificadas negativamente.

c) **Avaliación extraordinaria**

Aqueles alumnos/as que non superen a cualificación de 5 puntos no cálculo da media das 3 avaliacións deberán presentarse a un exame final de todos os estándares de aprendizaxe do curso.

A cualificación do exame establecerase sobre 10 puntos e o alumnado deberá conseguir cando menos 5 para superar a materia.

9.7. *Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente*

a) Indicadores de logro do proceso de ensino

Escala

	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

b) Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				

2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avalíase a eficacia dos programas de				

apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				
---	--	--	--	--

9.8. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Neste curso académico non existen persoas nesta situación.

9.9. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato

A materia non é unha materia chave e xa que logo non precisa estes procedementos.

9.10. Medidas de atención á diversidade

En función das capacidades do alumnado e os seus intereses realizaranse modificacións na proposta de traballos que tentarán respostar a un necesario axuste entre necesidade, capacidades do alumno e contidos da materia. Tamén poderán variarse os tempos e elementos da probas extraordinarias, sempre en función dun informe previo das necesidades por parte do Departamento de Orientación.

Tamén se tomarán en conta as posibilidades de acceso aos recursos analóxicos e/ou dixitais que teña o alumnado.

9.11. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda

O pensamento autónomo, crítico e rigoroso e o uso de hábitos de investigación fomentárase en todos os traballos propostos. Especialmente deseñárase unha proposta de tarefa que teña en conta a reflexión metacognitiva que axude ao alumnado a aprender por si mesmo e transferir o aprendido.

O uso dun aula virtual e dun blog do alumno fará que o uso das tecnoloxías da información sexa transversal e continuo ao longo do curso. Todas as tarefas deberán presentarse en formato dixital.

O uso da información e a expresión da mesma en diferentes soportes, en liña co concepto de alfabetizacións múltiples.

9.12. Actividades complementarias e extraescolares programadas por cada departamento didáctico.

As propostas no Plan Anual do Centro.

9.13. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos.
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizárase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación responde á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				

9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

9.14. *Plan TIC*

Proposta de traballo con ferramentas dixitais: presentacións, vídeo-leccións...

Proposta de traballo en portafolios dixitais (formato blog ou similar).

Colaboración e seguimento do Blog da materia: <http://psykheenbach.blogspot.com.es/>

Colaboración e seguimento no Facebook: <https://www.facebook.com/psikeenbacharelato/>